

Vlaams
Parlement

vergadering **C241**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 25 juni 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van de ouderbevraging over het thuisleren, in het bijzonder voor leerlingen met ontwikkelingsstoornissen – 2590 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek – 2667 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek – 2672 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek en de open brief aan de minister van Onderwijs – 2682 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek – 2684 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek – 2716 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van de financiering van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek – 2732 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek – 2752 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de oprichting van een Vlaamse planningscommissie – 2675 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de oprichting en werking van een Vlaamse planningscommissie – 2708 (2019-2020)	24

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over discriminatie en racisme in het onderwijs – 2681 (2019-2020)	29
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe monitoring-rapport rond opleidingsdeelname – 2683 (2019-2020)	36
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over compensaties voor het deeltijds kunstonderwijs naar aanleiding van de coronacrisis – 2693 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de inschrijvingen aan academies voor het schooljaar 2020-2021 – 2709 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het heropstarten van het deeltijds kunstonderwijs – 2710 (2019-2020)	40
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van de helikoptercommissie in het kader van de nieuwe eindtermen – 2717 (2019-2020)	46
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het heropstarten van het onderwijs voor het schooljaar 2020-2021 – 2730 (2019-2020)	52
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitbreiding van het bevallingsverlof voor onderwijspersoneelsleden – 2734 (2019-2020)	59

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van de ouderbevraging over het thuisleren, in het bijzonder voor leerlingen met ontwikkelingsstoornissen – 2590 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): De vakgroep Experimenteel-Klinische en Gezondheidspsychologie, onderzoeksgroep Ontwikkelingsstoornissen, van de Universiteit Gent organiseerde voor de tweede keer een bevraging van ouders over het thuisleren. We geven enkele conclusies mee die specifiek betrekking hebben op leerlingen met een ontwikkelingsstoornis.

Lagereschoolkinderen met een ontwikkelingsstoornis besteedden ook in de tweede periode van thuisleren meer tijd aan schoolwerk dan hun leeftijdsgenoten zonder ontwikkelingsstoornis. Ouders gaven aan gemiddeld meer tijd per week te spenderen aan de ondersteuning van hun lagereschoolkinderen bij het thuisleren: zes uur in plaats van vijf uur, maar bij ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornis was deze stijging nog groter: negen uur in plaats van zeven uur.

Voor de helft tot drie vierde van de leerlingen werd een gedifferentieerde aanpak gehanteerd door de leerkracht. Slechts bij een minderheid werd tijdens het thuisleren meer rekening gehouden met de ontwikkelingsstoornis dan voor de paasvakantie.

Kinderen maakten zich nog steeds het meest zorgen over de socialdistancing-maatregelen. Wie een ontwikkelingsstoornis had, maakte zich ook meer zorgen over schoolwerk dan leeftijdsgenoten zonder ontwikkelingsstoornis. In de lagere school namen beide zorgen nog toe in vergelijking met de periode voor de paasvakantie.

De angst voor een coronabesmetting daalde in het secundair onderwijs.

Zo'n 30 procent van de ouders merkte een verbetering na de paasvakantie ten opzichte van ervoor. Problemen waren nog steeds groter voor wie een kind met een ontwikkelingsstoornis had.

Onvoldoende tijd werd gerapporteerd als grootste probleem. In het lager onderwijs kwam daar nog een moeilijke combinatie met de andere kinderen bij. Een op de vijf ouders van lagereschoolkinderen vond na de paasvakantie nog steeds dat er te veel taken gegeven werden. Bijna 90 procent van de ouders vond het wel duidelijk wat hun kind moest doen, een stijging van 10 procent in vergelijking met de eerste periode van thuisleren. Ouders van kinderen met een ontwikkelingsstoornis begrepen de leerstof vaker niet. Er was een halvering van het aantal mensen met onvoldoende middelen om het thuisleren mogelijk te maken, echter alleen in de lagere school. Ouders van kinderen met een ontwikkelingsstoornis rapporteerden ook vaker een gebrek aan motivatie bij hun kind.

Uit de bevragingresultaten, minister, blijkt dat het thuisleren niet evident is en dat leerlingen en ouders een serieuze tijdsinvestering moeten doen om het thuisleren te bolwerken. Van alle problemen blijkt ook dat het thuisleren de kinderen met ontwikkelingsstoornissen en hun ouders het hardst op de proef stelt: er is meer tijd nodig, er is meer stress, er is meer onzekerheid, er is minder aangepast thuisleermateriaal, er is minder motivatie. Aangezien het afstandsleren in de toekomst wellicht een rol zal blijven spelen, bijvoorbeeld door een heropleving van COVID-19 of door een bewuste keuze voor thuisleren, hebben we de volgende vraag voor u.

Kunt en zult u iets doen om in het vervolg van het thuisleren te voorzien in extra ondersteuning voor leerkrachten van leerlingen met ontwikkelingsstoornissen, voor die leerlingen zelf en hun ouders, om een meer gedifferentieerde aanpak binnen het thuisleren mogelijk te maken?

Met andere woorden, minister: u hebt gisteren een plan voorgesteld ter voorbereiding van het schooljaar. Ik heb dat plan toegejuicht, want duidelijkheid is een goede zaak, maar deze vraag blijft wel relevant, omdat er nog altijd een groep kinderen is die meer moeilijkheden ervaren. Hebt u ook met die groep rekening gehouden? Dat zou ik graag van u horen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil even meegeven dat de resultaten op de ervaringen slaan in de periode van 6 tot 18 mei, toen er inderdaad nog veel afstandsonderwijs werd gegeven. Intussen zijn de maatregelen verder versoepeld en zijn er verschillende scenario's uitgewerkt die scholen moeten toelaten verder te bouwen op de resultaten en ervaringen tijdens de heropstart en met het thuisleren. Sinds 2 juni kunnen kleuters weer voltijds naar school, evenals alle leerjaren van het lager onderwijs. We zitten dus in een andere situatie.

Wanneer het over kinderen gaat met een ontwikkelingsstoornis die beschikken over een gemotiveerd verslag of een verslag, blijft de ondersteuning in het kader van het ondersteuningsmodel natuurlijk bestaan, ook voor leerlingen die nog niet naar school kunnen. Ondersteuners zetten de ondersteuning van leerlingen of hun leraren online of via telefoon verder. De ondersteuner bepaalt samen met de leerkracht, de leerling en zijn ouders hoe de ondersteuning vorm krijgt. Ondersteuning van leerlingen, zoals hulp bij planning, structuur bieden en verduidelijking van opdrachten, kan telefonisch of digitaal opgenomen worden.

Leraren blijven terecht kunnen bij hun ondersteuningsnetwerk of ondersteunende school voor buitengewoon onderwijs met vragen over de afstemming van afstandsonderwijs op de noden van leerlingen. Er wordt hulp geboden bij de vormgeving van lesmateriaal en opdrachten voor individuele leerlingen, in het bijzonder voor leerlingen die een individueel aangepast curriculum (IAC) volgen. Ook ouders kunnen een beroep doen op ondersteuners, bijvoorbeeld voor vragen over de dagindeling, planning, opdrachten en de toepassing van redelijke aanpassingen thuis.

Een van de uitgangspunten bij de opstartscenario's was het recht op leren. Een ander uitgangspunt was om de meest kwetsbare kinderen maximaal te ondersteunen, op die manier zelfs dat we inzake veiligheidsmaatregelen soepeler zijn voor de meest kwetsbare kinderen dan voor andere leerlingen. Heel concreet: als het gaat over Opleidingsvorm 1 en 2 (OV1 en OV2), kunnen scholen zelfs in scenario 'oranje' of 'rood' openblijven. Dat is maar één voorbeeld.

Wat de rol van ondersteuners op de klasvloer betreft, werken we nu aan de mogelijkheid om derden op de klasvloer te laten komen voor bepaalde essentiële onderwijsopdrachten tijdens de scenario's 'oranje' of 'rood'. De vakbonden staan daar nog wat terughoudend tegenover en we werken daaraan met de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES). De vragen zijn onder andere wat die essentiële opdrachten zijn, wie de essentiële dienstverleners zijn en wat we doen met personeel dat op verschillende locaties werkt. We hebben al een dertigtal bladzijden daarover in een draaiboek, maar we gaan zulke praktische vragen nog meer in detail gaan beantwoorden, samen met de GEES, met een onderscheid tussen hoog- en laagrisicocontacten. De problematiek dient zich uiteraard nog niet aan, want die stelt zich vooral bij code 'oranje' en 'rood'. En daar zijn we gelukkig nog niet aan toe.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u wel, minister. Ik ben blij dat er hier in de toekomst nog meer en concretere richtlijnen en aandacht voor zullen komen in de draaiboeken. Het is mij inderdaad ook opgevallen dat u bij de voorstelling van de plannen voor september benadrukt hebt dat u het als les meeneemt dat er voor kwetsbare kinderen zeker extra aandacht nodig is. U hebt nu ook verwezen naar kinderen in het buitengewoon onderwijs; ik ben blij dat er voor hen nu ook speciale scenario's zijn uitgewerkt, maar dit zijn natuurlijk kinderen in inclusief onderwijs en uit resultaten blijkt dat alles nu een pak meer stress bezorgt en meer tijd en inspanningen vraagt en dat er dus toch wel specifieke moeilijkheden zijn bij deze groep. Ik zou dus zeker willen vragen om rekening te willen houden met de resultaten van de bevraging en om die resultaten mee te nemen. Ik denk dat dat heel goed materiaal is.

Ik heb begrepen dat u dat zult doen. Wij kijken uit naar de draaiboeken.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Mevrouw Meuleman uit in haar vraag terechte bezorgdheden. Ze zijn het resultaat van een onderzoek naar wat de ervaringen van alle betrokkenen zijn bij dat online afstandsonderwijs, dat thuisleren dat we de voorbije weken hebben gekend. Het is heel belangrijk om heel breed en diepgaand onderzoek te doen naar alle ervaringen van alle betrokkenen, zo breed mogelijk.

Het kader is bekend. U hebt het gisteren geschetst na het overleg. Dit kader zal vanaf 1 september gelden. Van minstens enkele van de pandemieniveaus zal het online afstandsonderwijs een essentieel onderdeel vormen. Meer dan ooit moeten we dus diepgaand de consequenties onderzoeken, de voor- en nadelen. We moeten een beeld krijgen van de pijnpunten, om ervoor te zorgen dat, wanneer het nodig is om dat te blijven inzetten, dat op een zodanige manier gebeurt dat iedereen mee is, dat de leerprestaties er positief door beïnvloed worden, en dat iedereen daar inclusief zijn plek in kan krijgen.

Het onderzoek waarnaar collega Meuleman verwijst, bevat ook een aantal interessante positieve vaststellingen. De ouders leerden al een aantal zaken. En de scholen zijn de voorbije weken aan de slag gegaan. In mijn regio heb ik weet van onderzoeken en enquêtes bij leerkrachten en ouders. De Tijd verwijst vandaag naar een studie van AGORA bij duizend studenten.

Minister, mijn fractie vindt het heel belangrijk dat goed in beeld wordt gebracht wat de ervaringen zijn, welke lessen we moeten trekken, welke pijn- en verbeterpunten er nog zijn. U hebt samen met alle partners het kader voor de toekomst geschetst, met de vier pandemieniveaus, waarin het online afstandsonderwijs een belangrijk onderdeel zal blijven. Plant u dat grote onderzoek? Komt het op tafel bij de ad-hoccommissie om een goed beeld te krijgen van de plaats van het online afstandsonderwijs, nu en in de toekomst?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Mevrouw Meuleman, niemand zal ontkennen dat het voor heel veel ouders geen evidente tijd is geweest. Zeker voor de ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornissen of van kinderen met een beperking is het heel zwaar geweest.

De conclusies van het onderzoek die betrekking hebben op het aantal uren, waaruit blijkt dat kinderen meer uren nodig hebben om bepaalde zaken gedaan te krijgen voor hun opdrachten, zijn niet alleen maar aan het thuisleren en corona gelinkt. Het is altijd zo. Als zij huiswerk moeten maken voor school, doen zij daar langer over dan andere kinderen. Voor ouders die meerdere kinderen hebben, is het niet altijd even evident of gemakkelijk om dat te begeleiden. Voor de ouders die ook

nog eens moesten thuiswerken, was het nog een extra belasting. Daar moet rekening mee worden gehouden in onze conclusies bij dit onderzoek. Daarmee wil ik zeker niet de bezorgdheid minimaliseren die er wel degelijk is.

Minister, u geeft terecht aan dat de ondersteuningsnetwerken zijn blijven werken. De scholen en dus ook de ouders hebben daar gebruik van kunnen maken. Volgens mij zat de knoop eerder in het feit dat we de vraag moeten stellen of er inderdaad wel voldoende gebruik van is gemaakt. Ik hoor de scholen zeggen dat het lijkt of de ondersteuningsnetwerken op een bepaald moment een beetje van de aardbol verdwenen waren. De scholen hadden het gevoel dat ze er alleen voor stonden, terwijl dat eigenlijk niet het geval was. Ik sluit mij dus een beetje aan bij de bezorgdheid van de heer Brouns, en bij zijn vraag om daar rekening mee te houden in de evaluatie. De ondersteuningsnetwerken waren er, ze moesten werken en ze hebben gewerkt.

Maar in welke mate hebben de scholen de reflex gehad om hen als partners mee te nemen in vragen die ze van ouders kregen? In welke mate is er een link kunnen zijn tussen de ouders en eventueel rechtstreekse ondersteuningsnetwerken, waar dat in een gewoon schooljaar altijd wel via de school gebeurt en de link minder duidelijk is? In welke mate hebben de ondersteuningsnetwerken misschien ook te weinig proactief initiatieven gegeven aan de scholen? In welke mate is een bestaand kanaal in deze periode te weinig benut? In de evaluatie moeten we dat zeker meenemen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik hoorde een aantal opmerkingen van scholen over ondersteuners die heel divers werden ingezet. Ik zag dat als een kans om daar in het licht van het nieuwe decreet over ondersteuning uit te leren. Ik hoor van sommige scholen dat ondersteuners zeer creatief op zoek zijn naar methodieken om de leerlingen op afstand te begeleiden. Anderen zijn er minder in geslaagd om hun leerlingen te bereiken, maar het lijkt me goed, zeker in het licht van het nieuwe decreet, om dit nauw op te volgen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Nu ik de kans heb, wil ik dit toch even duiden. In het secundair onderwijs hebben we een specifieke rol voorzien voor afstandsonderwijs. Ik benader dat vrij positief, omdat het een mogelijkheid is om ons afstandsonderwijs te verankeren in ons onderwijs, alleszins minstens tijdelijk, maar wellicht ook op lange termijn.

In de regel zouden we de woensdagvoormiddag spenderen aan afstandsonderwijs. Dat biedt mogelijkheden in functie van een aanpak op maat van elke leerling. Iedereen heeft ongetwijfeld thuis kunnen ervaren dat kinderen verschillend reageren op dat afstandsonderwijs. Voor sommigen is dat een minder aangename ervaring, maar andere kinderen gebruiken dat net om dieper te kunnen ingaan op de leerstof en de lesinhoud. Leerlingen met een iets grotere appetijt vinden dat ook wel een interessant medium. Het is bijvoorbeeld mogelijk om via afstandsonderwijs op woensdagvoormiddag degenen met een achterstand bij te spijkeren, bijvoorbeeld via livelessen, terwijl anderen ondertussen van thuis uit kunnen verdiepen, meer en andere lesinhoud kunnen krijgen die dieper kan gaan. Het is ook een goed instrument om bijvoorbeeld een aanpak op maat mogelijk te maken voor kinderen met specifieke problematieken. Via het digitale afstandsonderwijs kunnen we daarop inspelen.

Het is zeker zinvol dat we een en ander evalueren, dat we in kaart proberen te brengen wie wat heeft gedaan, in welke mate de ondersteuningsnetwerken zich

hebben kunnen aanpassen aan de gewijzigde omstandigheden en de weerbaarheid van dat systeem.

Ik deel het eerste aanvoelen, maar het is net zoals bij jullie ook een aanvoelen dat het wat gelijkloopt met de evaluatie van de ondersteuningsnetwerken die daarvoor is gebeurd. Er is een grote variëteit, er zijn heel wat kwalitatieve verschillen. Sommige ondersteuningsnetwerken hebben ongetwijfeld veel beter geantwoord op deze crisis. Dat loopt een beetje gelijk met de leerkrachten. Goede leerkrachten in de klas zijn dikwijls ook goede leerkrachten in de digitale klas. Bij de ondersteuningsnetwerken loopt dat een beetje gelijk. Het is alleszins zinvol om dat te evalueren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Uiteraard moet het afstandsleren grondig worden geëvalueerd. Het kan zeker een vraag zijn voor de coronacommissie, die nu is opgestart met een aantal welzijnsissues, maar die daarna ook zeker het onderwijs onder de loep zal nemen.

Ik denk alleen dat we ook deze groep daarbij niet mogen vergeten. We moeten voor alle groepen alles in kaart brengen. Inderdaad, mevrouw Krekels, die kinderen hadden ervoor wellicht al meer tijd nodig en het is sowieso al minder evident. Daarin geef ik u gelijk. De voorbije periode en de periode van afstandsleren was voor ouders met kinderen die heel vlot leren al een enorme uitdaging, en dus zeker voor deze ouders en hun kinderen. Ik kan me voorstellen dat dit heel stresserend was. Dan moeten we toch kijken hoe we maximaal en optimaal kunnen ondersteunen. Het is jammer als er geen volledige match is tussen ondersteuningsnetwerken die klaarstonden en de vraag die niet bij het aanbod terechtkwam en omgekeerd. Dat is een heel belangrijke les.

Ik ben het ook eens met het voorstel om in september de woensdag te gebruiken voor verdieping, remediëring, digitale bijscholing, afstandsleren en zelfstandig werken en dergelijke. Ik vind dat een opportuniteit. Ik heb op Twitter gezien dat daar kritiek op is gekomen, onder andere van Wouter Duyck, die vindt dat dit geen goed voorstel is van de GEES en dat een dag zonder leren voor veel kosten zorgt. Het hangt er natuurlijk van af hoe die dag ingevuld zal worden. Als dat een dag is om thuis te zitten omdat er gekuist moet worden, dan is dat weinig zinvol. Ik denk wel dat er iets goeds van te maken valt. Ik wil u daarin ondersteunen, maar dan moeten we kijken dat het op een uniforme manier gebeurt. Er is kritiek dat men heel veel verscheidenheid krijgt, met scholen die dingen heel zinvol hebben ingevuld en scholen die dat minder hebben gedaan. U moet duidelijk maken wat de bedoeling is van die woensdag, maar u hebt dat ook wel gedaan. Dat is een goed idee. Wordt vervolgd, en zeker ook in de ad-hoccommissie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek
– 2667 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek
– 2672 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek en de open brief aan de minister van Onderwijs
– 2682 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek
– 2684 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek
– 2716 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van de financiering van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek
– 2732 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek
– 2752 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Op zaterdag 13 juni ontvingen alle leden van de commissie Onderwijs de open brief van de promotoren van SONO, het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek, die aan Minister Weyts gericht was. Net voor de coronacrisis uitbrak in maart hebt u beslist om het steunpunt niet meer te verlengen na 31 augustus 2020.

In de brief lezen we heel wat argumenten waarom het interdisciplinair samenwerkingsverband van de onderwijsonderzoekers aan Vlaamse universiteiten en hogescholen een meerwaarde betekent als beleidsvoorbereidend onderzoek. De onderzoekers wijzen ook op de onafhankelijke expertise die aangeboden wordt om de juiste beleidskeuzes te maken en hun aandeel in de disseminatie van onderzoek.

Vorig jaar was er nog een uitgebreide, positieve evaluatie van het steunpunt met medewerking van buitenlandse experts. Deze evaluatie resulteerde in de aanbeveling voor een nieuw steunpunt voor vijf jaar. Ook de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) gaf een positief advies met betrekking tot de voortzetting van het steunpunt.

Minister, deze beslissing nam u zonder in overleg te gaan met de promotoren van SONO. Bent u bereid om hen alsnog uit te nodigen en in overleg te gaan? Bent u het eens met de stelling dat onafhankelijk beleidsvoorbereidend onderzoek noodzakelijk is als basis voor goed onderwijsbeleid? Hoe gaat u een duurzame visie op beleidsvoorbereidend onderzoek vormgeven?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): We hebben inderdaad de brief gekregen. De minister gaf in De Morgen een karige inkijk in zijn beslissing. Hij wil korter op de bal kunnen spelen, maar het is net de kracht van wetenschappelijk duurzaam opgezet onderzoek om trends te kunnen traceren over meerdere jaren heen. SONO dient daarvoor en heeft een grote dataset aangelegd.

Beleidsvoorbereidend onderzoek vinden wij cruciaal en dit dreigt nu verloren te gaan. Minister, u wilt toch dat uw beleidskeuzes wetenschappelijk en evidencebased zijn?

Dus ook voor ons graag bijkomende uitleg over deze beslissing. Voor ons is die onbegrijpelijk. Minister, zult u ingaan op de vraag van de ondertekenaars van de open brief om in dialoog te gaan over deze toch wel zeer drastische beslissing?

U hebt het over een nieuwe formule om onderzoek te organiseren. Kunt u dat toelichten?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik hou het kort, want de collega's hebben de kwestie al geschetst. Wat mij zorgen baart, is dat de expertise die werd opgebouwd door SONO om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren, nu dreigt weg te vallen en dat de verspreiding van kennis voor onderwijsonderzoek in het gedrang zal komen. Ik verwijs naar de positieve evaluatie die SONO kreeg van een internationaal team en het positief advies van de Vlor voor de voortzetting van dit project.

Minister, in de media zei u dat u liever kort op de bal wilt spelen op actuele vraagstukken. U wilt werken met een dynamische onderzoeksagenda en u wilt flexibeler kunnen werken zonder gebonden te zijn aan een vast vehikel.

Wat is uw reactie op de open brief? Gaat u akkoord met de bezorgdheden die worden geuit?

Waarom hebt u geen toelichting gegeven om geen financiering meer te voorzien voor dit project?

Op welke manier zal in de toekomst aan beleidsgericht onderwijsonderzoek worden gedaan? Welk budget en welk organisatiemodel worden daarvoor voorzien? Maakt u daarbij een verschil in opzet tussen onderzoek op korte termijn en op langere termijn?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, gisteren was er in de plenaire vergadering een oproep om meer te communiceren op Twitter. Ik heb even gekeken of u in De Morgen andere dingen hebt gezegd dan op Twitter.

Collega's, er is beslist om SONO na 31 augustus 2020 niet meer te verlengen. SONO had drie thematische onderzoekslijnen: de lerende, de leraar en de school als organisatie. De open brief is ondertekend door de professoren Devos, Glorieux, Nicaise, Van Houtte en De Witte. Zij geven aan dat ze die niet-verlenging van SONO niet begrijpen.

Minister, op basis van welke motieven is beslist het steunpunt niet te verlengen?

Op welke manier zullen de rapporten en de data van de lopende projecten beschikbaar blijven? Daarnet was er iemand die zei dat SONO een grote dataset heeft aangelegd, het lijkt me dan ook logisch dat die dataset die is aangelegd met overheidsgeld, voor alle andere onderzoek en onderzoekers publiek toegankelijk wordt.

Op welke manier zal het onderwijsonderzoek in de toekomst dan wel georganiseerd worden?

De voorzitter: De heer de Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Er is al heel veel gezegd, dus ik zal proberen niet in herhaling te vallen. Maar het is natuurlijk zo dat die beslissing tot stopzetting tot gevolg heeft dat er na tien jaar een einde dreigt te komen aan het interdisciplinair samenwerkingsverband van onderwijsonderzoekers aan Vlaamse universiteiten en hogescholen dat beleidsvoorbereidend onderzoek levert ter verbetering van de onderwijskwaliteit. Het risico bestaat dat de grondige expertise die het steunpunt heeft opgebouwd, en die beleidsmakers de nodige wetenschappelijke onderbouw verschaft bij het maken van beleidskeuzes, nu verloren dreigt te gaan.

Het is me ook niet helemaal duidelijk waarom men nog evaluaties maakt, wanneer die allemaal positief zijn, om dan zonder daar een omstandige uitleg over te geven, te zeggen dat we korter op de bal zullen spelen en kiezen voor nieuwe formules die meer flexibiliteit toelaten en kunnen inspelen op actuele vraagstukken.

Dat zou betekenen dat SONO sowieso niet in de mogelijkheid was om zich flexibel op te stellen en niet in staat was om in te spelen op actuele vraagstukken. Dat vind ik een gevaarlijke manier van communiceren.

Op welke basis hebt u de beslissing tot stopzetting van de financiering genomen, ondanks de positieve evaluaties en het gunstige advies van de Vlor?

Wat zal er gebeuren met de expertise die het samenwerkingsverband heeft opgebouwd?

Kunt u de visie voor de komende jaren op het beleidsondersteunend onderwijsonderzoek uiteenzetten? We hebben begrepen dat het budget niet wordt verminderd.

Zult u een algemeen meerjarenplan opstellen met betrekking tot onderwijsonderzoek, waarin bepaalde accenten zullen worden benadrukt? Welke accenten zijn dat dan?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, u kondigde aan dat u de financiering van SONO zou stopzetten. SONO is een samenwerking van professoren en onderzoekers van verschillende universiteiten en hogescholen die samen onderzoek voeren naar verschillende onderwijsthema's. Sinds zijn oprichting publiceert SONO waardevol en in het onderwijsveld alom gewaardeerd wetenschappelijk onderzoek,

dat belangrijke en beleidsrelevante inzichten verschaft in verschillende problemen en vraagstukken binnen het Vlaamse onderwijs.

De beslissing om de financiering stop te zetten kwam zonder een woord uitleg en gaat tegen het advies van zowel uw eigen onderwijsadministratie als de Vlor in, die beiden SONO positief beoordeelden. De Vlor schrijft letterlijk: "SONO levert effectief kwaliteitsvolle en bruikbare resultaten op voor evidence-informed onderwijsbeleid. (...) De Vlor kon daarvan de vruchten al plukken en hoopt dat de komende maanden en jaren nog meer te doen. De raad vraagt dan ook dat de volgende Vlaamse Regering kiest voor een volgende cyclus voor een steunpunt voor beleidsgericht onderzoek." Vergeefs, zo blijkt nu. Uw administratie prijst in haar evaluatierapport "een langetermijnvisie die gecombineerd wordt met flexibiliteit om in te spelen op nieuwe beleidsvragen".

En dan komt u, minister, met de verklaring dat er korter op de bal moet worden gespeeld. Dat is natuurlijk in tegenspraak met wat uw eigen administratie zegt, dat SONO flexibel inspeelt op actuele beleidsvragen. Wij kunnen dus de beslissing om de samenwerking met SONO stop te zetten absoluut niet begrijpen. Ons onderwijs kan zich geen trial-and-errorbeleid permitteren. Beleid en onderzoek moeten hand in hand gaan om de kwaliteit van het onderwijs te versterken, om nog maar te zwijgen over de expertise die op deze manier verloren dreigt te gaan.

Minister, kunt u verklaren waarom u de financiering van SONO stopzet? Op welke basis is deze beslissing genomen? Waarom legt u het advies van uw eigen administratie en de vraag van de VLOR naast u neer?

Is de stopzetting van de financiering een gedragen standpunt binnen de Vlaamse Regering? Ik stel vast dat uw coalitiepartners daar zeer veel kritische vragen bij stellen.

U kondigde in de pers aan dat u voor een nieuwe formule wilt opteren. Kunt u ons daar wat meer uitleg bij geven? Zal er een nieuwe onderzoekssamenwerking opgericht worden? Wie zal daar deel van uitmaken? Wat zal hun opdracht zijn?

U kondigde aan dat er voorlopig niet wordt geraakt aan het totale onderzoeksbudget waarin was voorzien in de begroting. Kunt u garanderen dat het onderzoeksbudget voor Onderwijs de komende jaren niet zal dalen?

Ik moet toegeven dat ik er niet gerust in ben. Als ik verneem dat zo'n beslissing wordt genomen, om zonder een woord uitleg een financiering van een steunpunt stop te zetten, gaan mijn alarmbellen af. Ik ben bang voor financiële repercussies op langere termijn omdat het natuurlijk veel gemakkelijker is om projectmatige budgetten te doen dalen dan een structurele samenwerking te steunen.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Beste collega's, minister, ik ga de al gegeven argumenten niet herhalen. Ik wil twee belangrijke onderzoekers die op de beslissing hebben gereageerd, even aan het woord laten.

Ignace Glorieux van de VUB zegt dat dit een grote braindrain veroorzaakt, en dat zijn tamelijk zwaarwichtige woorden. Ides Nicaise van de KU Leuven geeft heel concreet weer wat de gevolgen zijn van zo'n beslissing. Hij zegt dat de eerste senior onderzoekers hun ontslag al hebben aangekondigd. Ter herinnering, de senior onderzoekers zijn heel belangrijk in de piramide van zo'n onderzoeksinstelling. Hij zegt ook dat doctoraten en beleidsgericht onderwijsonderzoek onmogelijk worden. De databank – de heer De Gucht en anderen hebben ernaar verwezen – waar miljoenen euro's in is geïnvesteerd, zou verdwijnen in onbeheerde archieven. De gemiddelde duur van onderzoeksprojecten zal terugvallen van enkele jaren

naar enkele maanden. Dat heeft veel gevolgen voor de diepgang van het onderzoek. De logistieke efficiëntiewinsten verdwijnen als we zo'n steunpunt afschaffen. Bovenal zijn de onderlinge samenwerking en de specialisatie cruciaal in een domein als onderwijs, waar veel verschillende domeinen samenkomen rond sociologie en pedagogie, die superbelangrijk zijn. Als je dat allemaal in aparte, kleine onderzoekjes steekt, heb je veel minder kwaliteit.

Minister, wij waren zeer verbaasd over het nieuws van de aankondiging en ik ben zeer benieuwd naar uw uitleg. Ik heb vier concrete vragen. Waarop baseert u uw beslissing? Waarop gaat u uw beleid baseren als dit soort steunpunten verdwijnt? Het steunpunt wetenschap en onderwijs is een tiental jaar geleden afgeschaft en overgebracht naar de LOP's, en er is veel kritiek op het decentraliseren van die kennis, want dat is niet oké. U zegt dat het budget even hoog blijft, maar waar gaat dat dan concreet naartoe? De onderzoekers vragen een overleg over uw beslissing. Gaat u hierop in?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Die beslissing klonk voor veel collega's blijkbaar als een verrassing, hoewel dat al aan bod is gekomen in het kader van de discussie over de begrotingsaanpassing. Op 14 mei is dat in deze commissie aan bod gekomen. Ik heb het bezorgd in een schriftelijk antwoord, en het is ook toegevoegd aan het verslag, waarbij is aangegeven dat er geen nieuwe oproep voor een tweede cyclus van SONO zou komen. Een verrassing kan dat dus allerminst zijn.

Ik heb de looptijd verlengd van 31 augustus van dit jaar, wanneer dat normaal gezien afloopt, tot 31 december 2020, zodat we echt kunnen zorgen voor een naadloze aansluiting op het alternatief dat momenteel wordt uitgewerkt. Werken met een universitair steunpunt is slechts een van de manieren om wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren. U doet hier alsof ik het wetenschappelijk onderzoek ga inperken, maar niets is minder waar.

Ik erken vanzelfsprekend het belang van wetenschappelijk onderzoek voor de ondersteuning van het onderwijsbeleid en de onderwijspraktijk, van alle onderzoek, niet enkel van een steunpunt of van een groep van onderzoekers. Ik ben ook wat geschrokken van reacties die te kennen gaven dat wetenschappelijk onderzoek alleen wetenschappelijk onderzoek is als het hun wetenschappelijk onderzoek is. Met alle respect, maar het klinkt een beetje als: wij van wc-eend, wij adviseren wc-eend.

Ik begrijp natuurlijk dat deze werkwijze comfort biedt, namelijk een onderzoeksagenda die voor verschillende jaren wordt vastgelegd en waar doctoraatsstudies kunnen worden ingeschoven, waardoor een zeker comfort ontstaat doordat je verschillende jaren de facto een monopoliepositie hebt.

Ik wil een iets dynamischere, een actuelere aanpak. Ik wil korter op de bal spelen en ik zal dat nog wel uitleggen. Opeenvolgende ministers zijn aan de slag gegaan met een mix van programma's en procedures. Ik blijf vanzelfsprekend voor onderwijsonderzoek. Die budgetten dalen niet, zoals bijvoorbeeld voor PIRLS, PIAC, PISA. We zijn momenteel trouwens werk aan het maken van de ontwikkeling en afname van die gevalideerde, gestandaardiseerde en genormeerde proeven, dus dat is extra wetenschappelijk onderzoek.

Ik heb er wel voor gekozen om de organisatie van het beleidsgerichte onderwijsonderzoek te actualiseren. Ik zal hiertoe het kader voor het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) actualiseren en de participatie van hogescholen mogelijk maken. Er is daarnet gezegd dat in het steunpunt één hogeschool betrokken is, maar het gaat over meer. Het budget dat nu naar SONO gaat, wordt ingezet voor dat OBPWO. Hierbij wil ik rekening houden

met de conclusies uit de evaluatie van SONO. Er is hier gezegd dat die van de administratie komt, maar het rapport is, voor alle duidelijkheid, opgeleverd door de stuurgroep van SONO zelf. In de evaluatie wordt vanzelfsprekend het belang van beleidsgericht onderwijsonderzoek erkend, maar wordt ook gevraagd om de beleidsrelevantie van het beleidsgericht onderwijsonderzoek nog verder te versterken, alsook de valorisatie naar het beleid en de praktijk.

Met het OBPWO-kader blijf ik in ruimte voorzien voor beleidsgericht onderzoek, maar wil ik het nog veel beter laten aansluiten bij de timing van de beleidscyclus. Daarnaast moet het nieuwe kader voldoende ruimte laten om in te spelen op nieuwe, actuele en vaak onverwachte maatschappelijke ontwikkelingen. We hebben net de discussie gevoerd over de vraag naar de evaluatie van afstandsleren. Quid met de zomerscholen? De coronacrisis heeft me gesterkt in die overtuiging.

Met het OBPWO-kader wil ik met jaarlijkse en eventueel tussentijdse oproepen korter op de bal kunnen spelen. Dat kader moet ook meer toelaten, namelijk om een evenwichtige mix van kort- en langlopend onderzoek te programmeren. Het is dus geen of-of- maar een en-enverhaal.

In sommige reacties las ik dat ik vooral mijn onderzoeksthema's zelf wil bepalen. Het is wel zo dat ik als minister van Onderwijs ben aangeduid en dat ik dus iets te zeggen mag hebben bij de aanduiding, maar ik wil meer betrokkenheid van anderen mogelijk maken. Ik wil een brede consultatie van mogelijke onderzoeksthema's. Als we willen dat onderzoeksresultaten gebruikt worden door zowel beleidsmakers als onderwijsprofessionals, dan moeten we deze actoren van bij het begin betrekken bij de themazetting. Ik wil dus meer beleidsthema's naar voren geschoven zien van onderuit, vanop de werkvloer zelf. Ik voorzie in de themazetting meer mogelijkheden tot input vanuit het onderwijsbeleid en de praktijk.

In mijn beleidsnota Onderwijs beklemtoon ik dat het mijn ambitie is om in te zetten op de ondersteuning van leraren en schoolleiders in de klas- en schoolpraktijk. Daarom wil ik meer investeren in praktijkgericht onderzoek. Dat maakt dus inderdaad deel uit van een visie. Het laatste decennium kreeg praktijkgericht onderwijsonderzoek binnen ons onderzoekskader verhoudingsgewijs weinig aandacht. Ik denk dat we daarin meer moeten investeren. De onderwijskwaliteit die ons zo dierbaar is, staat of valt met de effectiviteit van de onderwijspraktijken op de klasvloer. Praktijkgericht onderwijsonderzoek is nodig om leraren maar ook scholen en schoolbesturen te versterken om te kunnen omgaan met de vele uitdagingen die zich voordoen. Ik zal dan ook met de actualisatie van het OBPWO zowel beleidsgericht als praktijkgericht onderwijsonderzoek mogelijk maken.

Waar er in de steunpuntformule samengewerkt werd met een vast consortium van hogeronderwijsinstellingen – universiteiten en één hogeschool –, zal het vernieuwde kader een grotere diversiteit van onderzoekers en disciplines toelaten. Dat is nu ook beperkt.

En ik wil zo maximaal mogelijk gebruik kunnen maken van de beschikbare expertise van onderwijsonderzoekers. Dat is geen monopolie-model maar eerder een concurrentie-model, maar ik denk dat dat de kwaliteit van het onderzoek alleen maar ten goede kan komen. In dat vernieuwde onderzoeksprogramma willen we ook hogescholen meer kansen bieden om onderzoek uit te voeren en zullen de hogescholen ook, in tegenstelling tot in de huidige formule, gelijkwaardig worden behandeld.

Ik wil het vernieuwde onderzoeksprogramma invoeren in 2021. Dit moet een goede aansluiting mogelijk maken met het aflopende steunpunt, waarvan ik de looptijd heb verlengd tot eind dit jaar. Op die manier kunnen de ervaring, expertise en capaciteit die in het verleden zijn opgebouwd, worden voortgezet. De rapporten

van SONO zullen uiteraard beschikbaar blijven via de website Onderwijsonderzoek van het ministerie van Onderwijs en Vorming. De data van het SONO-onderzoek zullen in de toekomst gebruikt kunnen worden door andere onderzoekers, ook niet-SONO onderzoekers, voor secundaire analyses. Het klopt dus niet dat dit allemaal verloren zou gaan, integendeel, die data zijn ook goed gedocumenteerd. Getuigen daarvan de vele technische rapporten over de longitudinale LiSO-studie (Loopbanen in het Secundair Onderwijs), die in belangrijke mate als doel hebben ook andere onderzoekers informatie te geven over de data om hiermee verder aan de slag te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Blijkbaar was er iets aan onze aandacht ontsnapt. U had het niet gezegd in de commissie, maar wel achteraf nagestuurd. Maar blijkbaar hebben wij dat gemist, dat u geen tweede cyclus zou laten lopen voor SONO.

U zegt dat u in overleg van onderuit onderzoeksmatig initiatief wilt laten groeien. Ik denk dat het misschien gepast was om vooraf nog meer in overleg te gaan met de betrokkenen, want ik merk dat ook daar heel veel ongenoegen bestaat.

U gaf aan dat u beleidsonderzoek wilt laten aansluiten op de beleidscyclus en dat u meer wilt inspelen op het onverwachte dat gebeurt. Laat ons afspreken dat dat geen andere virussen zijn die opduiken.

Vanuit mijn fractie wil ik dat longitudinaal onderzoek voldoende benadrukken. We weten allemaal dat bij het onderwijsonderzoek nieuwe processen of beleidskeuzes binnen Onderwijs niet altijd duidelijk zijn. Vandaar dat het belangrijk is dat we longitudinaal onderzoek voeren met voldoende diepgang.

Ik heb tot slot nog een vraag voor u. Hoe zullen de nieuwe oproepen gelanceerd worden, wetende dat een consortium als positief punt heeft dat er onderling consolidatie en samenwerking is? Ik hoorde dat de oproep over de zomerscholen ook voor wat deining heeft gezorgd binnen de onderzoekswereld. Men gaf daar al aan dat dit niet de beste vorm van efficiëntie is. Dat is een stokpaardje van u, en dus wil ik u erop wijzen dat we logistiek ook kunnen samenwerken en die expertise niet verloren mogen laten gaan. Als ik hoor – en de heer De Witte verwees er ook al naar – dat een aantal onderzoekers afstand nemen, dan is dat toch met pijn in het hart.

Wat themabepaling betreft, had de Vlor al een aanzet gedaan van thema's die hij onderzoekswaardig vond. Houdt u daar rekening mee in het nieuwe proces?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik kan niet anders dan deze beslissing grondig te betreuren. Ik denk dat u de impact van de beslissing echt niet goed kunt vatten. Wat het steunpunt heeft opgezet en al jarenlang heeft uitgebouwd, dat zijn samenwerkingsverbanden, langetermijnvisies, longitudinaal onderzoek, meerjarenplanning, dataverzameling en een ongelofelijk archief, met heel wat kennis van zaken.

En dat veegt u nu van tafel. De gevolgen zijn groot. Ik vind dat nog steeds een onbegrijpelijke beslissing. U denkt dat u dat zomaar zult kunnen vervangen door losse projecten en samenwerkingsverbanden, en dat u daarin dan misschien meer te zeggen en te bepalen zult hebben. Ik vind die gedachte jammer. Er kon perfect samengewerkt worden. De prioriteiten werden bepaald in samenwerking met de Vlor en de onderwijsinstanties die steunden op het werk van SONO.

Dat u een dergelijke beslissing neemt tegen uw administratie en de Vlor in, vind ik ongezien en hallucinant. We zien inderdaad de gevolgen al. U geeft het voorbeeld van het onderzoek naar de zomerscholen. Daaruit blijkt al dat het inderdaad niet zo vlot loopt. U organiseert op dat vlak concurrentie in een onderzoekswereld. U zou net het omgekeerde moeten doen. U moet samenwerking bevorderen. U zou niet moeten willen dat er versnipperd en gefragmenteerd wordt gereageerd en dat er hier en daar stukjes onderzoek worden gedaan over de effecten van die zomerscholen enzovoort. Als je dat binnen een steunpunt of een bestaand samenwerkingsverband doet, krijg je volgens mij veel sterkere resultaten en een veel grotere efficiëntie.

Minister, ik denk dat u zich daar echt grondig vergist. Dit heeft voor u een ideologische onderbouw. U denkt die onderzoeksagenda wellicht meer te kunnen bepalen, of voor een stukje dat onderzoek meer te kunnen omzeilen omdat het u niet altijd zint of niet altijd in uw agenda past. Maar laat dat natuurlijk net de sterkte zijn van onafhankelijk onderzoek. De Vlor en uw administratie steunen erop. Voor mij is dit een onbegrijpelijke beslissing, die ik absoluut niet goedkeur.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, het Vlaams Belang is voorstander van een orgaan dat onderwijsonderzoek verricht op zowel de korte als de langere termijn. SONO deed in het verleden zeer kwaliteitsvol onderzoek, zoals het onderzoek naar de reden van vroegtijdige uitval, het onderzoek naar de verwachtingen van leerkrachten, het onderzoek naar de kostprijs van schoollopen enzovoort.

De echte reden voor de stopzetting heeft volgens mij niets te maken met de inefficiëntie of ... (*onverstaanbaar*). Het echte probleem is dat bepaalde visies momenteel toch een heel klein beetje oververtegenwoordigd zijn. Daar zou ik u volgen ... (*onverstaanbaar*) ... de keuze voor besparingen.

Nu, het is niet omdat de huidige samenstelling beter zou kunnen, en dat bepaalde thema's, zoals onderwijs en diversiteit, te veel aandacht krijgen, dat de werkwijze en de financiering van dit samenwerkingsverband aangepast worden. Bepaalde thema's zijn in de voorgaande periode al uitvoerig aan bod gekomen. Er kan dus perfect beslist worden om de themazetting in een nieuwe periode te actualiseren.

Minister, die dynamische aanpak waarover u het hebt, is een synoniem voor onderzoek à la tête du client. SONO had nochtans ieder jaar een aantal uren vrije ruimte. Het is niet zo dat SONO niet dynamisch kan zijn en niet zou kunnen inspelen op de actualiteit.

Ik deel alleszins de bezorgdheid van professor Onghena van de KU Leuven, die waarschuwde dat onderzoek dat louter inspeelt op de actualiteit dikwijls zijn doel voorbijschiet, en dat een langetermijnvisie op onderwijs en onderwijsonderzoek nodig is.

Minister, er is ook de vrees voor versnippering. Bij SONO lag de agenda voor vijf jaar deels vast, zodat een langetermijnonderzoek kon worden gedaan. Er zal sowieso versnippering zijn wanneer de beschikbare financiële middelen over meerdere partners verdeeld zullen worden. Hoe zult u die versnippering zoveel mogelijk tegengaan?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, de minister heeft een aantal belangrijke zaken gezegd die ik bij de andere mensen niet hoor terugkomen. De budgetten voor onderwijsonderzoek dalen niet. Dat is meestal een bekommernis van onderzoekers,

maar ze dalen niet. Meer zelfs, er komen extra middelen bij voor onderzoeken met gevalideerde proeven. Die open brief heb ik niet gezien in de krant. Dat de collectieve wetenschappelijke wereld een brief stuurt met 'dank u wel, minister, dat de middelen worden behouden, meer zelfs, dat er middelen bij komen': ik vind het echt niet onbelangrijk om dat te zeggen.

Ik heb in het verleden zelf op een centrum voor onderwijsbeleid en -vernieuwing gewerkt. Ik kreeg wel berichten van onderzoekers die blij zijn dat ze nu ook kans maken om een onderzoek in hun discipline te kunnen doen, waar dat vroeger bij SONO zat. In de wetenschappelijke wereld is het 'not done' omdat je elkaar nodig hebt, ook in het kader van peer reviews, in allerlei onderzoeksprojecten zoals het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO), het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) enzovoort. Dat signaal kreeg ik van een aantal onderzoekers. Ze zeggen dat ze blij zijn dat in het kader van thema's niet alles sowieso naar het steunpunt gaat, maar dat zij ook de kans krijgen om dergelijke onderzoeken te doen. Dat vind ik ook belangrijk om mee te geven.

De minister heeft een aantal keer gezegd dat de expertise niet verloren gaat. Ik heb ook naar die data gevraagd, en ik neem aan dat die data voor alle andere onderzoekers vlot ter beschikking zullen worden gesteld. Als bepaalde onderzoeken opnieuw worden gedaan, hoop ik dat ze tot dezelfde resultaten leiden als die welke we in het verleden hebben gekregen. Anders zou het wel pijnlijk zijn.

Dat een aantal onderzoekers ermee dreigt – dat noem ik dreigen, en niet chanteren – om gegevens en expertise mee te nemen, collega's ... Het is wel allemaal met belastinggeld gefinancierd. Ik neem aan dat alle collega's in deze commissie het ermee eens zijn dat dat niet kan, want dat is dan belastinggeld meenemen.

Wat het thematische betreft: ik heb ooit nog op de afdeling Beleidscoördinatie gewerkt, onder andere op de themazetting onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO). Ik kon daar vaststellen dat het altijd trekken en duwen is, maar dat het wel belangrijk is dat je bepaalde thema's wel kunt doen, en dat je ook daar kunt samenwerken. Ik snap de opmerking dus niet dat door SONO af te schaffen er geen interdisciplinariteit of samenwerking meer zou zijn tussen universiteiten. Dat kan nog altijd, en ik zie momenteel in andere beleidsdomeinen ook heel veel projectonderzoek dat over universiteiten gebeurt, dus dat kan nog altijd.

Ik kan wel begrijpen dat voor de professoren die op dit moment zekerheid hadden in SONO, die zekerheid weg is, en dat ze inderdaad opnieuw zullen moeten inschrijven. Het kan zijn dat ze een aantal projecten niet binnenhalen. Dat is waar, en ik begrijp dat ze daar niet mee gediend zijn.

Minister, hebt u al een lijst van mogelijke of bijkomende thema's waar u verder op wilt inzetten? U hebt er al een vermeld van de gevalideerde onderzoeken, maar zijn er zo nog?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): De redenering dat andere onderzoekers dat nu positief vinden, vind ik een rare redenering, omdat het een samenwerking was tussen hogescholen en universiteiten. Tussen onderzoekers kan dat soms wel eens op een heel speciale manier in orde zijn.

De efficiëntiewinsten die we halen door op dit moment op grote schaal te werken, dreigen verloren te gaan. Op langere termijn zorgt dat volgens mij voor hogere kosten om hetzelfde te bereiken of, met andere woorden, voor minder mogelijkheden als we hetzelfde budget aanhouden. Ik betreur dat. Ik had graag gehad dat we dat op een goede manier hadden kunnen bespreken.

Ik heb er geen probleem mee dat zaken in vraag worden gesteld en ik ben daar zelfs voorstander van. Dit is echter een steunpunt dat onafhankelijk is en een stevige reputatie heeft opgebouwd, dat een databank heeft om u tegen te zeggen, dat onderzoek doet naar gelijke kansen binnen het onderwijs, wat voor ons altijd een belangrijk issue is geweest. Als je de beleidsnota Onderwijs opnieuw leest, dan moet je eens kijken hoe vaak er wordt verwezen naar het onderzoek van SONO. Het is dan ook bijzonder raar dat we er nog geen jaar later van afstappen. Ik hoop dat de toekomst rooskleuriger zal zijn dan ik mij op dit moment voorstel. Er kan heel veel verloren gaan en ik heb daar schrik voor. Ik denk aan doctoraten en een goede en onafhankelijke samenwerking tussen de verschillende hogescholen en universiteiten. Ik denk ook dat we internationaal aan competitiviteit op het vlak van onderwijsonderzoek zullen verliezen omdat het om veel lossere samenwerking zal gaan. Ik zie het op dit moment niet zo heel rooskleurig in. Ik hoop eerlijk gezegd dat de toekomst anders zal zijn, maar ik vrees ervoor.

Ik vond de uitlating van de collega van het Vlaams Belang – dat was inspelend op wat u zei, minister – in verband met de wc-eend nogal kort door de bocht. Ik hoop dat we er binnen het onderwijsveld toch mogen van uitgaan dat onderzoek onafhankelijk georganiseerd kan worden en niet politiek gestuurd is.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, wat ons betreft heeft SONO zijn merites meer dan bewezen – zoals uw eigen administratie ook zegt: longitudinaal perspectief bieden dat ook toestaat om vergelijkend onderzoek te voeren, gecombineerd met een flexibele aanpak om ook op actuele beleidsvraagstukken in te spelen. Dat blijkt ook uit hun publicatielijst. U zegt dat het uw prioriteit is om meer werk te maken van een combinatie van kort- en langlopend onderzoek, dat u meer praktijkgericht onderwijsonderzoek wilt en dat u wilt kijken of de samenwerking kan worden uitgebreid met andere hogescholen. Dat had perfect ook gekund binnen het bestaande steunpunt. U had het kunnen versterken. U had dat dan moeten bespreken met de mensen binnen het steunpunt. Nu zet u zonder enig overleg, zonder boe of bah, de financiering van het steunpunt stop. Wij begrijpen die beslissing compleet niet.

Er zal expertise verloren gaan. Dat is al gebleken. De eerste senioronderzoekers hebben hun ontslag al aangekondigd. De onderlinge interuniversitaire samenwerking wordt afgebroken. Dat is een noodzakelijke voorwaarde voor kwalitatief hoogstaand onderzoek. Alle efficiëntiewinsten door schaalvergroting in beheer, dataverzameling en -opvolging gaan verloren.

Wat ik misschien nog het meest zwaarwichtige punt vind, is dat de gemiddelde duur van een onderzoeksproject zal terugvallen van een aantal jaren, waarbij tendensen opgevolgd kunnen worden, naar enkele maanden, met uiteraard gevolgen voor de diepgang van het onderzoek.

Als ik nu zie hoe het gelopen is met die onderzoeksoproep naar de zomerscholen, dan belooft dat alvast weinig goeds. Er was heel weinig tijd om een onderzoek in te dienen, dat moet ook al binnen vier maanden worden opgeleverd, dat is natuurlijk een garantie voor slecht onderzoek. We gaan ongetwijfeld ook naar een verdere versnippering, dus wij zien echt geen voordelen aan deze beslissing en wij horen weinig rationele argumenten om niet aan de formule van SONO te sleutelen in plaats van onmiddellijk over te gaan tot de afschaffing.

Minister, ik kan me toch ook niet van de indruk ontdoen dat u gewoon geen zin meer hebt in onderzoek, dat het misschien niet altijd in uw kraam past, dat het u misschien niet interesseert. Dan heb ik het over bijvoorbeeld de studiekostenmonitor waaruit blijkt dat ons onderwijs steeds duurder wordt. Dan heb ik het over de ongelijkheid in ons onderwijs zoals blijkt uit hun rapport over sociale keuzeverschillen in ons onderwijs. Minister, u zegt dat u wel de verkozen minister van

Onderwijs bent en dat u zelf toch mag kiezen waar uw prioriteiten liggen. Ja, maar ik hoop wel dat we niet evolueren naar een situatie waarin u eigenlijk bepaalt, zonder met experts te overleggen, welke onderzoeksvragen er gesteld worden en voor welke onderzoeken u wilt samenwerken omdat u ze zelf genegen bent, en dat er zeker geen resultaten uit de bus komen die u niet goed uitkomen.

De essentie is, minister, dat onderzoek gevoerd moet worden naar de vraag of uw beleid werkt en naar de grote uitdagingen van vandaag in ons onderwijsveld, of daar dus verbetering in komt.

Samenvattend: wij vinden de beslissing onbegrijpelijk. Ik hoor ook in de replieken dat uw coalitiepartners het daar eigenlijk mee eens zijn. Ik vrees dat ze u niet meer zullen kunnen overtuigen om uw beslissing te herzien, maar ik hoop in elk geval dat ze erover zullen waken dat het onderzoeksbudget voor een nieuwe formule de volgende jaren gegarandeerd blijft.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, u antwoordt eigenlijk niet op de inhoudelijke kritiek van de onderzoekers. Doctoraten zijn een heel belangrijk onderdeel van onderzoek, maar zijn niet meer mogelijk wanneer SONO verdwijnt. U zegt dat de databanken nog beschikbaar zullen zijn, maar zo werkt dat natuurlijk niet. Wie geen kennis of team heeft om complexe data te analyseren, krijgt geen fatsoenlijke output. De gemiddelde duur van onderzoeken gaat uiteraard verminderen. Mevrouw Meuleman heeft er al naar verwezen dat wat we nu zien bij hogescholen, snel bijengesprokkeld is.

Het is heel belangrijk dat er wordt samengewerkt, maar u zegt dat u concurrentie zult creëren op de onderzoeksmarkt. Ten eerste is samenwerking fundamenteel, maar daarnaast, en dat zeggen de onderzoekers zelf, zal de competitiviteit in de internationale markt dalen. Wij zullen minder competitief zijn, wij zullen minder kwalitatief onderzoek hebben. Zoals de heer De Gucht zeer terecht opmerkt, zijn er immense uitdagingen in het onderwijs. We zijn al driemaal na elkaar op de vingers getikt na Pisa-onderzoeken dat de zaken niet goed zitten en dat er veel onderzoek nodig is om zaken uit te klaren over gelijke kansen maar ook over kennisverwerving.

Ik heb een beetje de indruk, mevrouw Goeman verwees ernaar, dat u een probleem hebt met wetenschappelijk onderzoek als dusdanig. Dat is niet echt uw ding, we hebben dat ook al gemerkt tijdens een discussie over de taalbadan. U veegt al dat onderzoek van tafel en u zegt hoe u de zaken ziet. Niet iedereen moet een onderzoeker zijn, ik pleit ook niet voor een minister die per definitie zelf een onderzoeker is, maar het belang van wetenschappelijk onderzoek inschatten is wel cruciaal. En wat u doet, wat u installeert met dit soort van daden, is een soort van 'facts free politics' en daar zijn wij fundamenteel tegen, want dat is niet oké.

En ik zie ook een tendens, niet alleen bij u maar bij de hele regering, waarbij de financiering van bijvoorbeeld Unia wegens te kritisch wordt afgeschaft. De Woonraad is te kritisch, dus weg ermee! Ook wat de taalbadan betreft, zagen we vandaag nog de discussie van een hoop experts die adviezen geven over de eindtermen terwijl u een ander besluit neemt. Ik dring aan op een andere koers op dat vlak, wij vinden dat niet oké, wij vinden dat u totaal naast de kwestie antwoordt en dat u niet antwoordt op de vragen die de onderzoekers stellen. Wij hopen van harte dat u terugkomt op deze beslissing.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ga mijzelf niet herhalen. Dat is voor sommigen toch weinig zinvol. Er zijn sterk geporteerde tussenkomsten, soms zijn het zwart-wit-karikaturen die hier meermaals passeren.

Langetermijnonderzoek wordt z gezegd opzijgeschoven. Absoluut niet! Ik wil gewoon een goede mix van korte- en langetermijnonderzoek. En praktijkgericht, meer ten dienste van de klasvloeren, de scholen, de directies, die er iets mee moeten kunnen doen. Het moet veel meer gericht zijn op de praktijk. Er worden hier karikaturen gemaakt. Of korte termijn of lange termijn: dat is helemaal niet het geval. Doctoraten die niet meer mogelijk zouden zijn. En dan is er nog het verwijt over het wetenschappelijk onderzoek. Volgend jaar komt er in de begroting 2 miljoen euro bij voor wetenschappelijk onderzoek. Dus: put your money where your mouth is. Het is er.

Ik snap het niet, hoor. Sommigen redeneren hier: eens aangeduid, voor altijd aangeduid. Als je dat tekent, is het een win for life. Eenmaal het steunpunt wordt gecontacteerd, is dat voor altijd. Ik geloof inderdaad dat concurrentie u scherp houdt. En dat men inderdaad breed moet kunnen meedingen. Verschillende onderzoeksinstellingen moeten kunnen meedingen wanneer je een onderzoeksvraag in de markt zet. Je moet niet vier of vijf jaar een monopolie hebben. Ik snap niet dat dit ter discussie wordt gesteld.

En dan wat betreft de ideologische agenda. Komaan zeg. De kritiek komt hier niet uit één hoek van het politieke spectrum. Ze komt ook uit de andere hoek. Dit illustreert duidelijk dat het niet aan de ideologie zal gelegen hebben.

Ook alle data blijven beschikbaar. Ook dat plaatje probeert men. Het zou nogal straf zijn: de met belastingmiddelen verzamelde data zouden dan plots verdwijnen. We zouden belastingmiddelen aanwenden, maar dat zou dan private eigendom blijven van deze of gene onderzoeker. Dat is natuurlijk niet waar. Ik heb geschetst dat die data vanzelfsprekend consulteerbaar blijven.

Voor wat betreft de onderzoeksthema's wil ik een veel bredere betrokkenheid mogelijk maken dan vandaag het geval is. Vandaag is de betrokkenheid bij het vastleggen van de onderzoeksthema's veeleer beperkt. Ik wil het onderzoekskader actualiseren, met de betrokkenheid van meer actoren dan vandaag, en ook met actoren uit de praktijk, van op de klasvloer. Zo kunnen we meer dan ooit zorgen voor praktijkgericht onderzoek, waar ook de leerkrachten, de directies en scholen meer dan vandaag iets aan hebben.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u voor de antwoorden. Ik wil nog benadrukken dat de CD&V-fractie bezorgd is voor het onderwijs, voor de kwaliteit, voor de leerlingen en iedereen die er werkt, voor alles wat de laatste jaren werd onderzocht. Onderzoek is het kompas van ons onderwijs. Het bepaalt dat we de juiste koers varen. Zitten we wel goed? Hebben we de juiste keuzes gemaakt? Welke wind laat ons naar een bestemming varen waar we eigenlijk niet heen willen? Daarom is onderzoek zo belangrijk. CD&V blijft ijveren voor longitudinaal onderzoek, voor onafhankelijk en objectief onderzoek, voor het behoud van de expertise die er nu al overal is, voor praktijkgericht onderzoek. Ik vermoed dat we niet kunnen zeggen dat het SONO-onderzoek nu niet praktijkgericht zou zijn.

De themabepaling is voor ons toch ook belangrijk. Dat moet, zoals in het verleden, in overleg met de Vlor gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik denk niet dat het verschrikkelijk veel zin heeft om nog veel toe te voegen. Ik wil nog één ding zeggen. Onderwijsonderzoek staat in dienst van de klasvloer, van het onderwijsveld. Minister, ik kan u daarin volgen. Maar dan moest de Vlaamse Regering toch het onderzoek dat gebeurde, veel meer valoriseren.

We hebben dat in de vorige legislatuur inderdaad ook aangehaald, dat er soms heel duidelijk onderzoek lag, met klare conclusies, en dat het dan aan het beleid was om daar opvolging aan te geven. Dat is niet gebeurd. Misschien was het beter geweest om op dat vlak de hand in eigen boezem te steken en dat eerst te bekijken en uit te rollen, en te kijken hoe het voldoende kon worden gevaloriseerd op het veld, in plaats van het af te schaffen, want dat lijkt me absoluut geen oplossing. Het feit dat het niet voldoende werd gevaloriseerd, lag niet aan het onderzoek, maar aan het beleid van de regering.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Voor het Vlaams Belang zou er een SONO 2.0 moeten komen, want het opzet van SONO op zich is zeer waardevol. SONO 2.0 zou in tegenstelling tot nu een meer diverse afspiegeling van het onderzoeksveld moeten zijn.

Minister, opschuiven naar een systeem waarbij er thema per thema telkens nieuwe mensen en instituten moeten worden gezocht, zal ongetwijfeld voor een versnippering zorgen. Dat lijkt alvast geen goede zaak. Dat zal heel wat gelobby, tijd en energie vergen, en dat heb je allemaal niet met het steunpunt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): De proffen blijven bestaan, die worden niet geschrapt. De onderzoeksinstellingen waar ze aan verbonden zijn, blijven bestaan, die worden niet geschrapt. Onderzoeksmiddelen voor onderwijsonderzoek blijven bestaan, ze worden niet geschrapt. Meer zelfs, ze nemen nog toe. Thema's om onderzoek rond te doen binnen onderwijs, blijven bestaan.

Ik begrijp absoluut dat het niet fijn is dat hun project afliep. Ook voorgaande ministers hebben dit project eindig verklaard. Het is niet levenslang, het liep af, het wordt niet verlengd. Dat is iets anders. De minister zet het stop. Verlengen betekent dat er iets moet gebeuren. Anders had er nooit een actie moeten gebeuren. Dan was het de facto gedaan, of dan liep het de facto verder.

Het is nu wel gratis om hier te zeggen dat dit het einde is van het onderwijsonderzoek, want dat zou willen zeggen dat al die faculteiten, al die professoren, al die doctorandi, al die onderzoeksgroepen ook zouden ophouden te bestaan. Er is ook nog altijd het bestaande financieringsmechanisme dat verder blijft lopen, er is FWO, er is IWT. Tenzij dat, omdat de middelen voor onderwijsonderzoek anders worden besteed, de instellingen in een interne allocatie alle onderzoekseenheden plots zonder geld zouden zetten. Dat is dan een beslissing van de instellingen, en niet van de minister.

Welke zijn de thema's die voor verder onderzoek zullen worden gebruikt? Wat is longitudinaal onderzoek? Dat zijn de data die over langere termijn worden bijgehouden en geanalyseerd. De data worden overgedragen, ze zijn betaald met belastinggeld en ze worden in open data gezet. Daar worden data aan toegevoegd en daarop kan een verdere analyse gebeuren. Ik zie niet in hoe dat verloren zou kunnen gaan. Het zou vreemd zijn mocht dat verloren gaan.

De bekommernis van een aantal collega's over het doorgeven van info en dat er dan misschien wat concurrentie zal zijn: ja, dat is waar. Ik weet niet of concurrentie altijd slecht moet zijn. Ik heb absoluut begrip voor degenen die hebben vernomen dat het niet wordt verlengd, en dat ze daar niet zo blij mee zijn.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik val niet graag in herhaling, maar we zullen zien hoe het verloopt. Het was een onafhankelijke instelling die bestond uit

telkens dezelfde professoren en ze waren slecht georganiseerd. We zullen zien hoe dat verder verloopt. Laten we hopen dat we ongelijk krijgen en dat het onderzoek nu van even grote waarde en meerwaarde is op langere termijn als wat we tot nu toe hebben gezien. Hopelijk moeten we over enkele jaren niet vaststellen dat we iets hebben weggegooid wat zeker waardevol was.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Mijn vraag is heel simpel: 'Why change a winning horse?' Iedereen was unaniem positief over het werk van SONO. De Vlor, een van uw belangrijkste onderwijspartners, vroeg expliciet om de samenwerking met SONO te verlengen. Nu dreigt in de plaats daarvan versnippering, verlies van expertise, en goeie samenwerking die wordt gehypothekeerd. U stelt daartegenover een model van concurrentie, maar ik ben er absoluut niet van overtuigd dat dit een garantie is voor beter onderzoek. Maar bon, ik denk dat we het daar ideologisch niet over eens zijn. Ik ben heel bezorgd, zoals veel andere mensen, over het feit dat het langetermijnperspectief verloren dreigt te gaan.

Om in de beeldspraak te blijven: ik vrees dat het kalf verdrongen is. Ik deel de analyse van de heer De Gucht en hoop eveneens uit de grond van mijn hart dat er toch nog iets goeds uit voortkomt en dat we hier niet binnen twee jaar moeten komen zeggen dat het een ongelooflijke stomiteit was om het af te schaffen. Ik denk namelijk dat we wel tot die conclusie zullen komen. Ik hoop dan in ieder geval dat u nu zult samenwerken met de Vlor en met hen in overleg zult gaan bij het vastleggen van de onderzoeksthema's.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Goed onderzoek vertrekt van de praktijk, ik ben het daar helemaal mee eens. SONO deed dat. Mevrouw Meuleman heeft ernaar verwezen en de onderzoeken die ik heb gelezen, vertrekken van de praktijk. De indrukwekkende databank is natuurlijk een voorbeeld van zich baseren op de praktijk. Maar goed onderzoek heeft ook diepgang en dat vereist specialisatie, taakverdeling, coördinatie, en dat deed SONO.

Dat staat tegenover onderzoekers die op hun eigen akker werken. Dat is een probleem. In de menswetenschappen is het een probleem dat veel onderzoekers alleen op hun eigen akker bezig zijn en dat er te weinig samenwerking is. Op dat punt heeft de bedrijfswereld vaak een stap voor op de publieke onderzoekswereld, omdat je daar wel onderzoekseenheden hebt die samenwerken met een team van mensen die zich specialiseren en langdurig op bepaalde thema's onderzoek verrichten en zo diepgang bereiken, vertrekkende van de praktijk.

U zegt dat concurrentie niet altijd slecht is, en dat klopt ook omdat concurrentie goed is op een aantal assen. Competitiviteit is nodig. Maar als je het zo ver opdeelt en gewoon als liberaal dogma zegt dat concurrentie altijd goed is, dan klopt dat niet. Dat is fout. De onderzoekers zeggen zelf dat de competitiviteit verlaagd zal worden ten aanzien van andere internationale onderzoeksinstituten – dat is net de kern van het punt – door de opdeling, door de coördinatiefunctie van SONO, door de specialisatie, de diepgang en het beheer van de databank. Als je geen kennis hebt om info uit zo'n databank te halen, dan komt er ook niets uit. Dat vereist veel gespecialiseerde kennis.

Ik vind het dus heel erg jammer. Ik wacht niet af, in tegenstelling tot de heer De Gucht en mevrouw Goeman. Ik denk dat we stappen achteruit zullen zetten op het vlak van kwalitatief onderzoek omtrent onderwijs in Vlaanderen. Ik vind dat heel erg, want we hebben dat nodig omdat de uitdagingen immens zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de oprichting van een Vlaamse planningscommissie
– 2675 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de oprichting en werking van een Vlaamse planningscommissie
– 2708 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Ik ga door op de discussie die we in deze commissie al vaker hebben gevoerd met betrekking tot de quota voor de studenten arts en tandarts. Elk jaar moeten die op federaal niveau opgesteld worden. Minister, u kondigde in oktober 2019 aan om eenzijdig vanuit Vlaanderen deze quota te verhogen. Het plan was dat de Vlaamse Regering zelf een planningscommissie zou oprichten om de zorgnoden in Vlaanderen in kaart te brengen en zo de subquota te bepalen.

In februari kwam de uiteindelijke definitieve beslissing dat de nieuwe quota werden vastgelegd op 1276 studenten geneeskunde en 180 studenten tandheelkunde, zonder de oprichting of beslissing van een planningscommissie af te wachten.

U hebt nochtans al meermaals herhaald dat u met minister van Welzijn Wouter Beke zou samenzitten om die planningscommissie op te richten. Die commissie is voor ons belangrijk om de subquota voor de specialisaties te bepalen en op die manier gedetailleerd te kunnen inspelen op de zorgnoden van Vlaanderen. De jaarlijkse beslissing voor het vastleggen van de quota op federaal niveau komt dichterbij. De tijd dringt dus om een dergelijke Vlaamse planningscommissie op te richten.

Minister, wat is de stand van zaken van de oprichting van de Vlaamse planningscommissie?

Binnen welke timing zal deze planningscommissie operationeel zijn? Wanneer zullen er werkbare subquota zijn? Voor welk studiejaar zal dat het geval zijn?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): De discussie over de artsenquota en de RIZIV-nummers sleept al jarenlang aan, niet enkel in deze assemblee, maar ook op federaal niveau, waar collega Valerie Van Peel samen met Louis Ide op diezelfde nagel blijft kloppen, vorige week nog.

Minister, tijdens de laatste bespreking van dit thema, tijdens de commissievergadering van 5 maart jongstleden, gaf u aan dat de laatste hand werd gelegd aan het besluit van de Vlaamse Regering voor de Vlaamse planningscommissie. Over die commissie hebben we in het regeerakkoord het volgende opgenomen: "Wat de artsenquota betreft zijn we als Vlaamse Gemeenschap, inzake de RIZIV-nummers afhankelijk van de federale regering. We blijven als Vlaanderen eisen dat er een correcte verdeling van de RIZIV-nummers is tussen de gemeenschappen en er een aflossing komt van het in het verleden door de Franse Gemeenschap opgebouwde overtal. Tegelijk richt Vlaanderen, een eigen Vlaamse planningscommissie op om de Vlaamse zorgnoden te bepalen. Op basis van deze adviezen zal het aantal

studenten dat toegelaten wordt tot de opleiding arts en tandarts worden bepaald en niet langer enkel op basis van het federale advies dat Vlaanderen al twintig jaar als enige opvolgt.” Dat is wat de N-VA, CD&V en Open Vld in het regeerakkoord hebben opgenomen.

Toen de vraag werd ingediend, wist ik nog niet dat het er in het federale parlement nog eens stevig over zou gaan. Zoals het er momenteel voor staat, maak ik me ernstige zorgen omdat Vlaanderen al twintig jaar zijn stinkende best doet om die toelatingsproeven op een zo objectief mogelijke manier te organiseren. We hebben ook tijdens de vorige legislatuur en met alle fracties al debatten gevoerd over de manier waarop we dat zouden doen. Eerst was het degene die de meeste punten haalt, dan waren er proeven met zulke moeilijke oefeningen dat er net genoeg slaagden, en nu hebben we een systeem dat meer is afgestemd op de eindtermen waarbij zij die de hoogste resultaten halen, ook kunnen starten a rato van het contingent. Als de Federale Regering nu, terwijl er eindelijk een afspraak was over twintig jaar overtal, geen beslissing neemt, dan slaan we letterlijk de bodem uit het vat. Dan zijn al die inspanningen van alle ministers van Onderwijs, van Open Vld, sp.a, CD&V en de N-VA, uit het verleden, en van al die universiteiten en studenten gewoon onnodig.

We moeten ervoor zorgen dat we twee zaken niet door elkaar halen. Langs de ene kant is er het contingent arts/tandarts en langs de andere kant zijn er de subquota.

Minister, wat is de stand van zaken betreffende de oprichting, samenstelling en werking van deze commissie?

Is er inzake het federale dossier van de RIZIV-nummers onlangs nog overleg geweest met de federale minister bevoegd voor de volksgezondheid? Zo ja, wat was het resultaat? Zo neen, staat dit in de nabije toekomst nog gepland?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Verhelderend? Ik zal een poging ondernemen, want het is een vrij complexe materie, zoals ook blijkt. Quota, het advies van een planningscommissie: het wordt allemaal nogal eens door elkaar gehaspeld. Maar ik heb daar alle begrip voor, het is een complexe materie.

Ik moet er ook op wijzen dat, als het gaat over het besluit met betrekking tot de planningscommissie, dit in eerste instantie en in hoofdzaak de bevoegdheid is van de minister van Welzijn. In de vorige regering is er een besluit in eerste lezing goedgekeurd dat uitvoering geeft aan de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen en waardoor een rechtsgrond gecreëerd werd om subquota vast te leggen. De bedoeling van die subquota is om ervoor te zorgen dat er meer wordt toegeleid naar bepaalde knelpuntspecialisaties en minder naar te veel gekozen specialisaties, binnen de opleiding, niet bij het begin van de opleiding. Dat is goedgekeurd in eerste lezing in 2019, op het einde van de vorige legislatuur. In dat voorontwerp worden de oprichting, werking, samenstelling en organisatie van de Vlaamse planningscommissie geregeld en wordt ook een rechtsgrond gecreëerd door de Vlaamse Regering om op basis van het advies van de Vlaamse planningscommissie ook effectieve minimum- en maximaal aantallen vast te leggen inzake de toegang tot vaak gekozen en minder vaak gekozen opleidingen tot bijzondere beroepstitels, om dat dus een beetje in evenwicht te houden. Nu heeft men immers veel kritiek dat bepaalde specialisaties veel te veel gevolgd worden ten nadele van andere. Dat is ook een deel van de verklaring op vlak van het tekort aan huisartsen.

Nu is er het Vlaams regeerakkoord gekomen, dat in dezen ook geciteerd is, en op grond daarvan heb ik ook een extra taak toegewezen aan die planningscommissie, namelijk om op grond van een inschatting van de zorgnoden zoals die in Vlaanderen bestaan, ook een advies te formuleren aan de Vlaamse Regering over het

vastleggen van het aantal studenten die mogen deelnemen aan de opleiding arts en tandarts. Dat is dus een bijkomende opdracht die we gegeven hebben aan die planningscommissie, waardoor we dat ook opnieuw hebben moeten voorleggen aan de Inspectie van Financiën. Ik denk dat we daar snel antwoord van gaan krijgen. Ik hoop zelfs om nog een tweede principiële goedkeuring te krijgen binnen de Vlaamse Regering voor het zomerreces. Ik ben daar een beetje afhankelijk van het doorlopen van de procedure.

Vervolgens wil ik ook even iets rechtzetten, mevrouw Goeman. U doet immers alsof wij nu voor 2020 het aantal studenten dat we toegelaten hebben tot de opleiding arts en tandarts, zomaar 'out of the blue' geformuleerd hebben. Wij hebben dat gedaan conform een vast algoritme dat vandaag al bestaat.

Je hebt namelijk het advies van de federale planningscommissie, vervolgens worden daar enkele correctiefactoren op toegepast, bijvoorbeeld op grond van de ervaring van de afgelopen jaren het aantal studenten dat de studie niet afmaakt, of een correctiefactor voor diegenen die wel een master behalen, maar uiteindelijk geen specialisatie kiezen en het eigenlijk stopzetten. Zo heb je enkele correctiefactoren. Vervolgens is een belangrijke correctiefactor die wordt toegepast naar boven toe, het inlopen van het historisch tekort dat Vlaanderen heeft. Dat historisch tekort is vastgelegd door de federale overheid op 1040. De Federale Regering heeft altijd gezegd dat Vlaanderen dat historisch tekort van 1040 kan inlopen op een termijn van 21 jaar. 21 jaar, dat vind ik een beetje crazy! Daarom heb ik dat aangepast, samen met de Vlaamse Regering, naar een inlopen van het tekort op grond van 12 jaar. Daardoor hebben we dus het contingent wat verhoogd. Op grond daarvan hebben we voor 2020 bepaald hoeveel studenten worden toegelaten tot de opleiding arts en tandarts.

Het is wel zorgwekkend te vernemen dat er enige onduidelijkheid bestaat omtrent het KB, dat federaal moet worden uitgevaardigd, dat het aantal RIZIV-nummers bepaalt dat wordt toegekend. RIZIV-nummers worden toegekend aan diegenen die in 2026 uitstromen uit onze opleidingen. Het is natuurlijk wel belangrijk dat daarvoor correcte cijfers worden gebruikt, gebaseerd op het aantal studenten dat nu toegelaten wordt tot de opleiding. Ik hoop dus dat alle Vlaamse partijen dat met argusogen opvolgen. Ik denk dat de meningen op dat vlak aan Vlaamse kant unisono zijn en dat we wat 'gebelgd' zijn – een passende uitdrukking in dezen – wegens het feit dat wij al zovele jaren de flinkste leerling van de klas waren en daarvoor als beloning in het strafhoekje werden gezet. Ik heb begrepen dat minister De Block heeft aangekondigd dat dat KB er alsnog aan zit te komen. Ik hoop dat dat effectief het geval is. Ik hoop dat er dan ook een rechtvaardige, billijke verdeling zal zijn tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Minister, wat ons betreft draait u de volgorde der dingen om. Wat ons interesseert, is dat we in Vlaanderen kunnen inspelen op de zorgnoden die er vandaag in Vlaanderen zijn en dat we die in kaart brengen. Voor de ene specialisatie zijn er te veel artsen, voor de andere te weinig. Het is natuurlijk de bedoeling dat de planningscommissie die tekorten en overschotten in kaart brengt en op basis daarvan subquota opstelt. Wij vinden het dus een goede zaak dat die planningscommissie – die er wat ons betreft liever vandaag dan morgen komt – advies uitbrengt aan het federale niveau op basis van cijfers. Als op basis van die analyse aan het federale niveau gevraagd wordt om meer RIZIV-nummers toe te kennen omdat er een tekort is, dan kunt u op onze steun rekenen. De eerste stap is het in kaart brengen. Dat wordt natuurlijk wel wat moeilijker doordat u nu beslist hebt om al een voorafname te doen en unilateraal beslist hebt dat het aantal studenten dat zich in Vlaanderen mag inschrijven, onmiddellijk verhoogd wordt. U zegt dat u zelf naar eigen goeddunken wat 'gechipoteerd' hebt aan de

correctiefactoren voor het inlopen van dat historisch tekort. Wij hebben daar een probleem mee omdat op dit moment studenten die zich inschrijven voor de studie arts of tandarts niet de garantie hebben dat ze op het einde van de rit een RIZIV-nummer krijgen, want er zijn daarover nog geen afspraken gemaakt met het federale niveau. Sorry, dat vinden wij onverantwoord, omdat u met de toekomst speelt van studenten die zich inschrijven zonder te weten of ze een RIZIV-nummer zullen krijgen om hun beroep te kunnen uitoefenen. Minister, ik wil dus opnieuw een oproep doen. Zorg dat die planningscommissie er komt, breng in kaart wat de noden zijn voor elke specialisatie, zorg voor subquota. Dan kunt u op ons rekenen om federaal de discussie te openen over het verhogen van de quota.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Goeman, ik denk dat we het over een aantal dingen roerend eens zijn. Maar als u zegt dat wij zouden 'chipoteren', dan denk ik dat dat werkwoord wel juist is, maar de veroorzaker helemaal fout. Want we moeten eigenlijk niet chipoteren. We zouden de ketel van de RIZIV-nummers waarvan we er nog genoeg hebben, kunnen opentrekken, maar dat heeft de minister voor alle duidelijkheid niet gedaan. Hij heeft afspraken gemaakt over hoeveel we er nu al van opnemen, om de achterstand van 21 jaar te verkleinen tot 12 jaar. Uw opmerking dat we te veel in overdrive gaan, zou kloppen als de minister en deze regering gezegd zouden hebben: we gaan die 21 jaar in één keer opsoppen. Dan zou ik u gelijk geven. Maar dat doen we niet.

Twee, wij willen ook dat de commissie die subquota beter vandaag dan morgen kan vaststellen. Maar het is wel de combinatie van de twee. Er is ten eerste de achterstand die jaar na jaar werd opgelopen. Ik vind dat frappant. Op het federale niveau schrijft men dat gewoon in KB's. Ongegeneerd. Ongegeneerd! Men probeert het nog niet eens weg te steken. Ongegeneerd! Ongegeneerd is men in Wallonië daarmee bezig. 'Ge moet meedoen aan een toelatingsexamen. Geslaagd of niet geslaagd, dat maakt niet uit, ge moet starten.' Ja, hoe hard kun je lachen? Hoe hard kun je lachen met de mensen?

De kern van de zaak is natuurlijk dat wanneer je een overtal aan artsen hebt – wat wij in Vlaanderen niet hebben, collega's – dat de facto wil zeggen, omdat wij een prestatiegeneeskunde hebben, dat als je te weinig werk hebt, je jezelf werk geeft. En wie is daar het slachtoffer van? Onze RIZIV. Dan heb je daar meer geld voor nodig. Sommige partijen kunnen nu weer allerlei resoluties schrijven dat er hogere belastingen nodig zijn om meer geld in de gezondheidszorg te steken. Dat is de kern van de zaak.

Minister, het is goed dat u de druk hoog houdt. Collega's, na twintig jaar mag dat wel eens. Zo gortig is dat toch niet? We moeten zo snel mogelijk de commissie voor de subquota opstarten onder de bevoegdheid van de minister van Welzijn. Absoluut. Ik hoop dat we samen met iedereen die ik hier op mijn scherm zie op het federale niveau de druk aanhouden om dit voor eens en voor altijd gekeerd te krijgen, zodat voor iedereen dezelfde regels gelden.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, we hebben in maart gezegd dat we vonden dat u de kar voor het paard spande. Passons, u hebt daar toen uw uitleg voor gegeven. Ik wil vandaag naar de toekomst kijken, en net zoals mevrouw Goeman benadrukken dat de extra studenten die nu kunnen beginnen zo snel mogelijk zekerheid krijgen over dat RIZIV-nummer.

Maar laat ons naar de toekomst kijken. De heer Daniëls heeft het regeerakkoord geciteerd. Dat gaat niet alleen over de subquota, dat gaat ook over de quota die wij zouden uitwerken door die Vlaamse planningscommissie. Het is zeer belangrijk

dat die er zo snel mogelijk komt. Ik zal ervoor pleiten om ons niet weg te steken achter het federale niveau. We moeten daar op Vlaams niveau snel duidelijkheid over krijgen.

In dat verband is het mij onduidelijk aan wie wij op dit ogenblik onze vragen over die planningscommissie moeten stellen: aan u of aan uw collega Beke? Of is er een verschil voor enerzijds de quota en anderzijds de subquota? Kunt u dat verduidelijken?

De heer Daniëls heeft er niet op aangedrongen, maar ik vroeg mij af of u wat meer kunt zeggen in antwoord op zijn tweede vraag, met name over de samenstelling van de planningscommissie. Hoe zal die eruitzien?

Tot slot nog een vraag in het kader van wat er nu allemaal rond corona aan de hand is. Zult u de komende maanden monitoren hoe het loopt met de slagingspercentages in de artsenopleidingen, zodanig dat u daar eventueel rekening mee kunt houden in september?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Uit de discussie bleek de complexiteit. Mevrouw Goeman, ik moet u corrigeren. U zegt dat ik een voorafname heb gedaan. Dat is niet zo. Het is altijd zo, en het is altijd zo geweest, dat eerst het aantal studenten wordt bepaald en dat daarna het koninklijk besluit komt dat het aantal RIZIV-nummers vastlegt voor de cohorte die start aan de opleiding. Eind 2019 hebben wij in Vlaanderen het aantal studenten dat wordt toegelaten tot de opleidingen arts en tandarts vastgelegd. En dus moet nu – het moest al gebeurd zijn – zo snel mogelijk het federale KB komen dat het aantal RIZIV-nummers toewijst aan de cohorte die dit jaar gaat starten met de opleiding.

Ik heb die volgorde niet veranderd, dat is altijd zo geweest. U vergist zich dus in die kritiek.

Mijnheer Bex, aan wie de vraag stellen? Ik heb de genese een beetje uitgelegd. Het was aanvankelijk de minister van Welzijn die dat initiatief had genomen. Gelet op het regeerakkoord heb ik aan de planningscommissie een taak toegevoegd. Dus hebben we dat besluit met ons beiden ingediend. U mag dan kiezen aan wie u de vraag stelt.

In functie van het overleg vraag ik wel aan minister Beke om het initiatief te nemen bij federaal minister De Block omdat zij een beetje meer bevoegd is en ook initiërend minister is in vergelijking met mezelf.

Ik hoop voor het zomerreces goedkeuring te kunnen krijgen in de schoot van de Vlaamse Regering. Dan kunnen we naar buiten komen met de samenstelling en andere details.

De voorzitter: Mag ik vragen om een korte repliek te geven?

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Met alle verwijten over hoe onze Waalse collega's het aanpakken, zou ik het Vlaams Parlement willen zeggen: laten we beginnen met voor eigen deur te vegen. Er zijn twee zaken die onze partij interesseren. Ten eerste, dat we zo goed mogelijk kunnen inspelen op de zorgvragen die in Vlaanderen bestaan. Daarom is het zo belangrijk dat we die subquota hebben en dat we daarmee vanuit de planningscommissie verder aan de slag kunnen. Ten tweede, dat de studenten die aan een opleiding beginnen, de garantie hebben op een RIZIV-nummer en later dat beroep kunnen uitoefenen.

Minister, u zei dat ik het niet goed heb begrepen, maar ik heb het wel goed begrepen. Mijn punt van kritiek is dat u op eigen initiatief nu de quota hebt verhoogd. Inderdaad, nu wachten we op het federale KB. Wat wij zeggen, is dat de planningscommissie er eerst had moeten zijn, dat u dan de subquota in kaart had moeten brengen en op basis daarvan hadden we met een vraag naar het federale niveau moeten gaan. Dan had u in ons een partner gevonden om de quota te verhogen in dat KB.

Mijn oproep is vooral om de planningscommissie zo snel mogelijk van start te laten gaan. Ik heb nu geen duidelijk antwoord gekregen op wanneer dat zal gebeuren.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, blijf op deze nagel kloppen. Voor gelijk wie die in welke hoedanigheid ook in de toekomstige Federale Regering zit en naast drie koningen, vier koningen, Jezus Christus, God of weet ik veel welke taak ook opneemt, één ding is zeker – en ik houd alle collega's eraan, en ik kan u niet in de ogen kijken –, zoiets zal wel opgenomen zijn in het federale regeerakkoord. Dan moeten we daarover hier geen vragen meer stellen en dan moeten we hier geen planningscommissies hebben om dat stuk uit te klaren. Ik heb het niet over de subquota. Ik ben er zeker van, gezien alle gedreven pleidooien, dat dit nu voor eens en voor altijd zal worden geregeld en dat de Vlaamse partijen ervoor zullen zorgen dat ons toekomt wat ons toebehoort.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over discriminatie en racisme in het onderwijs – 2681 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Het publieke debat omtrent racisme en discriminatie in de samenleving loopt gelukkig weer volop. In de nasleep daarvan komen er veel onthutsende verhalen naar boven over discriminatie en racisme in het onderwijs. Onlangs was er nog een incident aan de Erasmusschool, waarbij studenten de nabespreking van hun mondeling digitaal examen te zien kregen en op hun scherm konden volgen. Daaruit bleek duidelijk dat de docenten in kwestie een groot aantal vooroordelen hadden over hun leerlingen en allerlei opmerkingen maakten over hun religie, hun ideeën, hun accent en hun financiële status. Die studenten ervaarden dit als bijzonder kwetsend en denigrerend.

Ik denk dat we echt een probleem hebben in het onderwijs. Het is niet altijd een kwestie van slechte wil, er zijn ook veel leerkrachten die heel weinig voeling hebben met de diversiteit, die steeds meer realiteit wordt in veel klassen. Dat leidt tot onbegrip en wederzijdse frustratie. Dat wordt ook door onderzoek onderbouwd.

Het PISA-onderzoek geeft duidelijk aan dat Vlaamse 15-jarigen met een migratieachtergrond veel minder goed scoren voor leesvaardigheid.

De slechte socio-economische situatie van veel leerlingen met een migratieachtergrond is helaas vaak een versterkende factor, maar zelfs als de armoedefactor eruit wordt gehaald ondervinden leerlingen met een migratieachtergrond gemiddeld meer dan één jaar leerachterstand ten opzichte van hun autochtone medeleerlingen.

Uit een onderzoek van de KU Leuven, de UGent en de ULB blijkt dat er andere mechanismen meespelen dan enkel de kennis van het Nederlands. Uit het onderzoek blijkt dat leerlingen met een migratieachtergrond 12 procent vaker een B- of C-attest kregen dan leerlingen zonder migratieachtergrond. De vooroordelen kunnen de studieloopbaan van de studenten boycotten en hypothekeren zo de toekomstmogelijkheden van veel jongeren.

Ons onderwijs worstelt dus met diversiteit, waardoor er veel talent verloren gaat. Dat kunnen we ons als samenleving niet permitteren. Als de samenleving evolueert, moet ons onderwijs mee evolueren, met nieuwe oplossingen op maat van de realiteit. Er moet dringend actie ondernomen worden om racisme en vooroordelen te bannen uit ons onderwijs, om werk te maken van meer diversiteit voor de klas en een positief diversiteitsbeleid in de klas. We hebben het er deze voormiddag ook al over gehad.

Minister, ik hoop dat ik een duidelijk antwoord zal krijgen op de eerste vraag. Bent u zich bewust van de problematiek inzake discriminatie en racisme in het Vlaamse onderwijs? Wat ziet u als oplossingen om daartegen in te gaan?

Een gelijkekansenbeleid mag niet louter een taalbeleid zijn. Welke pistes ziet u om de gelijke kansen in het onderwijs te bevorderen voor elk kind?

Uit onderzoek blijkt dat een actief en stimulerend diversiteitsbeleid op school de leerprestaties van kinderen met een migratieachtergrond verbetert. Bent u van plan om werk te maken van een meer structureel beleid om deze aanpak uit te rollen naar alle scholen in Vlaanderen en Brussel? Welke concrete acties zult u nemen om de vooroordelen die sommige leraren en docenten hebben ten opzichte van leerlingen met een migratieachtergrond weg te werken? Welke oplossingen ziet u om het lerarenkorps te diversifiëren? Het is enorm belangrijk dat leerlingen rolmodellen hebben voor de klas zodat de vooroordelen ook op die manier weggewerkt kunnen worden.

Zult u met de hogeronderwijsinstellingen samenzitten om actief te zoeken hoe ze diversiteit meer aan bod kunnen laten komen in de lerarenopleiding?

Er is onderzoek gevoerd naar de verwachtingen van leerkrachten van kinderen in kansarmoede. Bent u bereid om dat soort van onderzoek naar schoolloopbanen uit te breiden zodat er eenzelfde oefening kan worden gemaakt omtrent vooroordelen van leerkrachten ten opzichte van leerlingen met een migratieachtergrond in het leerplicht- en hoger onderwijs?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is eerst en vooral een goede zaak dat vandaag heel wat jongeren en ook volwassenen met hun verhalen naar buiten komen. Dat toont aan dat het niet langer aanvaard wordt. De gevoeligheid voor racisme is sterk toegenomen, en dat is ook goed. Men gebruikt dit soms als illustratie van het gegeven dat racisme toegenomen zou zijn. Neen, de gevoeligheid voor racisme is toegenomen. Het komt veel meer naar boven omdat we het niet langer aanvaarden. Dat is op zich een goede evolutie, maar er blijven vanzelfsprekend veel uitdagingen. Daarom plannen we nog wel wat maatregelen.

Momenteel finaliseren we ons horizontaal beleidsplan voor het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid en het gelijkekansenbeleid. Daarin is vanzelfsprekend de strijd tegen racisme en discriminatie en seksisme opgenomen. In mijn eigen beleidsdomein zijn er maatregelen op drie niveaus: op het niveau van de leerling, op het niveau van de leerkrachten en op het niveau van de school.

Op het niveau van de leerling kom je direct terecht bij de eindtermen. Voor de eerste graad zijn daarin vastgelegd 'omgaan met diversiteit in het samenleven en het samenwerken' en 'democratische cultuur en democratische principes'. Ook de eindtermen voor de tweede en derde graad van het gemoderniseerd secundair onderwijs zullen onderwijsdoelen over kennis, vaardigheden en attitudes inzake identiteitsontwikkeling, vooroordelen, stereotypering en groepsdruk omvatten.

Er zijn ook specifieke onderwijsdoelen over omgaan met diversiteit in samenleven en samenwerken, impact van onverdraagzaamheid, discriminatie en racisme in het verleden en het heden.

De eindtermen basisonderwijs zullen ook het fundament leggen voor dergelijke leerlijnen. Het is de bedoeling dat we de fond leggen om daar in het secundair onderwijs verder op te kunnen bouwen.

Een tweede punt is de ondersteuning van onze leraren. Via webinars, studiedagen, vormingen zorgen we voor ondersteuning aan leerkrachten met betrekking tot visievorming en praktijken over diversiteitsissues, interlevensbeschouwelijke competenties en in het bijzonder discriminerende uitspraken. Ook de pedagogische begeleidingsdiensten kunnen op vraag van de scholen ondersteuning bieden op het vlak van het voeren van een diversiteitsbeleid.

Ons onderwijs wordt gevat door heel wat antidiscriminatiewetgeving. Bij het doorlichten van een school door de Onderwijsinspectie moeten alle erkende Nederlandstalige scholen voldoen aan kwaliteitsnormen. Waar iemand zich onheus behandeld voelt, is in de eerste plaats dialoog aan de orde. Er zijn heel wat stappen mogelijk waarmee klachten kunnen worden gehoord en behandeld.

Wat de diversiteit in het lerarenkorps en de lerarenopleiding betreft, hebben we vandaag in de lerarenopleidingen heel wat aandacht voor omgang met diversiteit en kansarmoede. Dat is niet alleen dankzij de basiscompetenties voor beginnende leraren, maar ook dankzij heel wat projecten die in de afgelopen jaren werden gestart om de diversiteitsthematiek te verankeren in de lerarenopleidingen.

Om de lerarenopleidingen te versterken werd in de periode 2017-2019 een beheersovereenkomst afgesloten tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

In het kader van deze beheersovereenkomst richtte VLHORA een professionaliseringstraject in rond diversiteit. Binnen de VLIR wisselden de universiteiten expertise met elkaar uit over het thema diversiteit en de vraag hoe dit tijdens de opleiding aan bod kan komen.

Ik verwijs ook naar initiatieven zoals student tutoring, die we rechtstreeks ondersteunen met subsidies. Hierbij maken studenten binnen de lerarenopleiding kennis met diversiteit door specifiek leerlingen met een diverse achtergrond bij te staan en te coachen, bijvoorbeeld op het vlak van huiswerkbegeleiding. Daarbij is er echt contact met de leerlingen in kwestie en de achterliggende problematiek.

Diversiteit heeft de afgelopen jaren ook een plaats gekregen in de lerarenopleiding. Ik heb de intentie om de aandacht voor dit thema blijvend te versterken.

Zoals de Onderwijsinspectie in haar Onderwijsspiegel 2020 aanbeveelt, kunnen lerende netwerken en onderzoek hefboomen zijn om nog bewuster om te gaan met diversiteit binnen leerlingengroepen aangezien deze problematiek steeds vaker speelt.

Momenteel beschikken we nog niet over systematische gegevens over de diversiteit bij het onderwijspersoneel, maar ik wil dit wel in kaart brengen. Daarom

heb ik het initiatief genomen om een nulmeting te doen naar het aantal leerkrachten van buitenlandse herkomst. Dit zal gebeuren door de gegevens van de eigen personeelsdatabank te koppelen aan herkomstgegevens die vervat zitten in de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. We doen dat meteen voor verschillende jaren. Daarbij keren we terug in de tijd met sprongen van drie jaar, bijvoorbeeld 2013-2016-2019 om zo een trend te kunnen zien.

Wat tot slot de lagere verwachtingen betreft van leerkrachten ten aanzien van kansarme kinderen en kinderen met een migratieachtergrond, ligt deze bevinding in de lijn van eerdere studies, zoals de Diversiteitsbarometer ook aangaf. Er is dus werk aan de winkel.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik wil er nog eens op wijzen dat voor ons alles samenhangt. Leerlingen met een migratieachtergrond die zich goed in hun vel voelen, die zich geapprecieerd voelen op school, die niet het gevoel hebben dat leerkrachten of docenten vooroordelen tegenover hen hebben, zullen ook beter presteren. Dat is in het belang van onze samenleving, denk ik. Zij zullen daarna ook meer zin hebben om zelf voor de klas te gaan staan en om die voorbeeldrol ook op te nemen. Daar gaat het vandaag toch echt nog heel vaak fout. Uit onderzoek blijkt ook dat veel kinderen slechte schoolervaringen hebben en daardoor afhaken na het leerplichtonderwijs en zeker als het gaat over de overstap maken naar de lerarenopleiding.

Ik ben blij dat u het probleem erkent dat er nog altijd vooroordelen, racisme, discriminatie bestaan in ons onderwijs. Dat daar aandacht voor zal zijn in de nieuwe eindtermen, is uiteraard iets dat wij zeer aandachtig zullen opvolgen. Dat is voor ons immers een cruciaal onderdeel van de oplossing, en niet alleen in het secundair onderwijs, maar ook in het basisonderwijs. U hebt het ook over de bijscholing die wordt voorzien, dat de pedagogische begeleidingsdiensten daar hun rol moeten spelen. Maar zoals u zelf aangaf, ligt de oplossing voor ons toch meer fundamenteel op het niveau van de lerarenopleidingen. Voor ons is het cruciaal dat daar, misschien zelfs nog meer dan vandaag, aandacht is voor armoede en voor wat dat met kinderen doet, voor wat diversiteit concreet betekent en hoe men daarmee moet omgaan, zodat leerkrachten voeling hebben met het publiek dat voor hen zit. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Ja, mijnheer Daniëls. Oh, mijn God, zo bent u echt onuitstaanbaar irritant. De voorzitter is mevrouw Grosemans, oké?

U somt hier een aantal dingen op. Dat is voor mij het begin van een debat, want ik denk dat we er nog lang niet zijn. Ik wil u toch nog eens vragen of u geen onderzoek wilt laten doen naar verwachtingen van leerkrachten, niet alleen op basis van indicatoren van kansarmoede, maar ook op basis van migratieachtergrond. Ik denk dat we het probleem in kaart moeten brengen om er dan gericht op te reageren.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik heb dat thema ook aangesneden bij het bespreken van de beleidsnota, om er aandacht voor te vragen dat er een betere weerspiegeling komt in het lerarenkorps van de samenleving. U erkent dat en herhaalt het vandaag ook opnieuw. In het actueel debat is het ook cruciaal dat we daar aandacht voor blijven hebben. U antwoordde ook terecht dat, terwijl de Vlaamse leerlingenpopulatie steeds diverser wordt, de leerkrachtenpopulatie deze evolutie niet volgt. In het kader van het lerarentekort is het ook essentieel dat het potentiële lerarenbestand zo groot en zo divers mogelijk is.

U verwijst naar maatregelen en acties die u daarrond op touw wilt zetten, wat goed is. Maar het is belangrijk dat we dat ook beter durven monitoren, heel concreet opvolgen, om te kijken welke acties daar effectief toe bijdragen. Dus een concrete vraag om dat op te nemen, naar de opvolging, om te kijken of de genomen maatregelen ook het beoogde resultaat hebben.

Ik wil heel concreet ook verwijzen naar het diversiteitsbeleid op het niveau van de scholen. Dat heeft wel degelijk positieve effecten, zowel voor het welzijn als voor de prestaties van leerlingen. Dat blijkt ook uit onderzoek dat daarrond al gebeurd is: een onderzoek van de KU Leuven bevestigt dat een multicultureel beleid zowel de minderheid als de meerderheid mee krijgt. Dus een pleidooi om voor het beleid van diversiteit op alle scholen bijzonder veel aandacht te blijven hebben.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik ben het met u eens, mevrouw Goeman, dat leerachterstand een heel groot probleem is en dat er veel talent verloren gaat. Ik zie dat in mijn provincie jammer genoeg heel sterk in voormalige mijn gemeentes, waar er veel ongekwalficeerde schooluitval is, met alle gevolgen van dien. Onvoldoende scholing betekent ook onvoldoende kansen op de arbeidsmarkt en zo verder.

Ik wil ook wel even een ander geluid laten horen. Ik las woensdag een artikel in Knack van onderwijsspecialist Simon Mensaert, dagelijks bestuurder van SODA-plus, een organisatie die Vlaamse scholen begeleidt. Hij zegt: scholen en leerkrachten zijn zo bang om te discrimineren dat ze eigenlijk ongelijkheid in de hand werken. Hij pleit ervoor om strenger te zijn voor alle leerlingen, om niet bang te zijn om van racisme te worden beschuldigd en om leerlingen van allochtone afkomst niet milder te beoordelen. Want dat zou die leerlingen natuurlijk ook geen goed doen. Het is belangrijk dat deze leerlingen dezelfde kansen krijgen maar ook dezelfde kansen grijpen, zonder dat de leerkracht dan verweten wordt een racist te zijn.

Daarom heb ik een bijkomende vraag aan u, minister. Hoe zult u onze leerkrachten versterken en opleiden om ervoor te zorgen dat ze hiermee kunnen omgaan en geen schrik hebben om uitgemaakt te worden voor racist als ze de lat even hoog leggen voor allochtone leerlingen?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Ik wil de minister bedanken omdat zijn antwoord duidelijk maakt dat hij alleszins de problematiek ernstig neemt. Ik wil het specifiek hebben over de rol van leerkrachten in de onderwijsprestaties van leerlingen. Er werd al aangehaald dat rolmodellen ontbreken waarin leerlingen met een diversiteitsachtergrond zich kunnen herkennen, omdat het lerarenkorps vandaag absoluut geen afspiegeling is van de maatschappij. We hebben in de hoorzittingen over het lerarentekort ook gehoord dat er, zeker in grootsteden als Brussel, Gent en Antwerpen, een grote nood is aan stadsleerkrachten die expertise hebben in grootstedelijke thema's als superdiversiteit, meertaligheid en armoede, leerkrachten die grootstedelijkheid niet als een probleem zien en waar jongeren van diverse afkomst zich in kunnen herkennen.

Ik vind het dus een goede zaak, minister, dat u nu aankondigt dat er een nulmeting komt om te bekijken hoeveel leerkrachten met een migratieachtergrond er zijn. Eindelijk gaan we dat doen, zou ik zeggen. Het is eigenlijk straf dat we daar in 2020 geen beeld van hebben.

Ik vraag me af of u ook van plan bent om eenzelfde monitoring te doen bij de studenten die ervoor kiezen om voor leerkracht te studeren. Ik denk dat ons dat

nog bijkomende informatie zou kunnen opleveren waardoor we sneller evoluties kunnen constateren dan wanneer we enkel het bestaande lerarenkorps monitoren.

Tot slot is de vraag natuurlijk ook: als je die gegevens hebt, wat ga je daar dan mee doen? Want we zullen vaststellen dat er geen afspiegeling is van wat er in de samenleving gebeurt, dat er misschien een lichte tendens is maar geen tendens die snel genoeg gaat. Er zullen dus ook maatregelen nodig zijn om jongeren met een diversiteitsachtergrond aan te moedigen om leerkracht te worden. Dat is toch een debat dat we zullen moeten blijven voeren.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor de vraag, mevrouw Goeman. Aanvullend bij collega Brouns wil ik nog een vraag stellen, minister. Ik vermoed dat het al de derde of vierde keer is dat ik die herhaal. In de aanbevelingen van het Vlor-memorandum geeft men aan dat diversiteit in onderwijs niet langer samen te vatten is in een doelgroepenbeleid en dat daarom een grondig conceptueel debat nodig is over de uitgangspunten, indicatoren en doelstellingen van het gelijke-onderwijskansenbeleid. We hebben al meermaals gesteld dat het een goed idee zou zijn om op dit aanbod in te gaan. Ik herhaal graag die vraag. Bent u bereid om dat conceptueel debat over die uitgangspunten, indicatoren en doelstellingen te voeren?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Aanvullend bij collega Bex, die het belang van diversiteit in het lerarenkorps benadrukt, waar ik het volledig mee eens ben, wil ik nog het volgende zeggen. U verwijst naar de eindtermen. Dat debat gaan we straks nog voeren. Daar heb ik nog een vraag over.

Maar laat het net die eindtermen zijn – en dat klagen de mensen van de ontwikkelcommissies nu net aan – die over diversiteit gaan, die te maken hebben met de onderzoeken naar de interacties tussen de verschillende lagen van identiteit, *...(onverstaanbaar) ...* over de voordelen en moeilijkheden verbonden aan diversiteit, enzovoort. Het is een hele reeks, die in de arbeidsmarktgerichte richtingen zal worden geschrapt. Dat is heel erg te betreuren, net omdat het daar zo moeilijk is om dat aan te pakken. Maar goed, daar komen we straks op terug.

Ik wilde vooral iets aanhalen wat ik u al meerdere keren heb gevraagd, minister. Het onderzoek 'Van kleurenblind naar intercultureel' definieerde scholen als 'kleurenblind' op het vlak van assimilatie ofwel als 'intercultureel'. Wat bleek? Hoe kleurenblinder scholen voor diversiteit zijn, hoe slechter de schoolse prestaties zijn. Scholen die inzetten op assimilatie en willen dat iedereen zich hetzelfde gedraagt en dat de verschillen worden weggeveegd, krijgen betere schoolse prestaties maar een nefaster welzijn. Scholen die interculturaliteit omarmen en bespreken en daar op een actieve manier mee omgaan, hebben de beste schoolse prestaties en het beste welzijn. Daar is een project uit voortgekomen, 'School zonder racisme'. Daarin werden tien scholen begeleid. Er is ontzettend veel vraag om dat met meer scholen te kunnen doen. Want het werkt effectief, het verhoogt het welzijn en de schoolse prestaties. En het pakt racisme aan. Ik heb u al drie keer gevraagd of u het niet zou zien zitten om daar middelen voor uit te trekken. Ik vraag het u nog een keer. Het thema is zo pertinent op dit moment. We moeten het momentum aangrijpen. Kunt u dat project, dat zijn effectiviteit heeft bewezen en waar veel vraag naar is, aangrijpen en verder financieren, om meer mensen en scholen te bereiken?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Goeman, ik wou u eigenlijk alleen maar als ondersteuner helpen om uw belangrijke boodschap in de beperkte tijd te brengen

en te vermijden dat de voorzitter uw microfoon zou afzetten. Ik gebruik nu zelfs tijd om dat te duiden. Ik neem aan dat u mij dat niet kwalijk neemt.

Collega's, ik wil drie zaken aanhalen.

Een. Is er racisme in ons onderwijs? Ik vrees van wel, ja, zoals in onze maatschappij. Is er in ons onderwijs, omdat we veel blanke leerkrachten hebben, gigantisch veel racisme, in elke klas, in elke school? Neen, collega's. Ik wil dat echt met zoveel woorden zeggen. Ik kan jullie enkel en alleen de vrije tribune van Patrick Loobuyck van 23 juni aanraden. Daarin zegt hij dat er inderdaad leerkrachten met racistische opvattingen zijn, maar ze zijn niet representatief voor ons onderwijs en voor wat er op de werkvloer gebeurt. Zeker in coronatijd – we hebben allemaal gezien hoe, in de meest blanke tot de meest gekleurde gemeenten en steden, leerkrachten op de fiets en in de auto zijn gesprongen om leerlingen, en vaak leerlingen met een migratieachtergrond en een kansarme thuis, wit, geel, bruin, zwart, blauw, welke kleur dan ook, te ondersteunen.

Twee. Het verwachtingspatroon. En dat is een belangrijke, dat is wat de mensen van SONO hebben aangehaald. Er zijn in Gent een paar mooie projecten, ik heb er zelf ooit een bezocht. Je moet hoge verwachtingen stellen ten aanzien van alle leerlingen. Het is niet omdat een leerling een andere afkomst zou hebben, dat je minder verwachtingen moet hebben. Dat is zeer cruciaal.

Een laatste punt met betrekking tot alle zaken die ik hier hoor: het beste is nog altijd sterk onderwijs voor alle leerlingen. En dan is het Nederlands een cruciale factor. Als men met elkaar kan praten, kun je ook intercultureel zijn. Als je elkaar niet verstaat, zal begrijpen heel moeilijk worden.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er is de vraag wat we gaan doen met die gegevens en hoe we ervoor gaan zorgen dat ook mensen met een migratieachtergrond meer worden toegeleid naar de lerarenopleiding. Ik wil gewoon iedereen proberen warm te maken voor het beroep van leerkracht, maar ik onderken dat ongetwijfeld het grootste wingebied ligt bij mensen met een migratieachtergrond. Ook hen moeten wij zeker kunnen toeleiden naar de lerarenopleiding.

Ik wil elk debat voeren, maar we moeten ons wel verzetten tegen elke vorm van discriminatie, in de negatieve of positieve zin, en door wie dan ook. Het is niet enkel de witte, bange man die zich daar dreigt aan te bezondigen. Ik wil natuurlijk ook verhinderen dat we op grond van etniciteit of migratieachtergrond een aangepaste lat gebruiken. Daarvoor wil ik waarschuwen. Laat ons voor iedereen de lat gelijk leggen, en niet de lat lager of hoger leggen naargelang van etniciteit of achtergrond of voorsprong.

Mevrouw Goeman, u suggereerde een actuele onderzoeksvraag. Dat is een onderzoeksthema dat we mogelijk dankzij een vernieuwende dynamische aanpak van het wetenschappelijk onderzoek zouden kunnen aanpakken.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Zijn alle leerkrachten racisten? Natuurlijk niet. Ik herhaal: natuurlijk niet. Ook hier geldt het credo: meten is weten. Er zijn ongetwijfeld leerkrachten die expliciete racistische ideeën hebben, maar er zijn er evenveel die misschien indirect vooroordelen hebben die doorsijpelen in de verwachtingen die we hebben van leerlingen met een migratieachtergrond. Het is heel belangrijk dat we zicht krijgen op hoe groot het probleem al dan niet is.

Minister, over dit punt zijn we het wel eens. Ik ben blij dat u in uw nieuwe aanpak wilt overwegen om de verwachtingen die leerkrachten van leerlingen hebben op basis van hun achtergrond, maar ook op basis van hun socio-economische toestand, mee te nemen als een van de toekomstige onderzoekslijnen.

We zullen dit verder opvolgen. Los van de verwachtingen in kaart brengen, moeten we natuurlijk ook werk maken van verwachtingen bijstellen. Dat begint in de lerarenopleiding, maar het gaat ook over een positief diversiteitsbeleid op school. Daar willen we absoluut werk van maken als we willen dat meer kinderen met een migratieachtergrond niet alleen beter presteren op school, maar ook daarna de keuze maken om zelf voor de klas te staan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe monitoringrapport rond opleidingsdeelname – 2683 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, op 10 juni stelde minister Crevits een nieuw rapport over opleidingsdeelname van volwassenen in Vlaanderen voor. Het feit dat Vlaanderen flink achterophinkt op het vlak van deelname aan opleidingen, wordt aan de hand van deze studie toch wat in een breder kader geplaatst. Op basis van de enquête naar de arbeidskrachten (EAK) stellen we vast dat 8,6 procent van de Vlaamse bevolking tussen 25 en 64 jaar in 2019 deelnam aan een opleiding tijdens een referentieperiode van vier weken.

De Vlaamse opleidingsdeelname is de laatste jaren weliswaar toegenomen, maar het groeitempo is onvoldoende om de 15 procentdoelstelling tegen 2020 te behalen. Het EU-gemiddelde van 11,3 procent ligt bovendien een stuk hoger dan de Vlaamse cijfers. Er is dus nog werk aan de winkel.

Maar als we de tijdspanse uitbreiden naar twaalf maanden, dan zien we dat bijna een kwart van de 25- tot 64-jarigen in 2019 deelnam aan minstens één verdere opleiding. Een referentieperiode van vier weken is uiteraard kort en zorgt wellicht voor een onderschatting. Kortlopende opleidingen zitten immers vaak niet in de scope van vier weken.

We constateren in 2019 ook nog steeds een duidelijk mattheuseffect: mensen die al hooggeschoold zijn en vaker een sterk profiel hebben, nemen het meest deel aan opleiding -- 34,6 procent in 2019 --, terwijl zij die kortgeschoold zijn en vaker een kwetsbaar profiel hebben, het minst deelnemen -- 9,8 procent in 2019.

Maar er is ook goed nieuws, want de onderwijnskloof is toch aanzienlijk gedaald ten opzichte van 2009, met toen nog een score van 3,24 procent voor kortgeschoolden. Volgens het rapport kan deze daling worden toegeschreven aan een opleidings-toename bij de kortgeschoolden en een afname bij de hogergeschoolden.

Opvallend in de studie is ook dat deelname aan formele opleidingen, ook door hooggeschoolden, slecht scoort. Formele opleidingen zijn opleidingen die georganiseerd worden in formele opleidingsinstellingen, zoals centra voor volwassenenonderwijs, centra voor basiseducatie, hogescholen en universiteiten, SYNTRA, enzovoort. Er wordt een diploma, getuigschrift of certificaat uitgereikt dat erkend is door het Departement Onderwijs en Vorming. Slechts 6,8 procent van de

volwassenen nam deel aan een formele opleiding gedurende het afgelopen jaar. De grootste groep cursisten in formele opleidingen zijn dan nog jongvolwassenen aan het begin van hun loopbaan. Het is op z'n minst merkwaardig dat hooggeschoolden die al een tijdje actief zijn op de arbeidsmarkt heel zelden aan formele opleidingen deelnemen. Je kunt je afvragen of de hogescholen dan niet regelmatig in een competentiecheck-up voor hun alumni voorzien.

De thematiek 'levenslang leren' zit op het snijvlak tussen Werk en Onderwijs. In de vorige legislatuur werden alvast de eerste stappen gezet om opleidingen voor kwetsbare doelgroepen aantrekkelijker te maken. Centra voor volwassenenonderwijs (CVO) en centra voor basiseducatie (CBE) worden financieel beter omkaderd voor deze doelgroep. Welke acties zult u verder nog ondernemen om opleidingen voor kwetsbare groepen en kortgeschoolden nog aantrekkelijker te maken?

Bent u van mening dat het hoger onderwijs extra initiatieven kan nemen om de deelname aan formele opleidingen voor hooggeschoolden te doen stijgen of zult u hiervoor zelf acties ondernemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De thematiek 'levenslang leren' zit inderdaad op het snijvlak tussen Werk en Onderwijs en daarom pakken we dat beleidsoverschrijdend aan. Op vrijdag 12 juni 2020 keurde de Vlaamse Regering een conceptnota goed met betrekking tot de oprichting van het platform Levenslang Leren. Deze conceptnota kwam tot stand in nauwe samenwerking tussen de beleidsdomeinen Werk en Sociale Economie, Onderwijs en Vorming en het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Er wordt voortgebouwd op de vijf prioriteiten van de 'skills strategy' van de OESO: een leercultuur ontwikkelen, competenties beter matchen met de arbeidsmarkt, competenties beter inzetten op de werkvloer, de organisatie van levenslang leren versterken en de financiering van levenslang leren verbeteren.

Voorafgaand aan deze conceptnota is er een vrij ruime consultatie geweest, een omgevingsanalyse, een literatuurstudie en een uitgebreide bevraging van academici, beleidsmakers, opleidingsverstrekken en interprofessionele partners. Daar kwamen vier prioritaire uitdagingen uit voort: iedereen leergretig maken, leren toegankelijk maken, vraag en aanbod goed afstemmen, leren wordt werken en werken wordt leren. Bij elke uitdaging worden een aantal concrete opdrachten geïdentificeerd.

Voor mogelijke initiatieven om de deelname aan formele opleidingen voor hooggeschoolden te doen stijgen, verwijs ik naar de plannen van het platform Levenslang Leren. In de verdere uitwerking van de acties binnen de opdrachten van de conceptnota zullen ook de hogeronderwijsinstellingen sterk betrokken worden om het levenslang leren in Vlaanderen verder te stimuleren. Zij zullen ook twee vertegenwoordigers vanuit het hoger onderwijs mogen afvaardigen in het platform.

Wat het volwassenenonderwijs betreft, blijft het een grote uitdaging om vooral de kortgeschoolden de stap naar onderwijs of opleiding te laten zetten. Het inzetten op kwetsbare doelgroepen is inderdaad een van de hoofddoelstellingen van het nieuwe financieringssysteem voor de centra voor basiseducatie en centra voor volwassenenonderwijs. We zullen de impact van het nieuwe financieringssysteem nauwgezet monitoren in functie van een evaluatie en eventuele bijsturing. Dat moet natuurlijk eerst z'n gang gaan en het is dan ook nog een tikkeltje te vroeg daarvoor. Daarbij zullen we in het bijzonder kijken naar het effect op de participatie en de slaagkansen van kwetsbare doelgroepen zoals vroegtijdige schoolverlaters, anderstaligen en werklozen.

In overleg met de vertegenwoordigers van de CBE's en CVO's en van het personeel willen we snel werk maken van een relanceplan voor het volwassenenonderwijs.

De coronacrisis is misschien een goed momentum om na te gaan hoe we het volwassenenonderwijs aantrekkelijker kunnen maken en de deelname kunnen verhogen door de brede waaier van opleidingen in de CBE's en CVO's actiever te promoten via een campagne.

Niet alleen het grote publiek moet daarmee worden bereikt, maar ook vele organisaties waar de centra mee zouden kunnen samenwerken. Die zijn vaak nog niet vertrouwd met de panoplie aan opleidingsmogelijkheden binnen het volwassenenonderwijs. Om die kwetsbare groep te bereiken, zullen we meer nodig hebben dan een promotiecampagne, we moeten ook bekijken hoe we het concept van een laagdrempelige leerloopbaanbegeleiding in Vlaanderen het best vorm kunnen geven. Bovendien zal er ook meer moeten worden ingezet op samenwerking, niet alleen met partners buiten het onderwijs zoals VDAB, het Agentschap Inburgering en Integratie enzovoort maar ook binnen het beleidsdomein Onderwijs kunnen we nog wat meer expertise delen en samenwerken. Het gaat dan over leerplichtonderwijs, examencommissie, tweedekansonderwijs. Daardoor zou de ongekwalificeerde uitstroom van jongeren kunnen verminderen. Daarnaast zouden door een nauwere samenwerking en coaching meer cursisten met succes kunnen doorstromen vanuit de basiseducatie naar het secundair volwassenenonderwijs.

We zullen ook bekijken hoe de CBE's en CVO's hun aanbod nog meer op maat van de cursisten kunnen organiseren. Daarbij kijken we niet alleen naar onlinetechnologie maar ook naar duaal leren, gelijktijdig geïntegreerd onderwijs, het aanpassen van de duur van de modules in functie van de noden van de cursisten enzovoort.

Ik denk dat het momentum aangewezen is. De vrees vandaag is dat de groenpluk die zich de afgelopen jaren heeft voorgedaan, namelijk op grond van de economische boom en de arbeidsmarktkrapte waarbij men heel veel jongeren heeft kunnen verleiden om vroegtijdig uit het secundair onderwijs te stappen – goed loon, vrijheid, eigen wagen enzovoort – ertoe heeft geleid dat die jongeren de dupe worden van de economische neergang die we vandaag beleven. Zij zijn wellicht de eerste slachtoffers en ook de eersten die we zouden moeten bereiken om ervoor te zorgen dat ze minstens een basiskwalificatie secundair onderwijs hebben. Dat zou een concrete doelstelling en een concrete campagne kunnen zijn.

Daarnaast is dit ook een momentum waarbij velen die zonder werk vallen, zouden kunnen worden bereikt met een aanbod inzake bijscholing, herscholing enzovoort.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoor heel wat positieve punten en ik treed u bij wanneer u zegt dat corona ons veel negatieve dingen heeft gebracht, maar dat we er misschien ook uit kunnen leren. Het relanceplan volwassenenonderwijs dat u voorstelt, lijkt me zeer goed.

Het aanbod aantrekkelijk maken is heel belangrijk, want onbekend is onbemind. Sommige mensen weten helemaal niet welk aanbod voor volwassenenonderwijs er bestaat.

Ook bij de samenwerking tussen de verschillende instellingen, CBE's, CVO's, hoger onderwijs, kunnen nog winsten worden geboekt. Ook het op maat werken vind ik heel goed, omdat ik merk dat er heel wat regionale verschillen zijn. En dan maak ik graag het bruggetje naar de laagdrempelige leerloopbaanbegeleiding. In het regeerakkoord en de beleidsnota had u het over een gebiedsdekkend volwassenenonderwijs. Ik wil ervoor pleiten om in de gebieden met een laag aanbod te zorgen voor een aanbod dat heel specifiek op die regio gericht is en daarop in te spelen. U vindt in mij een bondgenoot om dit uit te werken.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Ik sluit me aan om net als de collega te benadrukken dat het in deze coronatijden meer dan ooit belangrijk is om in te zetten op het volwassenenonderwijs om Vlaamse en Brusselse volwassenen voor te bereiden op die 21e-eeuwse vaardigheden. In dat opzicht was ik een aantal keer aangenaam verrast door uw antwoord.

Dat die conceptnota levenslang leren er is, is uiteraard een goede zaak, maar dat hij een relanceplan volwassenenonderwijs wil opstarten en een grote campagne plant, komt helemaal tegemoet aan de open brief die de directeurs van de CVO's van zowel het GO! als de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG) als het katholiek onderwijs, aangekaart hebben. In die open brief zeggen ze dat onze economie meer dan ooit de educatieve bazooka van het volwassenenonderwijs nodig heeft.

Minister, in welke mate bent u van plan om over dat relanceplan en over die grote campagne met die mensen in overleg te gaan? Ik zou er echt toe aanmoedigen om hiervan een groot succesverhaal te kunnen maken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Levenslang leren is uiteraard cruciaal, bijleren en het leren tout court ook, zeker voor onze midden- en laaggeschoolden, toch een kwetsbare groep.

Maar ik wil wel voor iets waarschuwen. We zitten namelijk nog te veel in de gedachte dat we enkel kunnen leren in een formele onderwijssetting. In het reguliere onderwijs hebben we het duaal leren. Maar ik zie bij meer en meer werkgevers dat zij zelf een leertraject opzetten voor werknemers, zeker in die beroepen waar men te weinig mensen heeft. Heel concreet zie ik hier in de nabijheid een lasbedrijf, Wilfinger, dat zijn eigen lasacademy heeft. Het enige dat ze vragen is om er gewoon 's morgens te zijn en te willen komen, dat is alles, en zin hebben om te leren. Ze worden betaald, en zo probeert men van mensen die geen enkele kwalificatie hebben, toch hoogtechnologische lassers te maken. Dat lukt ook, en dat is niet in een formele onderwijssetting. Minister, en collega Vandromme, ik wil daar toch ook een oproep doen dat we een beetje moeten uitkijken dat we niet in elke gemeente – maar ik denk niet dat dat uw oproep was, zo ken ik u ook niet – een centrum voor volwassenenonderwijs zetten. We moeten wel kijken hoe we die doelgroep op de best mogelijke manier aan een kwalificatie helpen. Dat kan in onderwijs zijn, dat kan in afstandslernen zijn en dat kan op de werkvloer zijn. Dat wou ik graag nog toevoegen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb eigenlijk weinig zaken gehoord. Als men gewag maakt van een grote campagne: ik denk vooral aan een gerichte campagne. We moeten proberen de doelgroepen die ik daarstraks beschreven heb, de vroegtijdige schoolverlaters die nu dreigen in een penibele situatie te komen en anderzijds diegenen die toch de opportuniteit zien – al dan niet onder druk van de economische omstandigheden – om een herscholing te volgen, te bereiken.

Wat mij ook zorgen baart, is de loketfunctie. Er is inderdaad een hele plejade aan verschillende spelers, met een soms overlappend aanbod, maar waarbij je je altijd moet richten tot één speler om te weten welk aanbod die speler heeft. Je krijgt geen totaaloverzicht van alle spelers. Het zou misschien wel zinvol zijn mochten we dat kunnen bewerkstelligen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor de antwoorden. Ik onderschrijf uw voorstel voor een soort loketfunctie. Binnen het sociaalwelzijnsbeleid heb je een sociale kaart. Eigenlijk moet er iets bestaan als een onderwijskaart, waar je nog duidelijker ziet welke mogelijkheden er zijn, en een die je heel gemakkelijk leest. Dat is zeker een punt.

Mijnheer Daniëls, ik volg u in het pleidooi dat we verder moeten kijken dan enkel maar het formele leren. Duaal leren is trouwens voor mij ook een vorm van formeel leren. Wat voor mij het belangrijkste is, is dat men een kwalificatie haalt, dat men effectief met een diploma, een getuigschrift, een certificaat eindigt en dat men daarop kan voortwerken. Dat is voor mij wel heel cruciaal.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over compensaties voor het deeltijds kunstonderwijs naar aanleiding van de coronacrisis – 2693 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de inschrijvingen aan academies voor het schooljaar 2020-2021 – 2709 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het heropstarten van het deeltijds kunstonderwijs – 2710 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Vanaf 15 juni konden de meeste academies voor deeltijds kunstonderwijs (dko) opnieuw van start gaan met groepslessen, nadat ze eerder hun plan moesten proberen te trekken met one-on-onelessen. Ik denk dat heel veel academies blij waren dat ze opnieuw van start konden gaan.

In een persbericht van de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG) lees ik echter dat de academies vrezen dat hun inschrijvingen volgend jaar zullen dalen door de coronacrisis. Ze zijn bang dat leerlingen, voornamelijk volwassenen, zich niet meer opnieuw zullen inschrijven. Veel leerlingen hebben een groot deel van het schooljaar gemist, wat zich volgens de academies zou kunnen vertalen in een gebrek aan motivatie om opnieuw te beginnen. En minder inschrijvingen betekent voor de academies natuurlijk ook minder inkomsten.

Vandaar mijn heel concrete vragen, minister.

Bent u bereid om een regeling uit te werken opdat academies voor deeltijds kunstonderwijs volgend jaar een korting kunnen aanbieden op het inschrijvingsgeld, waarvoor ze dan een financiële compensatie krijgen van de Vlaamse overheid? Die denkpiste bereikte me vanuit het veld.

Een tweede vraag wordt heel concreet door OVSG op tafel gelegd. Op dit moment worden leerlingen van het laatste jaar van de vierde graad of van het laatste jaar van een kortlopende studierichting die nog een extra jaar nodig hebben om af te

studeren, volgend schooljaar gefinancierd aan 50 procent. Bent u bereid om hen volgend jaar te financieren aan 100 procent, zodat de academies geen financiering verliezen ten gevolge van de coronacrisis?

Zult u de inschrijvingsperiode voor het dko, die normaal tot eind september loopt, verlengen tot eind november? Dat lijkt me een goede piste om er zeker van te zijn dat zoveel mogelijk mensen zich alsnog inschrijven.

Hebt u er al zicht op of de academies volgend schooljaar volledig zullen heropenen?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb een gelijkaardige vraag. We hebben allemaal de brief gekregen van OVSG, waarin de academies hun bezorgdheid uiten over de inschrijvingen van volgend schooljaar. Om tegemoet te komen aan deze bekommernissen stellen ze een aantal maatregelen voor. Ze vragen om volgend schooljaar minimaal hetzelfde lessenpakket toe te kennen. Ze vragen om de inschrijvingsperiode te verlengen tot november. Ze vragen om de leerlingen van het laatste jaar van de vierde graad of het laatste jaar van een kortlopende studierichting die een jaar extra nodig hebben, aan 100 procent te financieren. Ten slotte vragen ze een compensatie voor de uren die weggevallen zijn door het inschrijvingsgeld voor het nieuwe schooljaar te verminderen.

Mijn vraag is heel simpel, minister. Hoe kijkt u aan tegen deze aanbevelingen van de academies en zult u ze tot beleid maken?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, de brief van OVSG heeft ook mij bereikt. Op de valreep van het einde van het schooljaar, vanaf 15 juni, konden ze nog starten, uiteraard met respect voor de veiligheidsmaatregelen. Ik kreeg onder-tussen al heel veel positieve reacties op het nieuws dat gisteren verspreid werd, namelijk dat ze kunnen starten. Zeker voor leerlingen onder de 12 jaar was dat zeer welgekomen nieuws.

De vragen werden al gesteld. Ik zal ze dus niet herhalen. Wel wil ik benadrukken dat er inderdaad al heel veel inspanningen werden geleverd, ook binnen de kunst-academies, om de leerlingen via afstandsonderwijs te bereiken. De vrees bestaat toch dat er minder inschrijvingen zullen zijn vanaf volgend schooljaar.

Ik zal de vragen van OVSG niet herhalen. Minister, wat is uw reactie op deze vragen? Welke maatregelen zult u nemen om de vrees bij de academies weg te nemen en aan hun bezorgdheden tegemoet te komen? Bent u bereid hen te ondersteunen met concrete acties?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Onmiskenbaar hebben heel veel leraren in het dko tijdens de coronacrisis uitzonderlijke inspanningen geleverd om hun leerlingen te blijven bereiken en te blijven inspireren, vooral via afstandsonderwijs. Ik ben me ervan bewust dat dat, zeker voor artistiek onderwijs, geen evidentie is.

We hebben voor het dko ook zeer vroeg samengezeten met de sector. En net zoals in de coronacrisis is het regelmatig ons lot geweest binnen het onderwijsveld dat we de eerste waren. En bij het dko waren we ook iets te vroeg. Dus in die zin hebben we snel een draaiboek uitgewerkt, in functie van de heropstart. Maar omdat dat zo vroeg was in de hele crisis moet ik toegeven dat die heropstart zeer voor-zichtig werd geformuleerd. Zeker toen andere sectoren, onder meer in sport en cultuur, iets lossier konden zijn in hun organisatie, omdat ze later in de verspreiding

van de pandemie tussenkwamen, kwam vanuit onze academies nadrukkelijk en massaal de vraag om ook voor het dko in juni nog iets meer toe te laten.

U moet wel weten dat de GEES altijd vrij terughoudend is geweest inzake het dko. Waarom? Omdat ze niet onterecht vaststelden dat het deeltijds kunstonderwijs vooral bestaat uit verschillende leeftijden. Ten tweede gaat het ook om mensen uit verschillende contactbubbels uit meerdere geografische locaties. En als je die samenbrengt heb je natuurlijk een groter risico. Dat was een beetje de ratio achter de terughoudendheid bij de GEES.

Maar ik denk dat hetgeen we als heropstartscenario naar voren hadden geschoven natuurlijk een mogelijkheid was en geen verplichting. Want verschillende academies hadden hun schooljaar al afgerond. Voortgaande op de reacties van leerlingen en ouders mag toch blijken dat de gedane inspanningen heel erg geapprecieerd zijn. De academies hebben de versoepeling van de maatregelen in de vierde fase van de exitstrategie van het dko ook met beide handen gegrepen om, naast de een-op-eenlessen die we hadden toegelaten, ook nog snel groepslessen te organiseren in de twee laatste weken van het schooljaar. Opnieuw een live contact met de leraar en de andere leerlingen is natuurlijk enorm motiverend. Het geeft leerlingen ook meer zin om volgend jaar opnieuw in te schrijven.

Ik moet wel een paar dingen corrigeren naar aanleiding van enkele tussenkomsten met betrekking tot omkadering. De omkadering voor het komende schooljaar is berekend op basis van de leerlingentelling van 1 februari 2020, en dus niet op basis van de lopende inschrijvingen. Er stellen zich voor het komende schooljaar dus geen problemen. Ik denk dat men dat ook wel weet. Het komt pas daarna. Met het verlengen van de inschrijfperiode tot eind november, zoals de OVSG voorstelt, moeten we wel opletten voor een paar averechtse effecten.

Ten eerste is er het pedagogische effect. Het is namelijk zo dat late inschrijvers natuurlijk een belangrijk deel van de activiteiten missen. Die moeten dat later bijbenen. Er is ook een schoolorganisatorische impact: klasgroepen blijven gedurende een lange periode onvolledig, en vooral voor instrumentvakken lijkt mij dat problematisch. Ten derde is er de aanstelling van personeel: je kunt geen definitieve uurroosters opstellen.

De Vlaamse reffectatiecommissie kan in 2021 nauwelijks nog georganiseerd worden. En omdat vaste benoemingen ingaan op 1 januari zullen tijdelijken vast benoemd worden nog voor de reffectaties zijn toegewezen. Daardoor zullen de vacatures voor wedertewerkstelling natuurlijk afnemen. Daardoor moeten leraren met terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking (TSBOB) betaald worden terwijl ze niet aan het werk zijn. Als de Vlaamse reffectatiecommissie dan pas begin 2021 toewijzingen zou doen in de resterende vacatures, dan betekent dit dat de tijdelijke leraars vier tot vijf maanden onzeker zijn over hun betrekking. Zo laat in het schooljaar van leraar veranderen, dat is pedagogisch niet bevorderlijk. Ik wil maar zeggen dat er toch een andere kant van de medaille is.

De vraag van laatstejaars in de vierde graad en specialisatieopleidingen in het domein beeldende en audiovisuele kunsten om over te zitten, is natuurlijk begrijpelijk. Leerlingen vinden het jammer dat ze hun afstudeerproject niet ten volle hebben kunnen realiseren. In het deeltijds kunstonderwijs kan een leerling enkel een leerjaar opnieuw volgen als de directeur en de betrokken leraren oordelen dat dit noodzakelijk is om de onderwijsdoelen te bereiken. Overzitten is dus een autonome beslissing van de leraren en de directeur op basis van pedagogische overwegingen. Het is niet aan de minister om daar vanuit Brussel in tussen te komen. Ik wil die autonomie ook respecteren, maar ik denk wel dat daar het nodige begrip aan de dag zal worden gelegd.

Decretaal zijn overzitters in de vierde graad maar voor 50 procent financierbaar. Nog los van de budgettaire impact daarvan kan men zich afvragen of die maatregel zijn doel niet voorbijschiet. De overzitters zullen namelijk in het schooljaar 2020-2021 les volgen, in het schooljaar 2021-2022 zijn ze al afgestudeerd. Voor 2020-2021 liggen de middelen al vast.

In de werkgroep Corona dko, waarin de onderwijsverstrekkers vertegenwoordigd zijn, is afgesproken dat de leerlingen dit schooljaar op basis van permanente evaluatie beoordeeld worden en dus kunnen afstuderen in 2020. De flexibiliteit van de huidige evaluatieregelgeving, zoals in het decreet betreffende het dko is bepaald, maakt dat perfect mogelijk. Gelukkig maar. De duur van het schooljaar, eveneens decretaal vastgelegd, kon daardoor behouden worden.

Als het van mij afhangt, kunnen academies uiteraard voor hun afgestudeerden een toonmoment of tentoonstelling organiseren bij het begin van 2020-2021. Het nieuwe opstartscenario dat we voor september hebben geschreven, maakt dit mogelijk. We zullen in de opstart 100 procent openen voor het dko. Dat is voor het dko een totale omwenteling in vergelijking met de situatie van vandaag. We bieden dus heel veel perspectief. Zelfs in code oranje en rood gaan we ook de 12-jarigen 100 procent toelaten. Voor de 12- tot 18-jarigen zullen we groepen van maximaal tien plus begeleider toelaten. Voor +18 zijn het groepen van maximaal tien plus begeleider, uiteraard ook daar met een caveat voor risicogroepen. Ook daar denk ik dat wij een verregaand scenario hebben kunnen uitschrijven.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Als het gaat over de werkmiddelen van de dko's, hebt u natuurlijk gelijk, minister, dat die voor het volgende schooljaar zijn vastgelegd op basis van de tellingen die lopen tot 1 februari. Daar liggen die eigenlijk al vast. Maar mijn specifieke vraag was of er niet een financiële compensatie moet komen voor de dko's, zodat ze ook hun inschrijvingsgelden, eenmalig en specifiek vanwege corona, zouden kunnen verlagen, als een aanmoediging voor leerlingen om zich zeker opnieuw in te schrijven, ook al hebben ze een deel van het vorige schooljaar gemist. Als de academies dat zelf willen kunnen doen, hangt daar voor hen een prijskaartje aan vast. Kan de Vlaamse overheid daar in een financiële compensatie voorzien? Dat is een extra.

Als het gaat over de leerlingen van het laatste jaar van de vierde graad, met die kortlopende studie, heb ik u dan goed begrepen dat daar ook voor volgend jaar geen financiële implicaties zijn als ze hun jaar overdoen? Dat heb ik niet goed begrepen.

Ik begrijp uw opmerking over het feit dat het verlengen van de inschrijvingsperiode organisatorisch wel repercussies heeft. In die zin is november wat overdreven. Valt er toch niet na te denken over een verlenging van één, twee, drie weken extra, zodat academies maximaal kunnen mobiliseren om zoveel mogelijk leerlingen te overtuigen om zich in te schrijven?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, OVSG heeft vier vragen gesteld. Als ik het goed begrijp, zegt u vandaag dat u op geen van die vragen zult ingaan. U zegt dat er geen lessenspakket nodig is. Ze hebben hetzelfde. Maar goed, ik denk dat ze niet alleen bezorgd zijn over de financiering voor 2021, maar die impact gaat natuurlijk door. Daar maken ze zich zorgen over. Ook het verlengen van de inschrijvingsperiode is moeilijk. Dat begrijp ik uit een aantal van uw argumenten. U zegt met betrekking tot overzitten dat de middelen al vastliggen. Dan blijft ook het argument dat dit later zal doorwegen. En die korting ziet u ook niet zitten.

Eigenlijk zegt u dat u op geen van die vragen kunt ingaan. Ik vraag me dan af of u andere voorstellen hebt tegen het verlies aan inschrijvingen, waar men toch voor vreest en wat ongetwijfeld ook tot jobverlies zal leiden in een sector die zwaar getroffen is. Het zijn mensen die vaak ook in de culturele sector werken, kunstenaars die ook nog lesgeven. Een deel van de kunstenaars kan nog het hoofd boven water houden doordat ze een academische job hebben. Welke mogelijkheden ziet u tegen het dreigend jobverlies en het verlies aan talentontwikkeling? Het zou jammer zijn dit te compenseren ten gevolge van corona. Of wilt u daar niks aan doen?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik kreeg vanmorgen enkele berichten met de boodschap: oef! Directeuren gaven aan eindelijk een positief bericht te krijgen. Ze kunnen weer naar adem happen en misschien wel met een positievere bril naar het nieuwe schooljaar kijken.

Toch is er de angst voor wat er op hen afkomt. Ze zijn afhankelijk van de inschrijvingen van de leerlingen. Het klopt: voor dit schooljaar kunnen ze nog voort op basis van de telling van 1 februari 2020. Natuurlijk zal 1 februari 2021 bepalend zijn voor de omkadering die beschikbaar zal zijn voor het schooljaar daarop.

Minister, ik wil u vragen om dat goed te monitoren en om, als er grote verschuivingen zijn, op zoek te gaan binnen het budgettaire kader, om die academies, waar er grote verliezen zijn, te steunen, al was het maar voor de jobs, maar ook voor de talentontwikkeling. Het is heel belangrijk dat we dat ook blijven ondersteunen.

Minister, we hadden het daarnet over het volwassenenonderwijs, waar een campagne werd voorgesteld. Misschien kan er vanuit het departement ondersteuning volgen naar het deeltijds kunstonderwijs, om dat nog even extra in de kijker te zetten in de maand september, want leerlingen kunnen nog inschrijven tot 30 september. Misschien kunt u dit als aanbeveling meenemen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, in het begin van de coronacrisis hebben ongetwijfeld heel wat directeuren gevloekt omdat er heel weinig perspectief was. Er was heel weinig duidelijkheid. Nu is die duidelijkheid er wel voor het volgende schooljaar en dat is goed. Zo geeft u veel perspectief en hopelijk zal dat ook een positieve invloed hebben op de inschrijvingen.

Er zijn heel veel mooie dingen gebeurd in het afstandsonderwijs, ook in het deeltijds kunstonderwijs. Dat was niet altijd gemakkelijk voor ouders omdat ze ook met het gewone afstandsonderwijs zaten. Als ik zag hoe mijn kinderen vanop afstand gitaarles of toneelles kregen, dat is geweldig om te zien. Ik wil toch ook lof toezwaaien aan alle mensen die zich daarvoor hebben ingezet. Het feit dat er in de laatste week nog een fysieke bijeenkomst mogelijk is gemaakt, is ook heel fijn om het moreel van de leerkrachten en de leerlingen op te krikken.

Ik heb dezelfde bezorgdheden als de vraagstellers en ik hoop dat u dit door het aantal inschrijvingen kunt monitoren. Als dat heel erg tegenvalt, hoop ik dat er maatregelen worden genomen om het deeltijds kunstonderwijs te ondersteunen. Het zou jammer zijn dat hierdoor jobs en talenten verloren gaan.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): We zijn allemaal de mening toegedaan dat ons deeltijds kunstonderwijs een heel brede maatschappelijke opdracht heeft. Sinds het

nieuwe decreet Deeltijds Onderwijs sluit het nog meer aan bij onze scholen, en is het nog meer een verlengstuk geworden in de ontwikkeling en ontplooiing van onze kinderen. Daar zijn we het over eens.

Het is ook heel belangrijk dat we onze academies ondersteunen en begeleiden, ook door die coronacrisis. Er zijn heel veel inspanningen geleverd, net als in het gewoon en het buitengewoon onderwijs. Ik kan zelf ook getuigen van mooie voorbeelden in mijn gemeente, zowel inzake woord, muziek, als beeldende kunsten. Ze hebben echt mooie dingen gedaan, ze hebben de kinderen aangewakkerd in het contact houden met de kunsten en in het triggeren van de creativiteit.

Het verlagen van het inschrijvingsgeld kan een keuze zijn van een academie zelf. Ik geloof niet dat we daarin een beslissing zouden moeten nemen. Ik wil wel een kanttekening maken. Het inschrijvingsgeld voor onze academies is helemaal niet zo hoog. Als je jonger dan 18 jaar bent, betaal je 65 euro voor een heel schooljaar. Als je broer of zus of een ander gezinslid op de academie zit, dan betaal je maar 42 euro voor een heel schooljaar. Je krijgt daar toch wel wat voor terug. Dus op zich is dat niet zoveel. Voor kinderen onder de 12 jaar is het dan ook nog eens fiscaal aftrekbaar. Voor volwassenen is het wel een bedrag van 307 euro, wat wel wat is. Als je echter in een kansengroep valt, dan gaat dat bedrag ook naar beneden en betaal je 'maar' 129 euro. Er wordt dus eigenlijk al heel veel gedaan om het deeltijds kunstonderwijs zo laagdrempelig mogelijk te maken.

De voorzitter: Rondt u af, mevrouw?

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil me aansluiten bij wat de collega's vragen inzake het monitoren van de aantallen. Als uit de objectieve gegevens zou blijken dat het echt tegenvalt, wilt u dan toch bekijken of de telling van dit jaar mag gelden voor het schooljaar 2021-2022?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is leuk te horen dat iedereen begaan is met het deeltijds kunstonderwijs en dat men de portefeuille nog wat wil opentrekken. Ik wil wel in herinnering brengen dat de inschrijvingsgelden doorgestort worden naar de Vlaamse overheid. Er wordt soms de indruk gewekt dat dit geld zou zijn van de onderwijsinstellingen zelf. Neen, inschrijvingsgeld wordt doorgestort naar de Vlaamse overheid.

Mevrouw Krekels heeft gelijk dat die bedragen niet gigantisch hoog zijn, zeker niet als je behoort tot een of andere doelgroep en een voordeeltarief kunt genieten. Ik denk ook niet dat dit de meest aantrekkende of afstotende factor is in dezen. Wanneer dit het geval zou zijn, zou dat vroeger ook het geval zijn geweest. Dat blijkt niet, want het succes van het dko is in de afgelopen jaren gigantisch gegroeid. Ik ken de cijfers niet vanbuiten, maar ik denk dat we over de 200.000 zitten. Dat is ongelooflijk en vooral in de laatste jaren sterk gestegen. Ik herinner mij dat de toename in 2018-2019 ongeveer 8 procent was in vergelijking met de periode voordien. Dat is dus een serieuze toename.

Het financieringssysteem van het dko gebeurt op grond van de gegevens van januari, dus van voor corona. Dat wil dus zeggen dat er geen onmiddellijke repercussie zal zijn voor het komende schooljaar. We zijn nu gelukkig met de regeling. Laat ons in rustiger vaarwater bekijken wat de consequenties zijn en hoe we ter zake kunnen optreden. Nu weten we nog niet wat het effect is op het aantal inschrijvingen. Ik ben gevoelig voor de sector omdat de maatschappelijke dienstverlening heel belangrijk is en een versterking van het sociale weefsel. Laat ons niet vooruitlopen op de evaluatie.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Men krijgt absoluut iets terug voor het inschrijvingsgeld aan een academie voor deeltijds kunstonderwijs. Maar we mogen echt niet onderschatten hoe financieel zwaar deze crisis weegt in vele gevallen. We weten gewoon dat vrije tijd het laatste wordt op de prioriteitenlijst als mensen op het einde van de maand niet veel meer over hebben. Ik maak me er echt zorgen over of dit niet zal meespelen in de beslissing van mensen om zich in september of oktober opnieuw in te schrijven.

Wat de werkingsmiddelen betreft, ben ik gerustgesteld dat die doorlopen. Daar is het vooral belangrijk dat we monitoren of er voor het volgende schooljaar geen probleem ontstaat of veel mensen afhaken.

Wat het inschrijvingsgeld betreft, kunnen de academies zelf beslissen, heb ik hier gehoord. Ik neem aan dat de individuele academies in al hun wijsheid zullen kijken of ze niet een korting moeten toekennen om hun leerlingen nog een extra zetje te geven om zich zeker in te schrijven, want we delen in elk geval de doelstelling, minister, om zoveel mogelijk leerlingen te overtuigen om naar het dko te gaan of te blijven gaan. Dat is de voorbije jaren echt een ongelooflijk succes geweest en we hopen dat dit ook de volgende jaren zo zal blijven.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik wil ook vragen om dit goed te monitoren. Ik ben het eens met mevrouw Goeman dat dat bedrag voor ons misschien niet zo heel veel lijkt, maar je zult maar meerdere kinderen hebben, wat vaak het geval is, die elk een hobby hebben en naar de muziekacademie gaan. Daar komt dan nog de huur van het instrument bij enzovoort, dus dat is een factuur die oploopt. In tijden van economische crisis, waarin mensen het moeilijk hebben, wat voor sommige mensen echt wel het geval zal zijn als we zien hoeveel ontslagen er vallen, zal dat wegvallen. Dit zijn misschien niet de enige pistes maar er moet worden gekeken hoe dat kan worden opgevangen. Als u nu nog niet kunt toezeggen, dan wil ik toch vragen om te monitoren: wanneer we dan zien dat mensen uit kwetsbare groepen afhaken, dan moet daar snel iets aan gedaan worden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Mijn zoon is net terug van een laatste groepsles notenleer en hij was zeer enthousiast dat hij dat nog kon afsluiten.

Ik wil afsluiten met de boodschap dat ik vaststel dat er een kamerbreed akkoord bestaat over het belang van dat dko. We moeten daarin blijven investeren en u, minister, moet de impact van corona monitoren. Ik hoop ook dat u bereid bent om, wanneer het nodig is, in te grijpen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van de helikoptercommissie in het kader van de nieuwe eindtermen – 2717 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dit is een opvolgvraag. Een van de vorige weken was er een vraag over de eindtermen die op de agenda van de Vlaamse Regering

stonden maar er dan weer af zijn gehaald. U zei toen dat er een helikoptercommissie zou worden samengesteld.

Minister, nadat de ontwikkelcommissies, samengesteld uit experts, leerkrachten en vertegenwoordigers van de administratie en de koepels, na een grondige aanpak en tal van vergaderingen en compromissen hun werkzaamheden afgerond hadden en die aan u overmaakten, hebt u en uw kabinet daar in samenspraak met de koepels nog flink aan gemorreld. Op heel wat terreinen werden zaken geschrapt en werd de lat naar beneden gehaald, dit tot ongenoegen van vele leden van de ontwikkelcommissies en van de coalitiepartners, die deze manier van werken niet wisten te appreciëren en ook ongerust zijn over de lat die lager wordt gelegd.

Omdat er om die reden dus geen besluit kon worden genomen door de Vlaamse Regering kondigde u in de commissievergadering van 11 juni aan dat er een helikoptercommissie zou komen "zodat een aantal personen die eindtermen kunnen bekijken in een breder maatschappelijk kader". Dat staat zo in het verslag. Ondertussen heeft een bijeenkomst van die helikoptercommissie plaatsgevonden.

Minister, kunt u nog iets uitgebreider toelichten wat het doel is van die commissie? Wat bedoelt u met 'bekijken in een breder maatschappelijk kader'? Met welke finaliteit?

Wat was het resultaat van de bijeenkomst? Is er een verslag beschikbaar en kan het parlement daarover beschikken?

Wat is nu het vervolg van het traject? Komt de helikoptercommissie nog samen? Welk traject werd verder afgesproken?

Minister, ondertussen zijn mijn vragen al weer een beetje achterhaald. Een paar dagen geleden kon ik zien dat die eindtermen op de ministerraad geagendeerd stonden en vernam ik ook dat het de versie is zoals u die met de koepels afgeklopt hebt, zonder wijzigingen en zonder dat de ontwikkelcommissies opnieuw geraadpleegd zijn, terwijl ik toch vernomen heb dat in die helikoptercommissie er echt wel oor was naar wat er door de experts in de ontwikkelcommissies ook gezegd werd en dat er een grote bezorgdheid was door de schrappingen die u doorvoerde en door het feit dat u de lat echt wel lager legt.

Ten eerste waren er de kennisaspecten – we konden het ook in de krant lezen –: zaken op het vlak van wiskunde, waarbij we dan de enige in Europa zouden zijn die bepaalde kenniselementen niet eens meenemen. Maar ook in andere domeinen: we hebben het hier nu al zo veel over gehad, daarnet hadden we het over de schrappingen op het vlak van burgerzin. Er is toch wel echt een grote ongerustheid. De mensen uit de ontwikkelcommissies hebben een open brief geschreven; die is ondertussen ondertekend door zo goed als alle academici die daarin hebben gezeten.

Minister, bent u nog steeds van plan om met dat voorstel naar de Vlaamse Regering te trekken? Gaat u echt die experts negeren en wilt u dat er vrijdag doorduwen op de ministerraad? Of gaat u toch nog terugkoppelen en gaat u alsnog opnieuw naar die expertencommissies met uw voorstel?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het doel van die helikoptercommissie was om een aantal experts met een diverse achtergrond wat feedback te laten geven op de aanpassingen aan de eindtermen tweede en derde graad. Die aanpassingen zijn uitermate beperkt, dus het sfeertje dat daarrond gecreëerd wordt en dat u aanvuurt, vind ik gewoon niet goed. Ik wil gewoon zorgen voor een maximaal draagvlak. De keuze voor die eindtermen is gewoon keibelangrijk. We moeten dat

niet overlaten aan één groep van experts alleen, ik wil er ook voor zorgen dat dit gedragen wordt door de onderwijsverstrekkers, want zij moeten er uiteindelijk wel mee aan de slag gaan.

Ik zie nu een beetje de commotie die tot stand komt, soms ook door mensen van de ontwikkelcommissies, en dat zijn er heel wat – ik denk dat de meningen daar ook niet zo eenduidig zijn. Voor alle duidelijkheid: wij hebben aan hen advies gevraagd. Ik betreur de retoriek, ik lees vandaag citaten die zeggen dat dat allemaal besproken wordt in een achterkamertje, in het geheim. Maar het is blijkbaar zo geheim dat men wel beschikt over de informatie, dat men weet wat in dat geheime achterkamertje allemaal besproken is. Het blijkt niet altijd zo geheim te zijn. Trouwens, een regering is geen achterkamer, en dat is wel essentieel.

Wij winnen adviezen in van heel diverse experts uit de ontwikkelcommissies; zij hebben zeer goed werk geleverd. Maar we moeten ook zorgen voor een draagvlak en dus toetsen we ook af bij experts van de onderwijsverstrekkers en experts uit die helikoptercommissie, die breed zijn samengesteld: er zit een vertegenwoordiging in van het STEM-platform (Science, Technology, Engineering and Mathematics), van de onderwijsinspectie, van de Vlaamse Scholierenkoepel, van het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII), van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) en van Horeca Forma Vlaanderen. Dat laat toch toe om vanuit meerdere perspectieven en een breder maatschappelijk kader naar de voorgestelde aanpassingen te kijken. Ik lees vandaag ook dat er zaken uit hun context gerukt worden. U citeert ook als het gaat over burgerzin. Wel, dat komt allemaal aan bod in de eindtermen. Soms zijn er verschuivingen, maar die zijn gewoon minimaal, het zijn geen inhoudelijke wijzigingen. Het zijn vooral aanpassingen, verschuivingen, schrappingen met betrekking tot de haalbaarheid van het geheel in de lessentabellen van de drie finaliteiten, met de focus op het bijsturen in de dubbele finaliteit en de arbeidsmarktgerichte finaliteit.

Daarmee kom ik tegemoet aan een bezorgdheid van de onderwijsverstrekkers en van het volledige Vlaams Parlement. We hebben er nog over gedebatteerd in de plenaire vergadering. Toen werd gezegd: ja, die directies van technische scholen en beroepsscholen hebben gelijk met hun bekommernis over de haalbaarheid van bepaalde vereisten die opgenomen zijn in de eindtermen. Ja, ze hebben gelijk wanneer ze zeggen dat eindtermen wel specifiek op maat moeten zijn van tso en bso en niet dezelfde mogen zijn als die voor het aso. Anders worden namelijk onhaalbare doelstellingen opgelegd en wordt er vooral, aangezien men zich moet bezighouden met die eindtermen, ingeboet op de andere eindtermen gericht op de technische opleiding en op de arbeidsmarkt.

Uiteindelijk willen we de lat hoger leggen voor iedereen. De eindtermen die nu voorliggen, zijn aangescherpt en zijn bijzonder ambitieus, maar zijn ook haalbaar en specifiek afgestemd op de verschillende onderwijsvormen aso, tso en bso. Dat is een moeilijke oefening.

Natuurlijk zijn er vele mensen die vasthouden aan hun grote gelijk en worden sommige zaken uit hun context gerukt. Zo hoorde ik vandaag een lid van een van de commissies zeggen dat er in zijn vakgebied niets meer aangeleerd zou moeten worden over de cirkel. Dat vond ik vreemd. Uiteindelijk bleek het geschrapte element 'de in- en omgeschreven cirkel van een driehoek' te zijn. Ik weet niet wat dat is, laat staan dat we zouden eisen dat iedereen dat weet.

Laten we toch proberen de discussie in enige sereniteit te voeren. Uiteindelijk wordt dit niet beslist in achterkamertjes. Het is de Vlaamse Regering die voorstellen doet aan het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement is geen achterkamertje. In onze democratie zijn het de democratische instellingen die over zulke belangrijke zaken beslissen. Net omdat dat zo belangrijk is, gaat dat naar de democratische

vertegenwoordiging van 6,5 miljoen Vlamingen, het Vlaams Parlement. Daarom ook doen we een heel gedegen oefening, zo breed mogelijk. Maar uiteindelijk zullen jullie het zijn, zal het het Vlaams Parlement zijn, onze democratische vertegenwoordigers, die zullen beslissen op grond van het advies van diverse experts en van het concrete voorstel van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik begrijp echt niet hoe u dat zo kunt minimaliseren en dat u niet inziet dat u die experts aan het schofferen bent. Ik zou beledigd zijn als ik een expert was en al twee jaar van mijn tijd gestoken had in die commissies om uiteindelijk tot een compromis te komen. Bij het bereiken van dat compromis zaten de onderwijsverstrekkers die nu protesteren de hele tijd aan tafel. Er werd daarbij constant rekening gehouden met de haalbaarheid, dat is toch keer op keer bevestigd. Sommige zaken werden geschrapt om tegemoet te komen aan die bezorgdheden over de haalbaarheid. Die commissies hebben dus zelf al zaken geschrapt waarvan gezegd werd dat ze te moeilijk waren.

U zegt nu: ze houden vast aan hun eigen gelijk en we gaan daar niet op in. Die open brief die nu verschenen is in de krant, werd ondertussen ondertekend door dertig experts, zowat alle experts die in die ontwikkelcommissies zitten. En u legt dat naast u neer. U werd een keer serieus teruggefloten. Dan komt er een helikoptercommissie, die moet dienen als een soort glijmiddel en die u gelijk moet geven. Maar wat gebeurt er? Ook die helikoptercommissie is bijzonder kritisch en zegt dat het zo niet kan zijn, dat dit op zijn minst opnieuw voorgelegd moet worden aan die ontwikkelcommissies met experts. U stelt dat echter vrijdag in ongewijzigde vorm voor aan de regering. Ik vind dat een ongeziene koppigheid en een ongeziene manier van omgaan met mensen die zich engageren om uw beleid waar te maken.

En het resultaat zal inderdaad zijn dat u uw beste ambassadeurs, die mensen die die nieuwe voorstellen eigenlijk zouden moeten gaan uitdragen en verdedigen, aan het afstoten bent. En dat lijkt mij absoluut geen goede zaak. Dus ik begrijp die koppigheid absoluut niet. Ik begrijp niet wat u daarmee wilt bereiken. Voor mij blijft dat een raadsel.

Minister, ik zou u willen vragen om dat er niet door te duwen. Ik denk dat het nefast is voor de eindtermen als er geen gedragenheid is. Ik zou willen vragen dat vrijdag niet op de regering te brengen, maar dat toch nog terug te koppelen naar de ontwikkelcommissies, naar de VLOR en de SERV zo u wilt. Ik zou dat er in elk geval vrijdag niet zo doorduwen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): In tijden van minimumdoelen voor ons onderwijs, in tijden waarin we allemaal heel bekommerd zijn om het onderwijs, is dat uiteraard een gevoelig thema. Dat is de voorbije weken en maanden ook gebleken. Enerzijds moeten ze voldoende ambitieus of zeer ambitieus zijn wat de kwaliteit betreft, en tegelijk moet het haalbaar zijn. We zijn er ons als fractie van bewust dat dat een zeer preciaire evenwichtsoefening is. Er is daar de voorbije maanden keihard aan gewerkt door heel veel mensen met verschillende achtergronden – allemaal met dezelfde overtuiging, en met een hart voor kwaliteitsvol onderwijs.

Tegelijk hebben wij de voorbije maanden allemaal ook heel wat bezorgdheden geuit, van een grote gewichtsorte, meer algemeen, tot meer specifiek. Sommige zaken zijn te moeilijk of niet haalbaar. Dat zijn allemaal bezorgdheden die zowel in het parlement als in deze commissie, over de partijgrenzen heen, geuit zijn.

Daarom is het ook belangrijk om te bevestigen dat het cruciaal is om te blijven pleiten voor een ruim en sterk draagvlak, en dat daarvoor voldoende geconsulteerd

wordt, om een sterk en solide draagvlak te creëren. Dat is uiteraard goed. Maar ik denk inderdaad dat we er ook moeten op letten dat dat met maximaal respect voor eenieders werk gebeurt.

Minister, ik denk dat we kunnen concluderen dat we geen dag meer te verliezen hebben. Die eindtermen moeten er op tijd komen, zodat er met die curriculum-dossiers en die leerplannen kan worden gestart. Dat is belangrijk. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Ik sluit graag aan bij de opmerkingen van mevrouw Meuleman. Ook wij zijn absoluut niet opgezet met deze manier van werken. De vorige legislatuur zijn er afspraken gemaakt over de manier waarop we de eindtermen zouden opstellen, met die ontwikkelcommissies. Die bestaan uit vak-experten maar ook uit vertegenwoordigers van koepels en het GO!. Dat zijn mensen die het terrein kennen, mensen die een vertegenwoordigende functie hebben.

En natuurlijk brengen die een advies uit, een voorstel van eindtermen dat gedragen is, dat haalbaar is. En ja, ik ben het ermee eens, minister, dat het daarna aan de politiek is om de knoop door te hakken – aan u als minister van Onderwijs, en aan ons als vertegenwoordigers in het parlement. Maar wat er nu gebeurt, vinden wij toch ongehoord. Want wij horen dat de koepels, die mee aan tafel zaten, nu rechtstreeks met u en het kabinet komen negotiëren om toch nog bepaalde eindtermen te schrappen die ze liever niet in die eindtermen zouden zien.

Op die manier ondermijnt men niet alleen de transparantie van de besluitvorming maar ook het hele draagvlak. Om maar te zwijgen over het feit dat dit een aanfluiting is van het maandenlange werk van experts, die daar op dat moment samen met de koepels en de netten aan hebben gewerkt. En dan komt u inderdaad nu nog met een helikoptercommissie die inderhaast is samengesteld met een vrij beperkte groep van nieuwe experts. En die tonen zich dan ook nog eens kritisch, als ik de kranten mag geloven, over het nieuwe voorstel dat op tafel ligt. Maar ook daar wordt hun kritiek blijkbaar niet gehoord. Dan vraag je je natuurlijk af waarom we nog advies vragen aan experts.

Ik sluit mij aan bij de vraag van mevrouw Meuleman om toch nog terug te koppelen naar al de mensen in die ontwikkelcommissies. Dat lijkt mij een kwestie van respect, en cruciaal voor het draagvlak. Verder kijken wij vooral heel erg uit naar de inhoudelijke discussie over die eindtermen, die er hopelijk zo snel mogelijk komen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik lees ook al die berichten. Ik hoor jullie pleidooien hier. Ik heb maar één vraag. Waarover hebben we het?

'Ik hoor vertellen', 'Ik lees in de krant', 'Men zegt mij'. Dat is allemaal zeer boeiend, maar waarover hebben we het? Het komt in het parlement. We zullen er allemaal onze blik op kunnen werpen. Maar we moeten wel weten wat we willen. We hebben allemaal samen – en ik stond erbij – vooraan in het parlement gestaan. 'Dat kan toch niet! Dat kan toch niet! Deze eindtermen? Een miskennis van tso en bso! Minister, er moet iets gebeuren. Minister, wat gaat u daaraan doen?' Als ik jullie nu volg, had de minister moeten zeggen: 'Niks, want dat komt van de ontwikkelcommissies. Ik doe er niets mee. Ik respecteer die mensen, ik doe niets.' Dan was het kot te klein geweest. Er zouden allicht open brieven zijn geweest waarin zou staan dat de minister het onderwijsveld miskent. Wat doet de minister? De helikoptervisie. We kijken ernaar, waar zitten de dingen die we kunnen schuiven? Evenwichten. Evenwichten.

De vaststelling dat de koepels blijkbaar niet altijd een even goede band hebben met het veld dat ze moeten vertegenwoordigen, maak ik ook. Dat is de enige vaststelling die we hier kunnen doen. Dat mea culpa die ze geslagen hebben, dat ze nu wel de link leggen, daar heb ik geen problemen mee.

Als het gaat over tso en bso, hebben we een algemeen vormend luik en een praktisch luik. De uren zijn beperkt. Er moeten evenwichten gezocht worden. Ja, collega's. Maar ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat er hier mensen zijn die er genoeg in scheppen om de boel op te poken, om op die manier ervoor te zorgen dat het dossier vertraging oploopt. Het is zoals collega Brouns zegt: als we nog langer wachten, komt het veld – de leerkrachten en de scholen – nog meer in de problemen.

Mijn oproep is heel duidelijk: collega's, stop met oppoken. Vlaamse Regering, minister, beslis in alle eer en geweten: ontwikkelcommissie, helikoptervisie, de link met de praktijk. Dan kunnen we hier nog lang en breed discussiëren in het parlement, collega's, maar we moeten wel goed weten dat we op één uur maar één ding kunnen doen. Je kunt daar geen honderdduizenden dingen bij laden.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ja, waarover hebben we het? Daarnet haalde ik het voorbeeld aan van de cirkel die niet meer moet gekend zijn, en het blijkt te gaan over de omgeschreven cirkel van een driehoek. Ik hoop dat mevrouw Meuleman mij zal kunnen uitleggen waarover dat juist gaat aangezien dat toch verondersteld wordt van kennis te zijn bij eenieder. Ik weet het niet helemaal.

Een van de 2 originele vraagstellers zei over het aantal experts dat alle 30 dat ondertekend hebben. Ik denk dat het in totaal over 270 experts gaat. Dat is meer dan 30.

Ik vind ook dat het al te veel wordt opgepookt met voorstellen en door concrete zaken uit hun context te halen, ook als het gaat over burgerzin en dergelijke. De wijzigingen die worden aangepast, zijn helemaal niet zo ingrijpend. Het zijn aanpassingen, verschuivingen, schrappingen met betrekking tot de haalbaarheid van het geheel. Net die haalbaarheid was de bekommernis in het Vlaams Parlement. Iedereen stond op het podium en riep mij op tot actie. Wel, ik heb mij die actieoproep eigen gemaakt en ik heb daarnaar gehandeld.

Mevrouw Goeman of mevrouw Meuleman, u kunt niet zomaar zeggen dat die expert gelijk heeft, want daarmee zegt u dat die andere expert geen gelijk heeft. Ja, de onderwijsverstrekkers hebben pleidooien gehouden in het kader van de vertegenwoordiging in de ontwikkelcommissies. Ik weet ook niet hoe dat in zijn werk gaat. Ik ben daar niet vertegenwoordigd met mijn kabinet, laat staan dat ik daar zelf aanwezig zou zijn. Ik denk dat iedereen hier het beste voor heeft met onze onderwijskwaliteit. Het gaat dus helemaal niet over bepaalde spelletjes of achterkamers. Wij willen gewoon aangescherpte eindtermen die ambitieus zijn en die heel specifiek zijn afgestemd op de leerlingenpopulaties van aso, bso en tso. Dat is de ambitie en ik wil daarin vooruitgaan. We hebben er de vorige regeerperiode – en ik heb dat van nabij meegemaakt – zo ongelooflijk lang over zitten palaveren. Ik denk dat we ook in dezen goed werk hebben geleverd. Ik ben zeker dat die ontwikkelcommissies het heel goed hebben gedaan.

Laat ons hiermee doorgaan. Ik agendeer dit inderdaad ook zo snel mogelijk op de ministerraad en ik hoop dat het goedgekeurd kan worden. Vervolgens kan het ook ter advies worden voorgelegd aan de Vlor en de SERV, zoals het hoort. De Vlor en de SERV kunnen zich natuurlijk ook laten adviseren door wie dan ook, inclusief leden van de adviescommissie.

Ik wil het allemaal niet zo scherp stellen, ik vraag gewoon om te erkennen dat we een gedeelde ambitie hebben, namelijk de onderwijskwaliteit en dus het aanscherpen van de eindtermen, heel specifiek afgestemd op aso, bso en tso.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het middelpunt O van de omgeschreven cirkel van een driehoek is het snijpunt van de middelloodlijnen door de drie zijden van die driehoek. Dat zal een betekenis hebben, maar ik ben ook geen wiskundige, dus ik weet niet of dat belangrijk is, maar ik zou wel vertrouwen op de academicus die de wiskundecommissie heeft gevolgd, die dat relevant vindt en die zegt dat we de enigen zullen zijn in Europa die plots vinden dat dat niet belangrijk is. Dan zou ik daar even op willen ingaan en dan zou ik daarover willen terugkoppelen. Als die zegt dat het problematisch is en dat de leerlijnen en de logica niet meer gevolgd worden – we hebben zaken in de eerste graad waar we in de tweede graad geen vervolg meer aan breien –, dan vind ik dat belangrijke kritiek en de moeite waard om te onderzoeken. Het doorbreken van die logica, van de leerlijnen, is iets wat vaak terugkomt in de kritiek van experts.

Wij zullen het misschien niet altijd zien – ik zie ook niet altijd waarom iets belangrijk is –, maar als zij zeggen dat we er een bepaalde logica uit halen en zo de leerlijnen doorbreken, dan is dat relevant, minister. Wat we hier nu zien, vind ik bijzonder eigenaardig. We hebben een minister van Onderwijs van de N-VA, en die blijft keer op keer bepleiten om de lat lager te leggen. Ik vind dat eigenaardig. Lager op het vlak van sleutelcompetenties, burgerzin en ik weet niet wat allemaal, voor tso en bso. De N-VA, die er telkens opnieuw voor gepleit heeft dat de lat ook in het tso- en bso-onderwijs hoger moest liggen en dat het watervalsysteem niet meer gebruikt mocht worden en opgewaardeerd moest worden, pleit hier nu manifest om de lat lager te leggen.

Ook in het aso, op het vlak van wiskunde, STEM en zelfs talen, gaat u de lat lager leggen, op aangeven van de koepels. Deze N-VA loopt aan het handje van de koepels, een ongeziene omkering van wat u altijd hebt gezegd. En dat verbaast mij ten zeerste. Ik kan het argument volgen dat we niet al te veel tijd meer mogen verliezen. Mensen willen daarmee aan de slag, de leerplancommissies moeten aan het werk, ik snap dat. Maar wat hebt u te verliezen als u nu zou terugkoppelen? Het is vakantie, die leerplancommissies gaan nu niet meer gigantisch hard beginnen te werken om dat te ontwikkelen. Als u nu zegt 'ik neem september en dan kan iedereen starten', dan zijn we niet gigantisch veel tijd aan het verliezen en hebt u toch teruggekoppeld en kunt u zich ervan verzekeren dat u geen zaken uit die belangrijke logica, opbouw en leerlijnen in al die sleutelcompetenties teniet-doet. Ik blijf er dus voor pleiten dat u dat doet en ik blijf het onbegrijpelijk vinden dat u het niet doet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het heropstarten van het onderwijs voor het schooljaar 2020-2021 – 2730 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, collega's, we hebben er al veel over gezien op televisie en over gelezen in de pers: over enkele dagen begint de zomervakantie en eindigt dit historische coronaschooljaar voor iedereen. Maar de

directies en de leerkrachten kijken met een bang hartje uit naar volgend schooljaar. Het is naïef om te denken dat alles op 1 september weer als vanouds gaat zijn. Ik heb juist een melding gekregen dat er een aantal coronagevallen zijn vastgesteld in een basisschool in mijn gemeente, en er is zelfs een school die voortijdig sluit, omdat er verschillende kindjes zijn die besmet zouden kunnen zijn.

Ook in september gaan de scholen zich nog steeds moeten aanpassen aan de regels rond social distancing en de veiligheidsvoorschriften. En terwijl de schoolteams zich enerzijds moeten focussen op preventie en veiligheid, gaan ze ook verschillende pedagogische problemen en uitdagingen tegemoet.

De lockdown, het sluiten van de scholen en het afstandsonderwijs zijn zeer zwaar geweest voor de leerlingen. Sommigen zijn hun motivatie verloren, anderen waren totaal afgesloten van de wereld voor een heel lange periode, en een grote meerderheid zal waarschijnlijk leerachterstand hebben opgelopen. Daarnaast zijn er de 'vergeten' leerlingen uit het eerste, derde en vijfde middelbaar die de voorbije zes maanden niet meer naar school zijn gegaan. De gevolgen van de schoolsluiting zullen volgend schooljaar zeer prangend zijn.

Daarom is het belangrijk dat er duidelijkheid komt over hoe het volgende schooljaar georganiseerd zal worden. Zo kunnen schoolteams zich vanaf 16 augustus, wanneer ze opnieuw beginnen te werken, voorbereiden op het in goede banen leiden van alles op het vlak van preventie en veiligheid. Op die manier komen ze op 1 september niet in een chaotische periode terecht. Vanaf 1 september zal het hele schoolteam alle middelen en personeel nodig hebben om te werken aan de leerachterstand, de leerstof die niet werd gegeven en heel wat andere problemen.

Mijn vragen zijn deels achterhaald door de persconferentie die u gisteren gaf, maar in coronatijdperk is dat nu eenmaal zo. Elke dag veranderen er zaken. Ik heb dan ook enkele bijkomende vragen. Zal het nieuwe plan impact hebben op de capaciteit van de scholen? Zullen de regels inzake social distancing nog steeds moeten worden nageleefd tussen de leerlingen onderling en tussen de leerkrachten en leerlingen? Zo ja, op welke manier zullen basisscholen die niet genoeg capaciteit hebben om alle leerlingen naar school te laten komen, fysiek onderwijs moeten organiseren?

Wat zijn de stappen volgens de pandemieniveaus die de secundaire scholen moeten volgen? Op welke manier zullen de niveaus worden aangepast en op welke manier zal dit tijdig aan de scholen worden gecommuniceerd? Op welke manier zullen de scholen begeleid worden in het maken van plannen per pandemieniveau?

Zal er beschermingsmateriaal aan de scholen worden gegeven? Hoe zal het personeel beschermd worden? Moeten zij nog steeds een mondkapje dragen?

Volgens uw plan zullen op woensdag de secundaire scholen allicht dicht blijven en wordt er overgestapt op afstandsonderwijs voor een halve dag. Op welke manier moeten scholen dit afstandsonderwijs organiseren? Welk advies geeft u hieromtrent? Hoe evalueert u de organisatie van het afstandsonderwijs van de voorbije maanden?

Plant u maatregelen om begin volgend schooljaar eventuele leerachterstanden te remediëren? Welke maatregelen plant u specifiek voor kwetsbare kinderen en voor de groep vergeten kinderen die niet naar school zijn geweest sinds de start van de coronacrisis?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Vandenberghe, met alle respect, maar u ratelt een heleboel nieuwe vragen af. Ik kon zelfs niet volgen met ze op te schrijven. Ik zal

proberen om enkele elementen van antwoord te geven, maar misschien kan ik niet op alle details antwoorden.

Ik wil enkele belangrijke uitgangspunten aanhalen. We hebben geleerd uit de afgelopen maanden. Net daarom zijn we al een tijdje onder de waterlijn bezig met de heropstartscenario's. Daarbij willen we vooral zekerheid en houvast bieden. Als we op 1 september zouden terechtkomen in andere pandemieniveaus, willen we vermijden dat we, zoals de afgelopen maanden, snel zouden moeten samenzitten om te bekijken welke maatregelen we zouden moeten nemen en welke voorwaarden op het vlak van veiligheid en pedagogiek daaraan zouden moeten worden gekoppeld. Daarom proberen we ons voor te bereiden en kleuren we verschillende pandemieniveaus in. Aan elk niveau koppelen we concrete veiligheidsvoorwaarden en pedagogische elementen. Het resultaat van die oefening hebben we gisteren kunnen voorstellen. Dat heeft wel voor wat dialoog, draagvlak maar ook terughoudendheid gezorgd. Wat we hebben voorgesteld, is een omwenteling omdat we net hebben geleerd uit de afgelopen periode.

We hebben het perspectief veranderd en vertrekken vooral vanuit het perspectief van het kind. De GEES heeft ook die switch gemaakt, waarvoor grote dank. We hebben dus het hele plan opgemaakt vanuit het perspectief van het kind en het recht op leren voor elk kind en minder vanuit het perspectief van de volwassenen.

Waarom hebben we dat kunnen doen? Omdat de wetenschappelijke inzichten en bevindingen ondertussen zijn gegroeid. Zowel de theoretische als de empirische wetenschappelijke inzichten zijn geëvolueerd op grond van wat we hebben geleerd, bijvoorbeeld in Denemarken. Conclusie: kinderen zijn verre van een motor in de verspreiding van de pandemie.

Welke gevolgen heeft een en ander nu? Heeft dit gevolgen voor de capaciteit? Ik moet erkennen: het is gemakkelijk gezegd dat in september 100 procent gaat openen. Maar er zijn nog altijd enkele veiligheidsmaatregelen die moeten worden gerespecteerd. De belangrijkste is bijvoorbeeld aan de schoolpoort. Elke school is anders. Je hebt scholen die de luxe hebben van verschillende in- en uitgangen, andere scholen moeten maatregelen nemen om te verhinderen dat ze een grote toestroom realiseren aan de schoolpoort. We hebben gevraagd om samen te werken met de lokale besturen. Het is vooral aan het lokale bestuur en de politie om aan de buitenkant van de schoolpoort toe te zien dat de afstandsnormen worden gerespecteerd.

De capaciteit in de school hangt samen met de vraag over social distancing, en die is zeer pertinent omdat we op dat vlak, net vanuit het perspectief van het kind, heel andere ingrijpende inzichten hebben gekend dan voorheen. Social distancing tussen kleuters en hun leerkracht is een theoretisch concept, in de praktijk is dat totaal onhaalbaar. 'Elk nadeel heb zijn voordeel', want net bij die leeftijdscategorie is de mogelijke besmettingsgraad het meest beperkt. En dus is het risico het kleinst. Daar zeggen we heel duidelijk: social distancing is enkel tussen volwassenen. Wanneer die afstand van 1,5 meter – niet de 4 vierkante meter of de 8 vierkante meter – niet kan worden gerespecteerd tussen volwassenen, dan wordt het mondmasker verplicht. Zo is dat voor het kleuteronderwijs.

Voor het lager onderwijs zeggen we heel duidelijk: social distancing tussen de leerlingen hoeft niet, maar wel tussen leerlingen en leerkracht. Als dat niet kan worden gerespecteerd, dan mondmasker.

Voor het secundair onderwijs heeft de GEES in onderlinge samenspraak heel duidelijk gezegd: we leggen de cesuur op het vlak van veiligheidsmaatregelen vooral op de leeftijd tot 12 jaar. Je moet die grens ergens leggen, dat is arbitrair, maar voor het secundair onderwijs ligt die op 12 jaar. Daar zijn de maatregelen strenger omdat het risico groter is op besmetting en verdere verspreiding. Daar

zeggen we heel duidelijk: in beginsel een mondmasker, maar dat is niet nodig wanneer je social distancing alsnog kunt respecteren, of in momenten van pauze, tijdens sportactiviteiten en in geval van medische aandoeningen. We zijn het er met z'n allen over eens dat het voor jongeren weinig aantrekkelijk en weinig menselijk is om van 8.30 uur tot 15.30 uur, en voor sommigen tot 16.30 uur een mondmasker te dragen. Ook daarover hebben we overeenstemming.

Over de woensdag is er een beetje discussie, zag ik op sociale media. Daar werd gezegd: het secundair onderwijs start in september, maar met vier dagen in plaats van met vijf dagen. Vandaag is dat voor velen nul dagen. Mijn eigen zoon: nul. Dat is op zich dus al een fantastische omwenteling. Ik zie dat als een opportuniteit. De GEES is vooral bezorgd over de bijdrage die het onderwijs zou kunnen leveren aan de verdere verspreiding van het virus. Dus willen ze, als ze kunnen, het aantal contacten en het aantal verkeersstromen verminderen, dan nemen ze die gelegenheid wel te baat.

In dezen kunnen die virologische inzichten ook matchen met pedagogische inzichten. Ik bedoel daarmee dat van die woensdagvoormiddag die men kan gebruiken voor afstandsonderwijs, kan worden gebruikgemaakt om dat afstandsonderwijs, dat digitaal aanbod, structureel te verankeren in ons onderwijs, maar ook om nog meer op maat van de leerling te kunnen werken. Zo kan de leerkracht bijvoorbeeld live lesgeven aan diegenen die wat moeten worden bijgespijkerd, maar ondertussen kunnen diegenen die wat voorsprong willen nemen of zich willen verdiepen, zich apart bezighouden. Ik heb overal wel gezien, en ook mijn mailbox getuigt daarvan, dat sommige kinderen heel goed hebben gereageerd op dat afstandsonderwijs, vooral omdat het soms de mogelijkheid bood om hun appetijt te kunnen stillen, diegenen die verder wilden gaan, die niet wilden blijven hangen of niet wilden herhalen, die vonden dat ze het onder de knie hadden en meer wilden verdiepen. Dat is daarvoor ook een beetje een oplossing, en dan kunnen leerkrachten nog meer aandacht besteden aan diegenen die ze moeten remediëren.

Het afstandsonderwijs zullen we zeker evalueren. Daarover hebben we het daarstraks – enkele uren geleden ondertussen al – gehad. Er is ook het monitoren van de leerachterstand. U weet dat we nu de tweede oproep hebben gedaan voor die zomerscholen. Er zijn 144 dossiers ingediend. Die zijn niet allemaal goedgekeurd, maar het gros daarvan – ik durf het nu niet vanbuiten te zeggen – absoluut wel. Procedureel moet, als ik een dossier goedkeur, dat normaal gezien ook nog eens door de Inspectie van Financiën worden goedgekeurd, maar we schakelen een beetje sneller. We laten informeel aan de betrokkenen al weten of hun dossier al dan niet door mij is goedgekeurd, zodat zij toch ook al kunnen schakelen.

Tot slot was er nog de vraag over de sluiting. Ook wat dat betreft is er enige geruststelling: we hebben lering getrokken uit de ervaringen van de afgelopen maanden. We hebben in het begin gezien dat sommige scholen heel heftig reageerden. Zelfs al was er nog maar een vermoeden van een besmetting, dan sloot men de hele school. Dat is een begrijpelijke overreactie, vooral omdat men niet bekend is met het virus. Er is een draaiboek opgesteld door de artsen van de CLB's waarin heel minutieus staat uitgelegd hoe men moet optreden wanneer er een besmetting wordt vastgesteld. Dat is een heel stappenplan dat men moet doorlopen.

Ook hebben de pediaters aangeboden om alle leerkrachten uit te nodigen voor webinarsessies om hun meer uitleg te geven over COVID-19, over bepaalde medische aspecten, maar ze zullen ook openstaan voor alle vragen. Zo wil men wat meer kennis bijbrengen en vooral meer houvast bieden, zodat er ook enige geruststelling kan worden gegeven.

Ik hoop dat ik daarmee wat antwoorden heb gegeven op uw vragen, weliswaar uit de losse pols.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, eerst en vooral excuses omdat ik een aantal bijkomende vragen heb gesteld, maar de vraagstelling is uiteindelijk wel een stuk anders na wat er gisteren allemaal is gebeurd. Ik ben echter wel tevreden met de antwoorden die u hebt gegeven. Ik heb gisteren ook de gedetailleerde uitleg gevolgd, dus ik heb al veel info meegekregen. Wat dat betreft, is het wel duidelijk.

Er zijn wel nog een aantal zaken die ik wil meegeven. Dat is zeker niet als kritiek bedoeld. We hebben al veel discussie gevoerd over de vraag wanneer je iets wel of niet moet communiceren, wat het goede moment is. U hebt daar uw visie op, andere mensen een andere. Die communicatie komt nu echter net voor de vakantie, en dan krijg je natuurlijk reacties van directeurs die zich afvragen wat hun allemaal te wachten staat. Ze draaien momenteel al heel veel uren. Ze moeten nog tot 4 à 5 juli blijven werken en zijn aan het eind van hun Latijn. Ze zijn nu heel bang dat ze de hele vakantie zullen moeten werken om heel dat plan in orde te krijgen, om al de voorbereidingen te doen om te maken dat ze op 15 augustus startklaar zijn. Er is zeker overlegd met de koepels, er was een lang overleg, van meer dan zes uur, met het werkveld, maar in de diverse scholen zijn er nog enorm veel vragen. Wat wordt nu van hen verwacht? Wat moeten ze doen? Zullen ze opnieuw gedurende de hele vakantie moeten doorwerken? Zullen ze extra middelen krijgen om alles wat er op hen afkomt te kunnen realiseren?

En ook een heel belangrijke vraag, minister, die ik van verschillende leerkrachten heb gekregen is: welke initiatieven zullen worden ondernomen om het welzijn van de leerkrachten en de beleidsmensen van het onderwijs te bewaken? Burn-out, depressie, mentale gezondheid: het zijn bijzonder zware maanden geweest en er komen weer bijzonder zware maanden aan. Mijn concrete vraag is – dat kan via de koepels en het gemeenschapsonderwijs gebeuren – om toch nog eens duidelijk aan de directeurs te melden voor ze in verlof gaan, wat er concreet van hen wordt verwacht. Kunnen zij in vakantie gaan of zullen ze weer twee maanden op hun school zitten om alles te kunnen organiseren wat er van hen verwacht wordt? Ik wil benadrukken dat vroeger de schooldirecteurs startten op 15 augustus. De directies hebben echt die twee maanden nodig om hun school te organiseren, zowel in de basisscholen als in middelbare scholen. Als ze al die extra taken moeten uitvoeren rond de planning die er nu is om op een veilige manier met de covid-maatregelen te starten, dan vrees ik dat veel directeurs, die al weinig vakantie hebben gehad of heel weinig vakantie zullen nemen, het heel moeilijk zullen hebben om alles in goede banen te leiden. Dat is een enorme bezorgdheid op het werkveld, maar ook een enorme bezorgdheid van mezelf.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel, mijnheer Vandenberghe, voor de vraag en, minister, voor het antwoord. Ik kaart graag nog iets aan dat ik ook al bij een andere vraag aankaartte rond remediëring, specifiek voor kwetsbare leerlingen en leerlingen die vanwege corona een grotere leerachterstand hebben. Ik vroeg me af of u het eens bent met onze fractie dat we de extra remediëring echt wel zoveel mogelijk in de klas moeten laten gebeuren. Als u extra middelen vindt, moeten die effectief in de klas worden ingezet. Ik denk dat we de leerkrachten die voor een klas staan waar er gedifferentieerd moet worden, moeten versterken om alle leerlingen de mogelijkheden te geven om zich bij te spijkeren en zeker om te differentiëren naar die kwetsbare leerlingen die het het meeste nodig hebben. Onze oproep is in elk geval om de middelen zoveel mogelijk in de klas in te zetten.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, de context voor de heropstart is intussen duidelijk: in de verschillende niveaus de kinderen maximaal naar school. Dat kunnen we allemaal onderschrijven; we zijn er allemaal heel gelukkig mee. Hopelijk kunnen we dat zo maximaal mogelijk aanhouden en moeten we niet opschalen in niveau.

Wat al herhaaldelijk aan bod is gekomen en wat ik heel graag wil benadrukken en herhalen, is het belang van het online afstandsonderwijs, maar vooral heel de context, de randvoorwaarden. Om dat goed te kunnen organiseren en maximaal te faciliteren zijn er extra middelen en capaciteit nodig. U hebt er al verschillende keren naar verwezen dat u daarmee bezig bent. Ik doe een oproep om de scholen op dat vlak maximaal te ontzorgen en wanneer het onlinegebeuren moet worden geïnstalleerd omwille van de continuïteit van het onderwijs, dat ze daarvoor voldoende zijn uitgerust en daar voldoende competenties en capaciteit voor hebben. Ik houd toch nog eens een pleidooi voor een sterk plan daarrond en voldoende middelen om dat te kunnen opzetten.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik vind dat we mogen zeggen dat het niet altijd gemakkelijk is om bepaalde procedures uit te werken. Het onderwijsveld in Vlaanderen is zeer ruim en zeer divers. Als ik alleen nog maar kijk naar de samenstelling van deze commissie en naar de scholen in de plaatsen waar wij allemaal wonen, zijn die allemaal anders: stedelijke context, platteland, aansluitend op een bos, ingekapseld in stedelijke bebouwing en noem maar op. Dan denk ik dat wat u gisteren hebt voorgesteld, iets zeer goeds is. Waarom? Het geeft duidelijkheid over wat er ook gebeurt, van hopelijk een vaccin tot en met dat we opnieuw een pandemie krijgen die op alle mogelijke manieren uitbraken toont. Scholen kennen nu de grote stappen.

Is daarmee alles opgelost? Neen, echt niet. Ik krijg ook soms vragen van scholen: 'Kunnen we dat zo of zo doen?' Boeiend. Dan zeg ik soms: 'Waarom zou je dit doen of waarom zou je dat doen?' Dan zegt de preventieadviseur hoe hij het zou doen. Als dat in de logica der dingen ligt en niet expliciet verboden is in een of ander draaiboek, dan moeten we het aanmoedigen dat onze scholen zelf durven na te denken en zelf durven te beslissen.

Ik denk dat dat goed is. Ze doen dat ook. Maar ik denk dat we hen daarin moeten ondersteunen, en dat moeten aantonen.

Minister, ik heb nog een concrete vraag. We hebben nu die schema's. Die draaiboeken zouden verder worden verfijnd. Hebt u enig idee tegen wanneer die er zouden kunnen zijn? En wat is er nog anders dan wat er vandaag al voorligt, is dat een verfijning van de bestaande draaiboeken, of wordt dat iets volledig nieuws?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik tracht punctueel te antwoorden.

We proberen inderdaad te focussen op kwetsbare leerlingen en leerlingen met een leerachterstand. Ik geef toe dat dat wel een beetje een discussiepunt was in onze onderwijsclub, zoals ik het noem. Dat zijn die veertig vertegenwoordigers vanuit het onderwijs. De vraag was of we ook nog pedagogische aanbevelingen zouden meegeven. We hebben dat daarvoor richtlijnen genoemd, met als gevolg dat sommigen in het onderwijsveld dachten dat dat een verplichting was. Een richtlijn is geen verplichting, maar goed, we moeten dat duidelijker omschrijven als een aanbeveling.

Er was wel wat discussie over of we dat ook ten aanzien van het pedagogische luik zouden moeten doen. Sommigen staan daar heel terughoudend tegenover, omdat dat over de autonomie van de school gaat, over pedagogie. Ik denk wel dat je een

paar geruststellende aanbevelingen kunt formuleren, zeker als het gaat over de meest kwetsbare leerlingen.

Maar ik moet toch zeggen dat ook dat een wezenlijk element en een essentieel aandachtspunt is. We zeggen 'kiezen voor de kinderen', maar we kiezen in de eerste plaats voor de meest kwetsbare kinderen. U zult vaststellen dat we doorheen het plan uitzonderingen maken in de positieve zin. We zijn dus soepeler als het gaat om kinderen die zich in een kwetsbare situatie bevinden. Denk bijvoorbeeld aan kinderen met een zware beperking in het secundair onderwijs, in opleidingsvorm 1 en 2. Daarbij willen we, zelfs in oranje en rood, de scholen 100 procent de mogelijkheid geven om alle leerlingen te blijven uitnodigen.

Ook op het vlak van vervoer schuiven we nu nog aan tafel met De Lijn. Al zijn we daar al heel ver gevorderd om te zorgen voor een verhoging van de capaciteit en soepelere veiligheidsmaatregelen. Daarbij kijken we vooral naar de bescherming van de begeleider. Dat is absoluut een uitgangspunt.

Die discussie rond de communicatie net voor het verlof, dat is wat ik net wilde. Daarom heb ik zitten te trekken en te sleuren om er toch nog te geraken. Er werd aanvankelijk zelfs gezegd dat dat niet meer op de agenda van de Veiligheidsraad zou komen. Ik heb erop gewezen dat wij, conform het ministerieel besluit, autonoom kunnen beslissen. De Veiligheidsraad diende zich daar dus helemaal niet meer over uit te spreken. Dat was conform het ministerieel besluit dat men daar zelf heeft goedgekeurd. En ik kan het weten, want ik heb die bepaling zelf gesuggered. Daarbij wordt echt delegatie gegeven aan de gemeenschappen om, in samenspraak met de experts, zelf heropeningsscenario's uit te werken.

Ik heb dan het initiatief genomen om eerst binnen ons onderwijsveld, maar ook samen met de gemeenschappen, te trachten een overeenstemming te bereiken. En dat is wel goed gelukt. Dat was natuurlijk ook na de GEES. De moeilijkheid van de oefening was altijd om met die driehoek rekening te houden. Enerzijds was er onze onderwijsclub en anderzijds had je de GEES. In de andere hoek had je dan de andere gemeenschappen. Dat was dus een moeilijk driebanden, maar het is gelukt – met dank aan de souplesse die velen aan de dag hebben gelegd.

Nog dit: ik wilde expliciet voor de start van de vakantie dat we die scenario's klaar hadden. Want anders waren de directeurs misschien op vakantie, en dan kreeg je weer kritiek te horen. Je moet het eens doen, en dan hadden we voor onszelf echt wel de deadline gesteld dat dit voor 30 juni naar buiten moet.

De draaiboeken worden verder uitgewerkt. Ja, er zijn nog heel wat technische en praktische vragen. Maar wat we nu hebben uitgewerkt – dan moet ik eens kijken op onderwijs.vlaanderen.be – is al vrij uitvoerig en vrij gedetailleerd: het gaat over een dertigtal bladzijden, geloof ik.

Veel scholen, en ook sociale partners, hebben nood aan zo concreet mogelijke richtlijnen en verplichtingen op zo concreet mogelijke vragen. Bijvoorbeeld, wie mag er als derde nog op de klasvloer komen in de school in de oranje fase? Daar hebben we gezegd: vooral essentiële taken in het kader van onderwijs. Maar wat zijn die essentiële taken dan? Verder gaat het over welke de contacten met hoog risico en met laag risico zijn, zodat we daar ook wat meer antwoorden op kunnen geven.

We blijven de scholen ondersteunen via onder andere de zekerheid die we bieden aan de hand van de risicoanalyse. Ik blijf dat herhalen. We gaan inderdaad uit van de mogelijkheid tot volledige opening van de scholen, maar er zal altijd een risicoanalyse aan voorafgaan. Het is belangrijk dat de leerkrachten en het onderwijspersoneel wat zekerheid hebben dat het veilig en doenbaar is. Er is dus voorafgaand een risicoanalyse. De preventieadviseurs zullen opnieuw schitterend werk doen. Ook onze onderwijsinspecteurs staan ter beschikking. Dat systeem, waarbij

we centraal, vanuit Brussel, onderwijsinspecteurs hebben toegewezen aan diverse regio's en groepen van scholen, heeft heel goed gewerkt.

Ik weet dat we veel blijven vragen van de scholen en de directies. We vragen veel van diegenen aan wie we al veel hebben gevraagd. Dat is de moeilijkheid. Maar ik denk dat het aanbod dat we nu geformuleerd hebben, het belangrijkste was wat we konden doen, namelijk de concrete scenario's, zodat men nu al weet, voor over twee maanden al, waaraan en waaraf, zodat ze hopelijk met een geruster gemoed toch een beetje vakantie kunnen genieten, en vervolgens ook met een geruster gemoed aan de slag gaan.

De voorzitter: De heer Vandenberghhe heeft het woord.

Steve Vandenberghhe (sp.a): Bedankt voor uw uitleg, minister.

Collega Daniëls, het is inderdaad zo dat de directeurs en de scholen fantastische verhalen hebben geschreven en zelf heel veel initiatief hebben genomen. Je kunt duizend scenario's en tweeduizend draaiboeken hebben, maar het zijn nog altijd de mensen op de werkvloer die het doen en moeten doen en die heel creatief aan de slag gaan.

Er is inderdaad al veel gevraagd. De directies en leerkrachten hebben fantastisch werk geleverd en zullen dat ook in september doen. Alleen moeten we erover waken dat we die mensen ook beschermen en voor hen zorgen. We moeten blijvend aandacht besteden aan hun welbevinden en gezondheid, want uiteindelijk gaan ze vanaf september ook een bijzonder zwaar schooljaar tegemoet. Nogmaals, niemand kan daaraan doen. Het zijn uitzonderlijke omstandigheden voor iedereen. Het is aan ons, als politieke verantwoordelijken, om dat van heel dichtbij te blijven opvolgen en ervoor te zorgen dat onze scholen nog altijd kunnen doen wat ze moeten doen, en dat is lesgeven aan onze kinderen.

Het is een zeer interessante toelichting geweest, van iedereen. Dank u wel voor de uitleg.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitbreiding van het bevallingsverlof voor onderwijspersoneelsleden – 2734 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, voorzitter, collega's, wie zwanger is, heeft recht op vijftien weken bevallingsverlof. Dat is ook in het onderwijs zo. In geval van een meerling gaat het om zeventien weken. Die periode kan worden opgesplitst in maximaal zes weken prenataal verlof, waarvan één week verplicht, en negen weken postnataal verlof. De dag van de bevalling telt als eerste dag van het postnatale verlof. Wie het prenatale verlof niet of niet volledig opneemt, kan die dagen overdragen en toevoegen aan het verlof na de bevalling. Wie echter voor de geboorte van het kind niet meer kon werken, wegens ziekte bijvoorbeeld, verloor dat prenatale verlof. Hetzelfde gold voor wie tijdelijk werkloos was.

Recent, op 4 juni, keurde de Kamer echter een wetsvoorstel goed dat maakt dat het recht op vijftien weken moederschapsverlof gewaarborgd blijft bij werkloosheid, ziekte of arbeidsongeschiktheid. De wet gaat met terugwerkende kracht in vanaf 1

maart 2020. Wie voor de bevalling dus ziek wordt of tijdelijk werkloos wordt, zal om die redenen geen weken moederschapsverlof meer kunnen verliezen.

Onderwijspersoneel dat zwanger is, kan verlof krijgen voor moederschapsbescherming als het blijven uitoefenen van de job een gezondheidsrisico inhoudt voor de moeder of het ongeboren kind. Ook als het werk een bedreiging inhoudt door beroepsziekte, heeft het zwangere personeelslid recht op verlof. Met de wijzigingen op federaal niveau zullen ook in deze gevallen de betrokken personeelsleden recht krijgen op veertien weken postnataal verlof, terwijl vroeger het verlof wegens moederschapsbescherming of bedreiging door beroepsziekte stopte bij het begin van de zes weken die aan de vermoedelijke bevallingsdatum voorafgaan om dan over te gaan in prenataal verlof.

Dat geldt althans voor de contractuele onderwijspersoneelsleden op wie de door de recente federale beslissing gewijzigde koninklijke besluiten (KB's) van toepassing zijn. De Vlaamse overheid is echter zelf bevoegd om datzelfde mogelijk te maken voor de statutaire ambtenaren.

Minister, hoe kan de uitbreiding van het bevallingsverlof, zoals federaal beslist, mogelijk worden, met dezelfde terugwerkende kracht, voor alle onderwijspersoneelsleden, dus ook degenen die vastbenoemd zijn?

Op welke termijn zult u hiervan eventueel werk maken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is allemaal snel gegaan. U zegt het zelf: de wet is van 12 juni en het is ook vrij snel gepasseerd in de bevoegde Kamercommissie. Het is nog maar net gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 18 juni 2020, nog geen week geleden dus. Ik breng alle gevolgen in kaart voor de personeelsleden van het onderwijs en ik bereid een initiatief voor. Ik zal daar heel snel in schakelen. Ik hoop binnen dit en een week al met iets naar de Vlaamse Regering te kunnen gaan.

Want het gaat volgens een eerste inschatting om een beperkt aantal gevallen die daarvoor in aanmerking komen, maar dat belet niet dat die mensen absoluut nood hebben aan enige duidelijkheid. Ik had ook begrepen dat de regelgeving voor het niet-hogeronderwijs niet moet worden aangepast, dat dat een automatisme is in het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) dat werd goedgekeurd. Maar voor hogescholen en universiteiten moet het BVR wel worden aangepast.

Dus we schakelen zo snel mogelijk. Het federale niveau is in dezen ook snel gegaan, maar wij zullen dat beantwoorden met een snelle Vlaamse regeling.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw snel en positief antwoord. Het is inderdaad snel gegaan op federaal niveau. Initieel was in het wetsvoorstel alleen de tijdelijke werkloosheid opgenomen; nadien is de ziekte daaraan toegevoegd. En die is natuurlijk, zeker in het onderwijs, van toepassing op de meesten die hieronder zullen vallen. Maar het is goed dat u ook snel zult schakelen. Want er zijn natuurlijk mensen die zich momenteel in dat geval bevinden. En we hebben weet van schooldirecteuren die vragen kregen van mensen die momenteel zwanger zijn of die ziek thuis zijn én zwanger zijn, en die zich nu al afvragen wat de repercussies zullen zijn voor bij het begin van het schooljaar, in september, of voor de vervanger die momenteel aan het werk is. Het heeft dus inderdaad gevolgen, ook voor de mensen die in het onderwijs staan, zoals we dat zeggen.

Ik vind het goed dat u die aanpassingen zo snel mogelijk zult doorvoeren. Het is belangrijk dat Vlaanderen telkens volgt. Ik stel de vraag ook aan de minister van

Binnenlands Bestuur met betrekking tot de Vlaamse ambtenaren. Want wie de nieuwsberichten leest en hoort met betrekking tot die federale beslissing, zal zich de vraag stellen welke gevolgen dat heeft op zijn concreet geval. Het zou dan als niet rechtvaardig worden aanvoeld dat bepaalde categorieën van werknemers daarvan verstoken blijven.

Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Ik sluit zeer kort aan. Mevrouw Schryvers, ik dank u voor uw vraag. Want uiteraard is ook mijn partij zeer blij dat, ondanks tegenkanting van uw partij, minister Weyts, een wetsvoorstel in de Kamer werd goedgekeurd, van onder anderen mijn collega Anja Vanrobaeys, maar ook op initiatief van CD&V en Groen, om een wijziging aan te brengen in de manier waarop de postnatale zwangerschapsregeling wordt geregeld. Zwangere werkneemsters die ziek vallen, die op tijdelijke of volledige werkloosheid terugvallen of van het werk worden verwijderd, hebben recht op een volledige nabevallingsrust.

Wat betekent dat concreet? Als je tijdelijk werkloos of ziek wordt of preventief van het werk wordt verwijderd, dan wordt dat gelijkgesteld aan een periode waarin je zou hebben gewerkt. De logica daarbij is dat je daar niet voor hebt gekozen en dat dat dus ook geldt voor de zes weken voor de uiterekende datum, waardoor je inderdaad – mevrouw Schryvers heeft dat zeer goed uitgelegd – de volledige periode van veertien weken als postnataal verlof kunt opnemen.

Voor ons is dat een zeer belangrijke vraag, omdat wij het heel absurd zouden vinden dat er een ongelijkheid zou ontstaan tussen enerzijds statutair personeel, waarvoor de Vlaamse Regering de nodige aanpassingen moet doorvoeren en bevoegd is, en anderzijds het contractueel onderwijspersoneel, dat wél onder die nieuwe federale regelgeving valt. Ik ging hier eigenlijk een pleidooi houden om daar zo snel mogelijk werk van te maken, maar, minister, ik ben zeer blij te horen dat u dat sowieso van plan bent en dat u mogelijke scheeftrekkingen wilt voorkomen. Ik kijk ernaar uit om die beslissing zo snel mogelijk te zien verschijnen op de Vlaamse Regering. Want er is wel enige haast bij, aangezien de nieuwe federale wet al op 1 maart van kracht wordt.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik sluit mij heel kort aan.

Mevrouw Schryvers, het is inderdaad een heel goede en terechte vraag. Minister, ik dank u om daar zo snel in te schakelen. Het is inderdaad heel belangrijk dat de leerkrachten daar snel duidelijkheid in krijgen en dat er hierover zo snel mogelijk wordt gecommuniceerd.

U gaf aan dat u alles nog in kaart aan het brengen bent. Maar ik vermoed dat er ook wel een kostprijs aan vasthangt. Hebt u er al zicht op wat die meerkosten van het overdragen van die extra dagen naar het postnataal verlof voor het onderwijs zouden inhouden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Nee, daar heb ik absoluut nog geen zicht op. We brengen dat snel in kaart. Het betreft natuurlijk wel een beperkt aantal gevallen. De kosten worden veroorzaakt door de vervangingen, als die ook effectief gebeuren. Want soms wordt het gewoon opgevangen zonder extra leerkrachten te kunnen of moeten werven.

Ik heb enkele cijfers gekregen dat het zou gaan over 270 personeelsleden met een ziekteverlof in de 42 of 56 – in het geval van een meerling – dagen voor de

werkelijke bevallingsdatum en 265 personeelsleden bedreigd door beroepsziekte of moederschapsbescherming in de 42 of 56 dagen voor de werkelijke bevallingsdatum. Voor die situaties moeten we duidelijkheid creëren. Prima facie denk ik dat er zich geen probleem stelt voor het niet-hogeronderwijs, dat het automatisch wordt omgezet via het besluit van de Vlaamse Regering, maar dat het wel zal moeten worden aangepast voor hogescholen en universiteiten. Dat is ongetwijfeld een nog veel beperktere groep van personen. Maar desalniettemin zullen we dat zo snel mogelijk doen. Dat zal dan misschien al morgen, of volgende week, op de Vlaamse Regering zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u.

Het is natuurlijk altijd moeilijk om eerst de analyse te maken van wat op wie van toepassing is en voor wie er een aangepaste regelgeving moet komen. Het belangrijkste is de bevestiging dat ze er komt, zodat iedereen die werkzaam is in ons onderwijs, voortaan ook zou kunnen genieten van vijftien weken zwangerschapsrust. Daarom hoop ik dat dit vervolg op het – mevrouw Goeman, ik ga het nu toch noemen – federaal initiatief van onder andere collega Nahima Lanjri er komt, zodat zwangerschapsrust van vijftien weken geldt voor iedereen. Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.